

Algemeen ambtsbericht Afghanistan

Augustus 2011

Directie Consulaire Zaken en Migratiebeleid

Afdeling Asiel, Hervestiging en Terugkeer

	<i>Pagina</i>
1	4
Inleiding	
2	5
Landeninformatie	
2.1	5
2.1.1	5
2.1.2	10
2.1.3	13
2.2	19
2.3	23
2.3.1	23
2.3.2	25
2.3.3	29
2.3.4	30
2.4	31
2.5	34
2.5.1	37
2.5.2	39
2.5.3	40
2.5.4	40
2.6	42
2.6.1	45
2.6.2	46
2.6.3	48
2.6.4	50
2.6.5	52
3	56
Mensenrechten	
3.1	56
3.1.1	56
3.1.2	56
3.2	59
3.2.1	59
3.2.2	60
3.3	62
3.3.1	63
3.3.2	65
3.3.3	66
3.3.4	71
3.3.5	75
3.3.6	79
3.3.7	83
3.3.8	83

3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	84
3.3.10	Doodstraf	85
3.4	Positie van specifieke groepen	86
3.4.1	Politieke opposanten en mensenrechtenactivisten	86
3.4.2	Etnische groepen	86
3.4.3	Journalisten	89
3.4.4	Vrouwen	90
3.4.5	Niet-moslims	100
3.4.6	(Ex) communisten	100
3.4.7	Homoseksuelen	101
3.4.8	Minderjarigen	102
3.4.9	Personen die met buitenlandse organisaties en buitenlandse troepen worden geassocieerd	105
4	Migratie	106
4.1	Migratiestromen	106
4.1.1	Terugkeer algemeen	106
4.1.2	Problemen bij terugkeer	107
4.2	Opvang in de regio	108
4.2.1	Iran	108
4.2.2	Pakistan	110
4.3	Opvang binnenlands ontheemden	111
4.4	Terugkeer vanuit Nederland	112
4.5	Activiteiten van internationale organisaties	113
5	Literatuur	114
I	Samenstelling van de regering	122
II	Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden	127
III	Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie (geactualiseerd op 14 april 2011)	131
IV	Kaart van Afghanistan	134

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Afghanistan beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Afghanistan en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Afghaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Afghanistan. Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van juli 2010 tot en met augustus 2011.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Afghanistan aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag. In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente politieke ontwikkelingen en de veiligheidssituatie. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een beknopt overzicht van de recente geschiedenis van Afghanistan. Ook is een korte passage over de geografie en de bevolking van Afghanistan opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Afghanistan geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is, komen de mogelijkheden van toezicht op naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Ten slotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlandse ontheemden en de activiteiten van internationale organisaties, waaronder de UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

De Islamitische Republiek Afghanistan ligt in Zuidwest-Azië en wordt volledig ingesloten door andere landen. Het land grenst in het oosten en zuiden aan Pakistan (over een afstand van 2430 km), in het westen aan Iran (936 km), in het noorden aan Turkmenistan (744 km), Oezbekistan (137 km) en Tadzjikistan (1206 km) en in het noordoosten aan China (76 km).¹

Afghanistan beslaat een oppervlakte van ongeveer 652.000 km², achttien maal de oppervlakte van Nederland. Het land is opgedeeld in 34 provincies.² De vijf grootste steden van het land zijn Kaboel (de hoofdstad), Kandahar, Herat, Mazar-i-Sharif en Jalalabad. De bevolkingsomvang wordt geschat op 29,8 miljoen inwoners.³ Schattingen van het aantal inwoners van de hoofdstad Kaboel lopen uiteen van 1 tot 4,5 miljoen. De *Economist Intelligence Unit* gaat uit van een inwonertal van 2,5 miljoen in Kaboel, 450.000 in Kandahar en 349.000 in Herat. Betrouwbare cijfers ontbreken echter.⁴

De bevolking van Afghanistan bestaat uit een aantal etnische groepen, waarvan de grootste groep de Pashtuns (42%) zijn. Andere belangrijke bevolkingsgroepen zijn de Tadzjiken (27%), de Hazara's (ongeveer 9%), de Oezbeken (ongeveer 9%), de Aimak (4%), de Turkmene (3%) en de Baloch (2%).⁵ Daarnaast zijn er nog vele kleinere etnische groepen, waaronder de Noeristani's, de Farsen of Farsiwan en de nomadische Kuchi's.⁶

¹ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 13.01.11.

² Het betreft: Badakhshan, Badghis, Baghlan, Balkh, Bamiyan, Farah, Fariab, Ghazni, Ghor, Helmand, Herat, Jowzjan, Kaboel, Kandahar, Kapisa, Kunar, Kunduz, Laghman, Logar, Nangarhar, Nimroz, Uruzgan, Paktia, Paktika, Parwan, Samanghan, Sar-i-Pol, Takhar, Wardak, Zabul, Nuristan, Khost, Daikundi en Panshir.

³ CIA The World Factbook – Afghanistan, Versie 17.05.2011; Volgens de Economist Intelligence Unit is het bevolkingsaantal 25,5 miljoen, april 2011; Het zij opgemerkt dat dit bevolkingscijfer significant afwijkt van in eerder ambtsberichten gehanteerde aantal van 34 miljoen. Dit aantal was gebaseerd op schattingen op basis van een in 1979 nooit gecompleteerde volkstelling vanwege de Sovjet invasie. Een nieuwe census is al enkele malen uitgesteld.

⁴ Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', april 2011.

⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; CIA The World Factbook – Afghanistan, Versie 13.01.11.

⁶ Volgens één van de standaardwerken van Erwin Orywal uit 1986 over de bewoners van Afghanistan komen er in Afghanistan ten minste 55 verschillende etnische groepen voor. Geciteerd in: W. Vogelsang, *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002).

In Kaboel wonen veel Pashtuns. Ook Tadzjiekken zijn in de hoofdstad ruim vertegenwoordigd. Sinds 30 jaar trekken ook veel Hazara's naar Kaboel. Inmiddels zou een kwart van de bevolking van de hoofdstad uit Hazara's bestaan.⁷ Ook alle andere etniciteiten zijn in de hoofdstad vertegenwoordigd.

Zowel Pashtuns als Tadzjiekken hebben een ongeveer even grote, omvangrijke gemeenschap in Herat. Daarnaast herbergt Herat kleine groepen Oezbeken en Turkmenen.

De bevolking van Kandahar is overwegend Pashtun.

Betrouwbare demografische gegevens voor Mazar-i-Sharif waren gedurende de verslagperiode niet voorhanden.

De islam is de officiële religie in Afghanistan. Ongeveer 80 % van de bevolking is soennitisch moslim, terwijl ongeveer 19 % sjiietisch moslim is (waartoe ook een kleine groep ismaëlieten behoort). Daarnaast leeft een zeer kleine groep hindoes en sikhs in Afghanistan, evenals een zeer kleine groep christenen.⁸

In Afghanistan worden meer dan 30 talen gesproken, waarvan het aan het Perzisch verwante Dari en het Pashtu de belangrijkste zijn. Deze talen worden respectievelijk gesproken door 50 en 35 % van de bevolking.⁹ Sinds 1936 zijn Dari en Pashtu de officiële talen van Afghanistan, wat is bevestigd in de nieuwe grondwet van januari 2004. De Turkse talen (Oezbeeks en Turkmeens) zijn in de nieuwe grondwet samen met het Baluchi, Pashai, Nuristani en Pamiri tot derde officiële taal verheven in die gebieden waar een meerderheid van de bevolking deze talen spreekt.¹⁰ Onderwijs wordt nu nog alleen in het Pashtu of het Dari gegeven. Minderheidstalen kunnen ook als vak worden aangeboden in het curriculum, als derde taal.¹¹ Het Pashtu wordt overwegend door de Pashtuns gesproken. Tadzjiekken en Hazara spreken voornamelijk Dari. Veel stedelijke Pashtuns, met name in Kaboel, spreken ook Dari. Het volkslied wordt uitsluitend in het Pashtu gezongen.¹²

⁷ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; New York Times, 04.01.10.

⁸ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 13.01.2011.

⁹ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 13.01.2011.

¹⁰ Afghanistan online, 'The Constitution of Afghanistan, article 16 and 20', www.afghan-web.com, geraadpleegd op 13.04.2011

¹¹ Adam Smith International, 'Afghanistan Education Sector Analysis 2010', juni 2010; Official Gazette Serial 955, 'Education law, Decree 56 (31/4/1387)', www.planipolis.iiep.unesco.org, geraadpleegd op 13.04.2011.

¹² UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Report', 05.11.2010.

Sociaal economische situatie

Hoewel de economische situatie de afgelopen jaren is verbeterd, blijft Afghanistan een land dat gekenmerkt wordt door extreme armoede. De levensstandaard van Afghanen behoort tot de laagste in de wereld. Naar schatting leeft 36% van de Afghaanse bevolking onder de armoedegrens. Ongeveer 30% van de bevolking heeft niet genoeg te eten. Vooral rurale gemeenschappen in het hele land hebben het moeilijk. 35% van de Afghaanse beroepsbevolking is werkloos. Een groot gedeelte van de bevolking blijft gebrek houden aan goede huisvesting, schoon water, elektriciteit en medische zorg.¹³

De voornaamste bronnen van inkomsten voor Afghanistan zijn landbouw en handel met buurlanden. Het land leunt daarnaast zwaar op buitenlandse hulp. Voorts vertegenwoordigen de illegale cultivering van papaver en de drugshandel de grootste industrie van Afghanistan. In 2010 stegen de inkomsten van opium producerende boeren van 438 miljoen US Dollar naar 604 miljoen US Dollar. Bijna alle opiumproductie (96%) vond plaats in de zuidelijke en westelijke provincies.¹⁴

Criminaliteit, de slechte veiligheidssituatie, zwak bestuur, het ontbreken van een effectieve rechtstaat, werkloosheid, corruptie en de verwoeste infrastructuur als gevolg van vele jaren van burgeroorlog en de nog altijd achtergestelde positie van vrouwen zijn een rem op economische ontwikkeling.¹⁵

Corruptie

In de jaarlijkse corruptie index van *Transparency International* scoort Afghanistan in 2010 even slecht als in 2009. Na Somalië is Afghanistan volgens deze index samen met Myanmar het meest corrupte land ter wereld.¹⁶ Volgens een rapport van de *United Nations Office on Drugs and Crime* was corruptie in 2009 goed voor een aandeel van 23% van het Afghaanse BNP. Op papier heeft Afghanistan vooruitgang geboekt in corruptiebestrijding met het opstellen van diverse wetten en decreten en de instelling van instanties om corruptie tegen te gaan. De praktijk laat volgens de hier genoemde bronnen een ander beeld zien.¹⁷

¹³ CIA The World Factbook Afghanistan. Versie 17.05.11; UNHCR press release, 'UNHCR launches winter aid for over 200,000 vulnerable Afghans'; The Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'Decline and Stagnation: Why Rural Afghans are Staying Poor', 27.11.2010; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan, Country Report', januari 2011.

¹⁴ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 13.01.11; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan, Country Report', januari 2011; UNODC, 'Afghanistan Opium Survey 2010', september 2010.

¹⁵ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 11.04.2011.

¹⁶ Transparency International, 'Corruption perception index 2010', oktober 2010.

¹⁷ Transparency International, 'Corruption Perceptions Index 2010'; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.

Door de corruptie is het vertrouwen van de bevolking in de overheid gering. Geschat wordt dat door de gehele Afghaanse bevolking in 2010 ongeveer 1 miljard US dollar aan smeergeld is betaald. Het meest moet worden betaald aan instituties op het gebied van veiligheid (aan *checkpoints* en de Nationale Veiligheidsdienst) en justitie (rechtbanken). Maar ook corruptie binnen maatschappelijke instanties op het terrein van gezondheidszorg en onderwijs komt voor. Het meest in het oog springende corruptieschandaal tijdens deze verslagperiode was de crisis rondom de Kaboel Bank. Ongeveer 1 miljard USD is gestolen door aandeelhouders (vrijwel zeker ook door personen binnen de kring rond president Karzai en andere hooggeplaatste regeringsfunctionarissen).¹⁸

Onderwijs

Onderwijs heeft in de grondwet prioriteit gekregen door de opname van een bepaling dat zowel het formele als het religieuze onderwijs kosteloos zal worden gegeven tot en met de universiteit (bachelorniveau).¹⁹ Officieel zijn jongens en meisjes in Afghanistan leerplichtig van hun 6^e tot 14^e levensjaar. De schatting is dat in 2010 ongeveer 7 miljoen kinderen geregistreerd stonden op meer dan 10.000 scholen. Dit is ongeveer de helft van het aantal kinderen in de schoolgaande leeftijd. Het aantal kinderen dat daadwerkelijk op regelmatige basis naar school gaat ligt lager, omdat een grote groep kinderen wel staat ingeschreven, maar niet op school aanwezig is. Toch is sinds 2001 het aantal kinderen dat in Afghanistan naar school gaat, sterk gestegen. In 2002 gingen 2,3 miljoen kinderen naar school.²⁰

Redenen dat lang niet alle kinderen onder de 15 jaar naar school gaan zijn complex en divers. Enkele redenen zijn onveiligheid, armoede en gebrek aan scholen/faciliteiten en leerkrachten. Veel kinderen werken bijvoorbeeld, of de tussen huis en school af te leggen route wordt niet veilig geacht. Voorts waren scholen ook deze verslagperiode geregeld doelwit van aanslagen. Afghaanse meisjes worden vaak van school weggehouden omdat ouders het nut van onderwijs voor meisjes niet inzien, of omdat er geen vrouwelijke docenten werkzaam zijn. Gedwongen huwelijken betekenen doorgaans een vroegtijdige afbreking van de schoolcarrière van meisjes.²¹

¹⁸ Transparency International, 'Corruption Perceptions Index 2010'; Integrity Watch Afghanistan, 'A national Survey 2010. Afghan Perceptions and Experiences of Corruption'.

¹⁹ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Education Law, Decree 56 (31/4/1387), Official Gazette Serial 955, op www.planipolis.iiep.unesco.org, geraadpleegd op 23.02.2011.

²⁰ National Education Strategy Plan (NESP) 1389-1393/2010-2013; Adam Smith International, 'Afghanistan Education Sector Analysis 2010', juni 2010; Oxfam e.a., 'High stakes, Girls' education in Afghanistan', 24.02.2011; zie verder ook thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

²¹ National Education Strategy Plan (NESP) 1389-1393/2010-2013; UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.2010; UNAMA,

Gezondheidszorg

De gemiddelde levensverwachting is in Afghanistan met 45 jaar (voor mannen 44,79 en voor vrouwen 45,25 jaar) één van de laagste ter wereld.²² Afghanistan heeft één van de hoogste kinder- en moedersterftecijfers ter wereld. 1 op de 5 kinderen overlijdt voor het vijfde levensjaar. 1 op de 8 Afghaanse vrouwen overlijdt aan complicaties bij zwangerschap en geboorte.²³

Er is de afgelopen jaren enige vooruitgang geboekt. Er zijn basisdiensten opgericht, gezondheidscentra en districtsziekenhuizen gebouwd en gezondheidsmedewerkers op gemeenschapsniveau getraind. 80% van de Afghaanse bevolking woont nu op maximaal twee uur loopafstand van een gezondheidsinstelling. Er werken nu ook meer professionele vroedvrouwen, die zorg rond en tijdens de bevalling bieden in heel Afghanistan.

Het verschil in kwaliteit van gezondheidszorg in steden en rurale gebieden is echter groot. Vanwege veiligheid en betere levensomstandigheden wil medische staf liever in steden werken. Verder leveren ngo's een grote bijdrage aan de kwaliteit van het gezondheidssysteem en deze werken voornamelijk in stedelijke gebieden.²⁴

Verbeteringen in de kwaliteit van gezondheidszorg worden echter geremd door onveiligheid in bepaalde delen van Afghanistan. Dit heeft geleid tot verminderde toegang tot gezondheidszorg, vooral in de zuidelijke en zuidoostelijke regio's van het land. In het zuiden zou ongeveer 30-55% van de bevolking geen of beperkte toegang hebben tot gezondheidszorg.²⁵

In de grondwet wordt aandacht besteed aan de positie van gehandicapten. Diverse amendementen verzekeren medische voorzieningen voor en ondersteuning van gehandicapten en invaliden, garanderen hun 'rechten en privileges' en stellen hen in staat actief deel te nemen aan en te re-integreren in de maatschappij. De meeste gehandicapten in Afghanistan moeten het in de praktijk echter zonder daadwerkelijke ondersteuning stellen.²⁶

'Facts and figures on grave child rights violations 2008-2009', januari 2011. Zie verder paragraaf 3.4.8 Minderjarigen.

²² CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 11.04.11.

²³ U.S. Department of State, 'Background note :Afghanistan', 06.12.2010.

²⁴ U.S. Department of State, 'Background note :Afghanistan', 06.12.2010; Human Development Report 2010.

²⁵ UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; UNHCR, 'Internally Displaced Persons (IDP's)', februari 2011.

²⁶ Afghan Landmine Survivors' Organization, 'ALSO Conference promotes peer support and Physical Accessibility', 01.08.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

2.1.2 Geschiedenis

De moderne geschiedenis van Afghanistan begint met de machtsovername door Mohammed Daoud, die in 1973 zijn neef koning Zahir Shah afzette, zichzelf tot president benoemde en daarmee een einde maakte aan de semiconstitutionele monarchie die tussen 1919 en 1973 in Afghanistan bestond.²⁷

Grofweg is de zogenoemde moderne geschiedenis in te delen in de volgende opeenvolgende tijdvakken: Het tijdvak van de regeerperiode van Mohammed Daoud dat duurde van 1973 – 1978; de communistische periode (1978-1992); de Mujahedin-periode (1992 – 1996); de Talibanperiode (1996 – 2001); en de periode vanaf de val van de Taliban in 2001.²⁸ In dit ambtsbericht wordt stilgestaan bij de geschiedenis vanaf het einde van de Talibanperiode.

Op 7 oktober 2001 begonnen de Verenigde Staten met militaire acties in Afghanistan gericht tegen de Taliban en eenheden van de terroristische organisatie Al Qa'ida. De acties waren het gevolg van de op 11 september 2001 in de Verenigde Staten gepleegde aanslagen door het terroristische Al Qa'ida-netwerk, geleid door Osama Bin Laden. De leiders van Al Qa'ida konden zich onder het Talibanbewind in Afghanistan verschuilen en vanuit daar de aanslagen voorbereiden. De militaire acties leidden ertoe dat de Taliban- en Al Qa'ida-eenheden zo werden verzwakt, dat de Noordelijke Alliantie²⁹ in november en december 2001, met steun van de Verenigde Staten, Afghanistan onder haar controle wist te brengen.

Parallel aan de militaire campagne werd onder leiding van de Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN), Lakhdar Brahimi, gewerkt aan een politieke oplossing voor het conflict in Afghanistan. Op 5 december 2001 werd in Bonn een akkoord bereikt over de samenstelling van een interim-regering, de *Afghan Interim Administration* (AIA), onder leiding van Hamid Karzai.³⁰

²⁷ H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000).

²⁸ Voor een beschrijving van genoemde tijdvakken tot en met de Talibanperiode zie bijvoorbeeld het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010. In dit ambtsbericht wordt ook verwezen naar andere bronnen die deze tijdvakken beschrijven.

²⁹ Een coalitie van facties, aangeduid als *United Islamic Front for the Salvation of Afghanistan*, kortweg ook 'United Front' of 'Noordelijke Alliantie' (NA) genoemd, die in 1996 was opgericht onder leiding van Ahmad Shah Massoud en vocht tegen de Taliban.

³⁰ President Karzai is van Pashtun etniciteit.

De belangrijkste taak van de AIA was om binnen zes maanden een nood-Loya Jirga (hierna: Loya Jirga)³¹ voor te bereiden, die moest resulteren in een overgangsregering die in 2004 verkiezingen zou organiseren. Daarnaast werd ingestemd met de komst van een internationale vredesmacht, aangeduid als *International Security Assistance Force* (ISAF), die er voor moest zorgen dat de AIA in een veilige omgeving van start kon gaan. Het Akkoord van Bonn werd op 6 december 2001 door middel van resolutie 1383 door de VN-veiligheidsraad bekrachtigd. De AIA werd op 22 december 2001 geïnstalleerd.

De door de AIA georganiseerde Loya Jirga werd op 18 juni 2002 afgesloten. Afspraken van het Akkoord van Bonn werden nagekomen, in die zin dat er een interim-staatshoofd (Hamid Karzai) werd benoemd en dat de structuur en invulling van de belangrijkste posities in het kabinet werden goedgekeurd. De resultaten van de Loya Jirga werden op 26 juni 2002 door de VN-veiligheidsraad bekrachtigd door de unanieme aanname van resolutie 1419. De enige verplichting uit het Akkoord van Bonn die ook in deze verslagperiode nog open stond is de organisatie van districtsverkiezingen.

De macht van de overgangsregering bleef vooral beperkt tot Kaboel en omgeving. Daarbuiten trokken krijgsheren veel macht naar zich toe. Verscheidene overheidsorganen zoals de veiligheidsdienst, maakten zich schuldig aan mensenrechtenschendingen.³²

Op 4 januari 2004 werd na 22 dagen van overleg door de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) een nieuwe grondwet voor Afghanistan aangenomen. Na ondertekening door president Karzai op 26 januari 2004 werd de grondwet met onmiddellijke ingang van kracht. De president is ook verantwoordelijk voor de implementatie van de grondwet.³³

³¹ Een Loya Jirga is de benaming voor traditionele vergaderingen van leiders van de Pashtun-stammen en leiders van andere etnische groepen in Afghanistan, aan wie belangrijke politieke beslissingen kunnen worden voorgelegd. Het bijeenroepen van een Loya Jirga moet voldoen aan twee voorwaarden, te weten 1) een Loya Jirga dient binnen het territorium van Afghanistan te worden gehouden, vrij van buitenlandse inmenging, en 2) het bijeenroepen van een Loya Jirga moet geschieden door een door het volk gekozen hoofd van de – wettige – regering. Op grond van deze voorwaarden misten de machthebbers tijdens de communistische periode (1978 – 1992), de Mujahedin-periode (1992 – 1996) en het Talibantijdperk (1996 – 2001) de autoriteit om een Loya Jirga te beleggen, ondanks dat in deze periodes wel bijeenkomsten hebben plaatsgevonden die als Loya Jirga werden aangeduid. Zie voor een nadere beschrijving van de onderhandelingen in Bonn onder andere A. Rashid, *Descent into chaos. How the war against Islamic extremism is being lost in Pakistan, Afghanistan and Central Asia* (London, 2008).

³² Office of the EU Special Representative for Afghanistan, *Human Rights report No. 9/2003* (Kaboel, 25.03.03).

³³ Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', februari 2004. Meer in Algemeen ambtsbericht Afghanistan van mei 2004, met kenmerk DPV/AM-855889.

Tijdens de CLJ werd uiteindelijk bepaald dat de president zou worden bijgestaan door twee vicepresidenten.³⁴ Hoewel dit niet in de grondwet is vastgelegd, zou er algemene overeenstemming zijn dat de vicepresidenten tot een andere etnische groep dienen te behoren dan de president zelf.

Op 9 oktober 2004 vonden voor het eerst in de geschiedenis in Afghanistan vrije presidentsverkiezingen plaats. De kieswet uit juli 2004 vormde hiervoor de basis. In de periode voorafgaand aan de verkiezingen vonden veel veiligheidsincidenten plaats.³⁵ Vele daarvan hadden tot doel de verkiezingen te saboteren. Desondanks vonden de verkiezingen doorgang en werden gewonnen door Karzai.

Op 18 september 2005 vonden parlementsverkiezingen plaats. Op die dag werden zowel afgevaardigden gekozen voor het Lagerhuis als voor de provinciale raden. De verkiezingen verliepen rustig, al werd stembusfraude gemeld. Ook kwam geweld in de aanloop naar de verkiezingen voor.

Op 20 augustus 2009 vonden voor de tweede maal presidentsverkiezingen plaats.³⁶ Op hetzelfde moment konden Afghanen hun stem uitbrengen voor de provinciale raden.

De presidentiële en provinciale verkiezingen werden vooraf door de VN bestempeld als de moeilijkste die zij in haar geschiedenis moest begeleiden. Redenen waren onder andere de late bekendstelling van de verkiezingsdatum, logistieke uitdagingen als het openen en beveiligen van ruim 6500 stembureaus en het distribueren van verkiezingsmateriaal waaronder stembiljetten en miljoenen posters, ook naar de meest onveilige gebieden. Tot slot moesten maatregelen genomen worden om de geloofwaardigheid van het verkiezingsproces te bevorderen en te garanderen dat de uitslag de wil van de Afghaanse bevolking zou weerspiegelen. Eén van de problemen daarbij was het ontbreken van een goede bevolkingsregistratie met als gevolg een niet waterdichte kiezersregistratie en een moeilijk te meten opkomstpercentage.³⁷

Kandidaten voor zowel de provinciale raden als de presidentsverkiezingen hadden te maken met intimidatie. Uiteindelijk bleven voor de presidentsverkiezingen twee kandidaten over die een serieuze kans maakten om de verkiezingen te winnen: dr. Abdullah Abdullah en zittend president Karzai. Direct na de verkiezingen claimden zowel Karzai als Abdullah de overwinning. Berichten over grootschalige fraude, onregelmatigheden en intimidatie bij de verkiezingen waren wijdverbreid.

³⁴ In de conceptgrondwet was nog sprake van één vicepresident.

³⁵ AIHRC-UNAMA, 'Joint Verification of Political Rights', Third Report (17.08.05 – 13.09.05).

³⁶ Zie voor een uitvoerige beschrijving van de presidentsverkiezingen het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

³⁷ Tweede Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 26.03.10.

Er bleek een tweede verkiezingsronde tussen de twee grootste winnaars noodzakelijk. Abdullah trok zich echter terug uit de race, omdat voorafgaand aan de tweede ronde volgens hem niet voldoende maatregelen waren getroffen om grootschalige fraude te voorkomen. Hierop werd Karzai uitgeroepen tot winnaar van de presidentsverkiezingen in Afghanistan.³⁸ Onduidelijkheid over de uitslag en het politieke spel dat hierop volgde, hadden een negatieve invloed op het functioneren van de overheid op zowel nationaal als subnationaal niveau.³⁹

2.1.3 Staatsinrichting

Grondwet

In de in januari 2004 aangenomen grondwet wordt Afghanistan officieel aangeduid als 'Islamitische Republiek Afghanistan'. De grondwet bepaalt dat Afghanistan zowel islamitisch als democratisch is. Internationale mensenrechten zijn verankerd in deze grondwet. De grondwet creëert een presidentieel systeem waarbij de overheid wordt verdeeld in een uitvoerende, wetgevende en rechterlijke macht. Hoewel in de grondwettekst niet expliciet naar de sharia of het islamitische recht wordt verwezen, staat wel vermeld dat geen enkele Afgaanse wet 'tegengesteld kan zijn aan het geloof en de bepalingen van de islam'. Dit kan spanningen veroorzaken met internationale verdragen waaraan Afghanistan zich heeft gecommitteerd.⁴⁰

Uitvoerende macht

De uitvoerende macht ligt in handen van de president, die via directe verkiezingen voor een periode van vijf jaar wordt gekozen. De president moet moslim en Afgaanse staatsburger zijn en mag maximaal één keer worden herkozen. Tot zijn verantwoordelijkheden behoren:

- het optreden als opperbevelhebber van het nationale leger;
- het bepalen van het overheidsbeleid met instemming van het parlement;
- het benoemen van ministers, de procureur-generaal, de directeur van de centrale bank en de rechters van het Hooggerechtshof met instemming van het belangrijkste wetgevende orgaan, de *Wolesi Jirga* (zie hierna).

³⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Washington Post, 28.08.09; New York Times, 31.08.09; New York Times 02.11.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', January 2010; <http://www.iec.org.af/results/leadingCandidate.html>, geraadpleegd op 07.05.10.

³⁹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

⁴⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

- De president benoemt ook de provinciale gouverneurs en hun plaatsvervangers; provinciale politiechefs en provinciale hoofden van de veiligheidsdienst; chefs van de stadspolitie en districtsgouverneurs.

Wetgevende macht

De Nationale Vergadering van de Islamitische Republiek Afghanistan is het hoogste wetgevende orgaan en bestaat uit twee huizen: de *Wolesi Jirga* (het Huis van het Volk/ Lagerhuis) en de *Meshrano Jirga* (het Huis van Ouderen/ Hogerhuis). De *Wolesi Jirga* heeft meer zeggenschap dan de *Meshrano Jirga*. De maximaal 249 afgevaardigden van de *Wolesi Jirga* worden direct gekozen. Iedere provincie vaardigt een aantal leden af. Dit aantal wordt vastgesteld op grond van het bevolkingsaantal van de provincie. Volgens de grondwet dienen per provincie ten minste 2 afgevaardigden vrouw te zijn. Minstens 68 van de 249 zetels in de *Wolesi Jirga* moeten gereserveerd worden voor vrouwen en in de *Meshrano Jirga* betreft het 17 van de 102 zetels.⁴¹

De regering en de leden van de Nationale Vergadering hebben het recht initiatieven te doen voor wetsvoorstellen (initiatiefrecht). Het Hooggerechtshof heeft een beperkt initiatiefrecht inzake het rechtswezen en kan dergelijke wetsvoorstellen alleen via de regering doen.

De Nationale Vergadering heeft de primaire verantwoordelijkheid voor: de bekrachtiging, de aanpassing of het intrekken van wetgeving; de goedkeuring van ontwikkelingsprogramma's en de goedkeuring van de nationale begroting; het instellen, aanpassen of wijzigen van administratieve eenheden; en de ratificatie van internationale verdragen.

In aanvulling hierop heeft de *Wolesi Jirga* ook het recht om ministers ter verantwoording te roepen over het gevoerde beleid; beslisrecht over ontwikkelingsprogramma's en het nationaal budget; en de mogelijkheid tot goed- of afkeuring van benoemingen op basis van de grondwet.

*Rechterlijke macht*⁴²

Afghanistan kent van overheidswege twee soorten rechtbanken: de algemene rechtbanken en de speciale rechtbanken. De algemene rechtbanken kennen een indeling naar provincie en district: dit zijn respectievelijk de rechtbanken van tweede en eerste aanleg. Ieder district en iedere stadszone zouden een rechtbank van eerste aanleg moeten hebben. Dit betekent dat er 364 districtsrechtbanken en 45 stadszone-rechtbanken zouden moeten zijn. In de praktijk is dit niet altijd het geval. In veel delen van het land zijn geen districtsrechtbanken. Kaboel heeft zestien rechtbanken van eerste aanleg.

⁴¹ Congressional Research Service, 'Afghanistan, 'Politics, Elections, and Government Performance', 14.09.2010.

⁴² Zie verder ook paragraaf 3.3.5 Rechtsgang.

Deze rechtbanken hebben alleen jurisdictie binnen hun zone. In een aantal provinciehoofdsteden worden de functies van rechtbank van eerste en tweede aanleg door dezelfde rechtbank en rechters vervuld.⁴³

De speciale rechtbanken kunnen opgericht worden op grond van grondwetsartikelen 69, 78 en 126.⁴⁴ Momenteel bestaan als speciale rechtbank onder meer de veiligheidsrechtbank, de rechtbank voor drugszaken, de militaire rechtbank, de familierechtbank en in 2010 is hier de speciale rechtbank voor corruptie bijgekomen. De familierechtbank functioneert alleen in Kaboel en omgeving. Zaken die het familierecht raken en die buiten Kaboel door een rechtbank worden behandeld, kunnen ook door algemene rechtbanken van eerste en tweede aanleg worden behandeld. In de meeste gevallen echter worden zaken die het familierecht raken buiten Kaboel middels gewoonterecht afgehandeld. Sinds 2008 zijn er drie rechtbanken opgericht om jeugdrechtszaken te behandelen, in Kaboel, Mazar-i-Sharif en Jalalabad.

De oprichting sinds 2001 van de speciale rechtbanken, commissies en onderzoeksonderdelen hebben gezorgd voor een nog complexer rechtssysteem. Er is weinig bekend over de effectiviteit van deze nieuwe lichamen binnen het rechtssysteem.⁴⁵

De rechtbanken van eerste aanleg kennen een indeling naar strafrecht, civiel recht, publiekrecht, openbare veiligheid en verkeersrecht.⁴⁶ Provinciale rechtbanken (tweede aanleg) kennen een indeling naar strafrecht, civiel recht, openbare veiligheid, publiekrecht, handelsrecht en jeugdrecht.⁴⁷

De hoogste rechterlijke instantie in Afghanistan wordt gevormd door de *Stera Mahkama* (Hooggerechtshof). Het Hooggerechtshof bestaat uit de volgende afdelingen: strafrecht, civiel en publiek recht, handelsrecht en nationale veiligheid. De leden van het Hof worden voorgedragen door de president, waarna het parlement moet instemmen. De ambtstermijn voor een rechter in het Hooggerechtshof bedraagt maximaal tien jaar. Het Hooggerechtshof bestaat uit negen rechters.

⁴³ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2011; Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'The A to Z Guide to Afghanistan Assistance', 2011 Ninth Edition.

⁴⁴ Wet op de Rechterlijke Organisatie art. 4.

⁴⁵ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010.

⁴⁶ Wet op de Rechterlijke organisatie, artikel 41.

⁴⁷ Wet op de Rechterlijke organisatie, artikel 32.

Behalve dat het Hooggerechtshof tot taak heeft wetten op hun islamitische gehalte te beoordelen, fungeert het ook als hoogste rechtsprekende instantie waar beroep aangetekend kan worden tegen uitspraken van lagere rechters. Verder beheert het Hooggerechtshof het budget voor de gehele rechterlijke macht en is tevens verantwoordelijk voor het personeelsbeleid.⁴⁸

Om voor rechter in aanmerking te komen moet men aan de volgende eisen voldoen: minstens 25 jaar oud zijn; geen criminele achtergrond en banden met politieke partijen hebben; een bachelordiploma hebben van de Sharia faculteit of de faculteit van rechts- en politieke wetenschappen of een alternatief diploma van een madrasa.

Veel rechters en aanklagers die hun bachelor hebben gehaald (in het meest recente onderzoek naar opleidingen binnen de rechtsgang uit 2007 had 47% van de rechters geen bachelordiploma of een diploma van soortgelijk niveau) studeerden aan de universiteit van Kaboel. Curricula aan faculteiten voor rechtenstudies zijn gedateerd.⁴⁹

Bevolkingsadministratie

Als gevolg van de burgeroorlog ontbreken in Afghanistan veel bevolkingsstatistieken. De laatste volkstelling werd in 1979 uitgevoerd. Onder meer met behulp van de *Identity Checking Unit* (IDCU) worden gegevens over geboorte en sterfte nu centraal geregistreerd. Ook maakte het *Central Statistics Office* (CSO) in 2006 een schatting van de bevolking. Een voorgenomen volkstelling is uitgesteld.⁵⁰

Kabinet

De regering bestaat sinds de inauguratie van president Karzai (Pashtun) voor zijn tweede ambtstermijn naast de president uit 2 vicepresidenten, Muhammed Qasuum Fahim (Tadzjiek) en Karim Khalili (Hazara) en 25 ministers. Op 7 ministeries dienen momenteel waarnemend ministers. Voor deze ministeries moet Karzai nog kandidaten voordragen aan de *Wolesi Jirga*, het parlement. Het is onbekend wanneer dit zal gebeuren. De nationale veiligheidsadviseur is Rangin Dadfar Spanta en de waarnemend directeur-generaal van de Nationale Veiligheidsraad is Rahmatullah Nabil.⁵¹

⁴⁸ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

⁴⁹ Wet op de Rechterlijke organisatie, artikel 58; International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

⁵⁰ Zie voor ontwikkelingen omtrent de bevolkingsadministratie het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

⁵¹ CIA, The World Factbook, 13.01.2011.

*Bestuurlijke indeling*⁵²

Afghanistan is bestuurlijk verdeeld in 34 provincies en circa 398⁵³ districten. Gebaseerd op de huidige wetgeving is het Afghaanse bestuur formeel als volgt georganiseerd:

- Provincies vormen de grootste administratieve eenheden in Afghanistan. Zij worden elk geleid door een gouverneur (*wali*), die is benoemd door de centrale regering in Kaboel. Sinds augustus 2007 is de *Independent Directorate for Local Governance* (IDLG) hiervoor verantwoordelijk. Het IDLG benoemt niet alleen gouverneurs, maar ook hun staf. Lokale autoriteiten hebben hierdoor nauwelijks invloed op de kwaliteit van hun apparaat. De provinciale raden functioneren in het bestuur van de provincies formeel als adviserende lichamen en hebben nauwelijks bevoegdheden. In sommige provincies komen zij slechts hoogstzelden bij elkaar.⁵⁴
- Districten zijn de gedecentraliseerde administratieve eenheden (*waluswali*) binnen een provincie. Zij worden geleid door een districtsgouverneur, die tot nog toe werd benoemd door de president op aanbeveling van de IDLG. In elk district zou een districtsraad gevormd moeten worden, waarvan de leden voor een periode van 3 jaar worden gekozen. Districtsverkiezingen hebben echter nog steeds niet plaatsgevonden.⁵⁵
- Steden en dorpen vormen de kleinste administratieve eenheid binnen een district. Grote gemeentes/steden worden bestuurd door burgemeesters. Traditioneel gezien wordt op dorpsniveau bestuurd door groepen van stamoudsten en andere belangrijke personen. De besluitvormingsmechanismen binnen een dorp verschillen van regio tot regio in functie en structuur en worden meestal aangeduid als *jirga* of *shura*. Dit zijn *ad hoc* groepen van gerespecteerde personen binnen een gemeenschap die optreden als scheidsrechters bij disputen en belangrijke beslissingen. *Jirga's* of *shura's* kunnen ook twee of meer gemeenschappen representeren.⁵⁶

⁵² De vertaling van de woorden provincie, provinciegouverneur en districtsgouverneur zijn in zowel het Dari als het Pashtu respectievelijk *Walajat*, *Wali* en *Waloswal*.

⁵³ In juni 2005 heeft het Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken de districten heringedeeld. Sommige districten werden gesplitst of onder een andere provincie gebracht. De grenzen van de districten zijn nog niet officieel vastgesteld. Het aantal districten fluctueert.

⁵⁴ Congressional Research Service, 'Afghanistan, 'Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

⁵⁵ Zie ook het algemeen ambtsbericht Afghanistan van juli 2010.

⁵⁶ Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'The A to Z Guide to Afghanistan Assistance', 2011 Ninth Edition; Congressional Research Service, 'Afghanistan, 'Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

In een poging de transparantie van benoemingen op het subnationaal niveau te verbeteren, heeft de regering tijdens deze verslagperiode besloten plaatsvervangend gouverneurs en districtsgouverneurs niet meer politiek te benoemen, maar aan te stellen via een transparant recruiteringssysteem. Op deze wijze heeft de IDLG samen met de *Civil Service Commission* in het tweede kwartaal van 2011 56 district gouverneurs en 13 plaatsvervangend gouverneurs aangesteld. Tot nog toe loopt dit proces volgens UNAMA goed en staat de bevolking hier positief tegenover.⁵⁷

Burgemeesters

Burgemeesters van grote gemeenten/steden worden, net als tot voor kort districtgouverneurs, door de president aangewezen. In het hele land zijn op dit moment ongeveer 42 burgemeesters. Sinds januari 2010 is Mohammad Younus Nawhandish burgemeester van Kaboel. De burgemeester van Kandahar heet Ghulum Hamidi. De burgemeester van Mazar-i-Sharif is Mohammad Yonus Muqem. Herat wordt bestuurd door Mohammad Salim Taraki.⁵⁸

Capaciteit bestuurlijk apparaat

De overheid is sterk centraal georganiseerd tot frustratie van gouverneurs en burgemeesters, die nauwelijks financiële en personele capaciteit hebben om beleid tot ontwikkeling en implementatie te brengen. Voor vrijwel alles moet het lokale bestuur zich tot Kaboel wenden. Het lokale bestuur heeft weinig draagvlak bij de bevolking. Veel van de gouverneurs zijn volgens de Congressional Research Service zwak, ineffectief of corrupt en het verloop onder gouverneurs is groot.⁵⁹

De opbouw van een goed functionerende overheid werd ook deze verslagperiode gehinderd door een gebrek aan goed opgeleide en gekwalificeerde Afghanen, de tolerantie ten opzichte van corruptie en patronage en door de neiging van veel bestuurders om oude vetes te laten prevaleren boven de opbouw van de Afghaanse staat.⁶⁰

Verder zijn verantwoordelijkheden van de verschillende bestuurlijke organen die naast elkaar bestaan niet duidelijk afgebakend, wat de effectiviteit niet ten goede komt. De positie van lokale bestuurders wordt in veel gebieden ondermijnd door lokale krijgsheren en politici.

⁵⁷ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

⁵⁸ Christian Science Monitor, 05.01.2011; EA WorldView, 04.01.2011; Pajhwok Afghan News, 19.10.10; www.thefreelibrary.com, geraadpleegd op 13.04.2011; Institute for war and peace reporting, www.iwpr.net, geraadpleegd op 13.04.2011.

⁵⁹ International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan, 'Politics, Elections, and Government Performance'', 21.01.2011.

⁶⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010.

De in 2010 verslechterde veiligheidssituatie in een aantal gebieden is een groot obstakel voor het functioneren van het bestuurlijk apparaat, te meer daar *Opposing Militant Forces* (OMF) gerichte aanslagen pleegden op personen die voor de overheid werken. De moeizame vervulling van bestuursfuncties op districtniveau heeft te maken met de veiligheidssituatie, maar ook met een gebrek aan middelen. Zo heeft slechts de helft van alle districtsgouverneurs staf of vervoersmiddelen.⁶¹

2.2 Politieke ontwikkelingen

Politieke partijen en de Afghaanse regering

Officieel waren er in Afghanistan tot mei 2011 38 politieke partijen geregistreerd bij het ministerie van Justitie. Slechts 5 partijen hadden zich in 2010 op tijd geregistreerd om mee te doen met de parlementsverkiezingen van 18 september 2010.⁶²

Politieke partijen vertegenwoordigen een religieuze of etnische groep, maar hebben doorgaans geen uitgewerkt politiek programma. Politiek is in Afghanistan bijzonder persoonsgericht. De meeste partijen hebben nauwelijks een nationale uitstraling.

In de Afghaanse politiek zijn de volgende politieke partijen/facties⁶³ dominant⁶⁴:

- Hezb-i-Islami (Pashtun) heeft zowel Pashtun, Turkmenen als Tadzjiken onder haar leden.⁶⁵ Deze conservatieve groep, waaronder medestanders van Karzai, heeft minder zetels in het parlement sinds de parlementaire verkiezingen van september 2010. Hezb-i-Islami krijgt binnen de overheid wel steeds meer macht.

⁶¹ UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan, 'Politics, Elections, and Government Performance'', 21.01.2011; Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'The A to Z Guide to Afghanistan Assistance', 2011 Ninth Edition; Zie verder paragraaf 2.6 Veiligheidssituatie.

⁶² De eerdere lijst met meer dan 80 geregistreerde politieke partijen van het ministerie van Justitie was geldig tot 5 juni 2010. Partijen dienden zich daarna opnieuw te registreren. Zie hiervoor ook verdere informatie in het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010; De nieuwe wet van 9 september 2009 inzake politieke partijen uit 2009 heeft nieuwe eisen gesteld voor de oprichting en registratie van een politieke partij in Afghanistan, zie hiervoor: National Democratic Institute for International Affairs (NDI), political party registration, 11.10.2010.

⁶³ Zie Bijlage II van dit ambtsbericht voor een overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden.

⁶⁴ Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', april 2011; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; International Crisis Group, 'The Insurgency in Afghanistan's Heartland', 27.06.2011.

⁶⁵ Onder leiding van Khalid Farooqi had deze partij zich in 2001 afgesplitst van de factie van Hekmatyar.

- Abdul Hadi Arghandiwal, minister van Economische Zaken, is de huidige leider van de politieke factie. Deze factie zegt de banden met de militante vleugel van Hekmatyar verbroken te hebben, maar het wordt algemeen aangenomen dat de factie nog altijd contacten onderhoudt met Hekmatyar.
- Jamiat-i-Islami/ Shura-i-Nazar (Tadzjieks), geleid door Burhanuddin Rabbani, Abdul Hafez Mansur en Munawar Hasan. Jamiat-i-Islami is de dominante factie in de Afghaanse politiek. De partij is relatief goed georganiseerd en is ontstaan vanuit onderdelen van de oud-Mujahedin van de Noordelijke Alliantie.
  - Dawat-e Islami (Pashtun) wordt gesteund door Saudi-Arabië en wordt geleid door Abdul Rasul Sayyaf, een prominente conservatieve islamitische partijleider uit het Mujahedin-tijdperk.
  - Hezb-i-Wahdat (sjiitische Hazara's) komt op voor de belangen van de sjiitische minderheid in Afghanistan. De partij wordt geleid door de tweede vicepresident Abdulkarim Khalili.
  - Junbesh-i-Milli (Oezbeeks) staat onder leiding van generaal Abdul Rashid Dostum.
  - Het Nationaal Islamitisch Front (grootste deel Pashtun) wordt geleid door de Soefie-leider Ahmed Gailani. Gedurende de 90-er jaren was dit een kleine partij binnen de Noordelijke Alliantie.

Deze politieke partijen/facties laten zich het best omschrijven als los georganiseerde politiek/ideologische groeperingen, waarvan de meeste een militie (gewapende groep die zelfstandig opereert maar wel aan een politieke stroming of aan een andere machtsfactor is verbonden) tot hun beschikking hebben.⁶⁶

Hamid Karzai (Pashtun) behoort niet tot een bepaalde politieke factie. Hierdoor was hij voor alle partijen acceptabel als president en was hij in staat om tussen de verschillende facties te bemiddelen. Gedurende de verslagperiode nam de steun voor Karzai bij veel Afghanen nog verder af dan in de vorige verslagperiode, onder andere wegens gebrek aan daadkracht. Ook vermeende corruptie van familieleden ondermijnde zijn imago bij het bredere publiek.⁶⁷ De positie van Karzai verzwakte in 2011 verder door de recente gerichte aanvallen op getrouwen van de president (zie verder paragraaf 2.6.2) en door de gebeurtenissen rond de uitslag van de parlementsverkiezingen (zie hieronder).

Parlementsverkiezingen

De parlementsverkiezingen, aanvankelijk gepland voor mei 2010, maar gehouden op 18 september 2010, waren in deze verslagperiode de belangrijkste politieke gebeurtenis.

⁶⁶ Zie verder hoofdstuk 2.5 Machtsfactoren.

⁶⁷ Zie verder onder paragraaf 2.2 politieke ontwikkelingen.

Hoewel sprake was van verbeteringen in de voorbereiding van de verkiezingen en het verloop van de verkiezingsdag ten opzichte van de presidentsverkiezingen in 2009 gingen de verkiezingen gepaard met wijdverbreide fraude, manipulatie en intimidatie.⁶⁸

De verkiezingscampagne begon op 23 juni 2010. Alle kandidaten richtten zich in hun campagne strategie op etnische en geografische groepen, op familierelaties en clans. Slechts enkele kandidaten hadden een verkiezingsprogramma.⁶⁹ Aan de verkiezingen namen 2.506 kandidaten deel, waaronder 396 vrouwen, voor 249 parlamentszetels. In de meer veilige provincies, ook in Kaboel, werd uitgebreid campagne gevoerd onder meer door gebruik te maken van televisie en billboards. De VN vonden het bemoedigend dat ook vrouwelijke kandidaten in deze gebieden campagne voerden. De campagne was minder dynamisch in de minder veilige gebieden. Vooral in sommige zuidelijke districten kon dit niet openlijk gebeuren. Voorafgaand aan de verkiezingen was sprake van wijdverspreide bedreiging en intimidatie van kandidaten (vooral vrouwen) in het hele land. Ook werden 4 kandidaten en minstens 15 campagnemedewerkers vermoord. In totaal waren er voorafgaand aan de verkiezingen 61 geweldsincidenten gerelateerd aan de verkiezingen. De Taliban claimden de moord op 3 kandidaten.⁷⁰

De opkomst tijdens de verkiezingen was laag. Ongeveer 5,6 miljoen Afghanen (geschatte aantal kiesgerechtigden is 12 miljoen) brachten hun stem uit. De verkiezingsdag was de meest gewelddadige dag sinds de verdrijving van de Taliban in 2001. De NAVO meldde 583 veiligheidsincidenten, terwijl volgens de VN sprake was van 453 incidenten (In de verslagperiode van het VN-rapport van 14.09.2010 stond het dagelijks gemiddelde op 65 veiligheidsincidenten). Geschat werd dat op verkiezingsdag vijftig Afghaanse burgers en ANSF personeel omkwamen en meer dan 120 mensen gewond raakten, waarvan het overgrote deel burgers. Vooral de regio in het zuidoosten had te maken met een toename van geweld op de verkiezingsdag. Ook de regio's in het noorden en noordoosten zagen een stijging van het aantal incidenten.⁷¹

⁶⁸ Vertrouwelijk: KAB-214/10, 30.11.10; KAB-2011/123, 06.03.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011.

⁶⁹ Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections and Government Performance', 21.01.2011.

⁷⁰ Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010.

⁷¹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10.

1,3 miljoen uitgebrachte stemmen werden uiteindelijk ongeldig verklaard. Een aantal stembureaus werd door de *Independent Election Commission* (IEC) en de *Electoral Complaints Commission* (ECC) uitgesloten van de verkiezingsuitslag. De ECC ontving 4.340 klachten. De IEC was verantwoordelijk voor de organisatie en het verloop van de verkiezingen en de verwerking van de uitslagen. Dit was een uitdaging vanwege het ontbreken van een adequaat stemregistratiesysteem, het grote aantal stemkaarten dat niet gekoppeld was aan daadwerkelijke stemmers en het gebrek aan helderheid over te openen stembureaus op verkiezingsdag.⁷² De uiteindelijke uitslag van de verkiezingen werd op 1 december 2010 bekendgemaakt.⁷³

De uitkomst van de verkiezingen zorgde voor politieke instabiliteit. Er vonden in de verslagperiode in steden als Herat, Jalalabad, Kunduz en Kaboel veel kleine demonstraties van verschillende groeperingen plaats tegen de uitkomst van de parlementsverkiezingen. Vooral de Pashtuns waren ontevreden over de uitslag. Hun zetelaantal in het parlement daalde sterk van 129 zetels naar 96.⁷⁴ De reden was dat weinig Pashtun hadden gestemd, o.a. door het feit dat veel stemlokalen in onveilige (veelal) Pashtun-gebieden niet open gingen. Kandidaten uit het noorden en Hazara deden het goed in de verkiezingen, omdat hun aanhang voor het grootste deel ging stemmen.⁷⁵ Zo werden 11 Hazara-kandidaten op grond van de verkiezingsuitslag voor Ghazni in het Parlement verkozen. Hiermee kwamen alle beschikbare zetels voor deze provincie toe aan Hazara, terwijl zo'n 60% van de bevolking in de provincie Pashtun is.

Karzai heeft de verkiezingsresultaten nooit officieel erkend. Hij probeerde de hem onwelgevallige verkiezingsuitslag, vanwege onder meer het verlies van Pashtun in het parlement, te beïnvloeden. Dit deed hij door middel van inschakeling van de Procureur-generaal en later een Speciaal Gerechtshof, dat verkiezingsfraude moest onderzoeken en stemmen in bepaalde provincies moest hertellen.

⁷² Tijdens de presidentsverkiezingen in 2009, die als bijzonder frauduleus te boek staan, werden in totaal 1,2 miljoen stemmen ongeldig verklaard op een totaal van 6 miljoen; Afghanistan Analyst Network: 'Untangling Afghanistan's 2010 vote', 2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.10; The New York Review of Books, 'The Way out of Afghanistan', 13.01.2011.

⁷³ UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

⁷⁴ Het parlement heeft de volgende etnische samenstelling gekregen: Pashtuns 96, Hazara's 61, Tadzjiken 53, Oezbeken 15, Aimak 8, Arabieren 8, Turkmenen 3, Nuristani's 2, Baloch 1, Pahhai 1, Turkic 1; bron CIA World Fact Book, 'Afghanistan', versie 17.05.2011.

⁷⁵ Congressional Research Service; 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; The New York Review of Books, 'The Way out of Afghanistan', 13.01.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Economist Intelligence Unit, 'Country Report: Afghanistan', april 2011; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

Het IEC en het ECC hebben nooit willen meewerken aan de hertelling van de stemmen door het Speciale Hof en stelden publiekelijk de legitimiteit van dit Hof ter discussie.⁷⁶

Ondanks de onduidelijkheid over de legitimiteit van de verkiezingsuitslag vond de inauguratie van de nieuwe *Wolesi Jirga* plaats op 26 januari 2011. Ondertussen ging het Speciale Gerechtshof door met een hertelling van het aantal uitgebrachte stemmen en kondigde op 24 juni 2011 aan, dat 62 gekozen parlementariers zouden moeten worden vervangen door andere kandidaten. Hiertegen verzette het parlement zich. De Internationale gemeenschap vroeg in openbare verklaringen vast te houden aan de verkiezingsuitslagen van januari 2011 en vroeg de verschillende partijen met een oplossing te komen binnen de grondwettelijke kaders. Karzai besloot op 11 augustus 2011 dat het IEC verantwoordelijk zal zijn voor de afronding van een lang proces dat tot een einduitslag van de parlementsverkiezingen van bijna een jaar geleden zou leiden. Het Speciale Tribunaal zal ontbonden worden. Het IEC heeft op 21 augustus bekend gemaakt dat 9 parlementsleden vanwege betrokkenheid bij onregelmatigheden (fraude/machtsmisbruik) hun zetel verliezen. Het was in deze verslagperiode nog niet duidelijk of het parlement hiermee akkoord zal gaan.⁷⁷

2.3 Afghaanse veiligheidsorganisaties

De *Afghanistan's National Security Forces* (ANSF) bestaan uit de volgende onderdelen: het nationale leger (inclusief de Afghaanse luchtmacht) en de nationale politie. Binnen deze onderdelen is weer een uitsplitsing gemaakt naar specialistische diensten. Ook het *National Directorate of Security* (NDS), de Afghaanse inlichtingendienst, wordt soms gezien als onderdeel van de ANSF. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op het functioneren van het leger en de politie in deze verslagperiode.

2.3.1 Afghan National Army

In Afghanistan bestaat geen dienstplicht. Formeel is dat vastgelegd in een presidentieel decreet uit 2002.

⁷⁶ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011; Economist Intelligence Unit, 'Country Report: Afghanistan', april 2011.

⁷⁷ IHS Global Insight Inc., 'Afghanistan: Government Prosecutors Storm Election Commission Offices in Kaboel', 15.02.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011; Radio Free Europe, 'Afghan president gives commission final say in vote dispute', 10.08.2011; The New York Times, 'Seeking a Functioning Parliament, Afghan Panel Opens Vote Results', 21.08.2011.

Het Afghaanse Nationale Leger (*Afghan National Army*, ANA) valt onder het ministerie van Defensie. Het ANA is nog steeds in opbouw. Aan het eind van deze verslagperiode bedroeg de omvang van het ANA rond 159.400 manschappen. In november 2009 bestond het leger nog uit 97.000 manschappen. Er is overeenstemming tussen de Afghaanse autoriteiten en de internationale gemeenschap over de verdere groei van het leger naar 195.000 manschappen in oktober 2012. Het Afghaanse ministerie van Defensie wil in ieder geval dat het leger groter blijft dan de politie.⁷⁸

De inzetbaarheid en zelfstandigheid van de Afghaanse troepen nemen gestaag toe, vooral dankzij trainingsprogramma's die door de internationale gemeenschap worden aangeboden. Hoewel met de professionalisering van het ANA voortgang wordt geboekt, zijn problemen uit het verleden, zoals desertie en afwezigheid zonder toestemming, nog niet uitgebannen. Ook lijdt de kwaliteit van het leger onder zware omstandigheden voor militairen, zoals geen tot weinig verlof, lage salarissen, slechte accommodatie, slecht materieel, en weinig efficiënt leiderschap. Het versnelde tempo waarin Afghaanse militairen gedurende de verslagperiode werden getraind teneinde de taken van buitenlandse troepen over te nemen, deed het niveau van het ANA ook geen goed. Verder kampt het snel groeiende ANA met een gebrek aan goed opgeleide (onder-) officieren. Een basisopleiding voor een soldaat duurt 8 weken, maar een officier zou minstens 6 maanden in opleiding moeten. In zijn algemeenheid kan wel gesteld worden dat de kwaliteit van het Afghaanse leger ten opzichte van de Afghaanse politie beter is. De bevolking waardeert en vertrouwt het leger meer dan de politie.⁷⁹

Etniciteit speelt in toenemende mate een rol binnen het ANA. Veel officieren en onderofficieren zijn van Tadzjiekse afkomst, terwijl Hazara's en Oezbeken zijn ondervertegenwoordigd in de hogere rangen. Ook het ministerie van Defensie wordt gedomineerd door Tadzjiekken. In de zuidelijke provincies zijn verhoudingsgewijs meer Tadzjiekse officieren dan Pashtun-officieren, terwijl in het zuiden vooral Pashtuns wonen. Het leger is in de lagere rangen een redelijke afspiegeling van de etnische samenstelling van de Afghaanse bevolking.⁸⁰

⁷⁸ Reuters, 'Afghan military leader shortage hinders army growth', 14.02.2011; Oxfam + partners, 'No Time to Lose, Promoting the Accountability of the Afghan National Security forces', 10.05.2011.

⁷⁹ Reuters, 'Afghan military leader shortage hinders army growth', 14.02.2011; Reuters, 'Afghan military leader shortage hinders army growth', 13.02.2011; The New York Times, '40 Afghans Kidnapped by Insurgents', 28.03.2011.

⁸⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

De infiltratie van de Taliban en opstandelingen is in deze verslagperiode toegenomen. In 2010 en 2011 waren er meerdere incidenten, waarbij onder andere medewerkers van het ministerie van Defensie omkwamen, evenals twee Italianen op hun militaire basis.⁸¹

Er zijn geen berichten bekend over gedwongen rekrutering door het leger. Datzelfde geldt voor bestraffing na desertie.⁸²

2.3.2 Afghan National Police

De Afghaanse Nationale Politie (*Afghan National Police*, ANP) valt onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. De ANP is een verzamelnaam voor een zestal onderdelen, te weten:

- *Afghan Uniformed Police* (AUP, in feite het gros van de politiemensen, ook wel *Afghan Civilian Police* (ACP) genoemd);
- *Afghan Anti-Crime Police* (AACP);
- *Afghan Gendarmerie* (ANCOP-AG);
- *Afghan Border Police* (ABP);
- *Afghan Public Protection Force* (APPF);
- *Enabling Forces*.

In de Afghaanse strategie voor de politie uit januari 2010 is opgenomen, dat de AUP en de AACP civiel zijn qua taken en aansturing. De AUP bestaat in deze strategie uit de reguliere civiele politie, de verkeerspolitie en de *Fire and Rescue Department*. Dit politieonderdeel moet zich richten op het handhaven van de wet en de publieke veiligheid, verkeersveiligheid en brandbeheersing en -preventie. De AUP richt zich in samenwerking met de AACP op het voorkomen en onderzoeken van kleine misdaad en op zaken als huiselijk geweld. De Afghaanse gendarmerie (ANCOP-AG) en de Afghaanse grenspolitie (ABP) zijn qua taken en indeling in brigades en bataljons meer militair van aard. De gendarmerie is zwaarder bewapend dan de AUP en de AACP. Dit elitekorps treedt op bij ordeverstoringen en noodsituaties en vervult taken ter opvolging van militaire operaties. Ook worden agenten van de ANCOP ingezet in het kader van het Amerikaanse *Focused District Development* programma, waarbinnen zij lokale politie tijdens hun training vervangen. De ANCOP is het leidende politieonderdeel waar het *counter-insurgency* operaties betreft. De ABP is verantwoordelijk voor het bewaken van de nationale grenzen. ANCOP en ABP werken nauw samen met elkaar, alsmede met het ANA. De APPF is een politieonderdeel, maar richt zich volledig op de beveiliging van infrastructuur.

⁸¹ The New York Times, 'Suicide Bomber Attacks Afghan Defense Ministry', 18.04.2011; The New York Times, 'Afghanistan: Soldier killed by Afghan', 20.01.2011; The New York Times, 'Attackers wearing Army Uniforms Make Deadly Assault on Bank in Afghanistan', 19.02.2011; Radio Free Europe/Radio Liberty, 'Afghan official kills two NATO soldiers in Panjshir', 09.07.2011.

⁸² Zie voor rekrutering verder onder paragraaf 2.6.4 'Gedwongen rekrutering en ronseling'.

Het zesde politieonderdeel bestaat uit de *Enabling Forces* die logistieke en medische ondersteuning geven aan de andere politie-onderdelen. Ook leveren ze administratieve en personeelsmedewerkers, rekruteringsmedewerkers en trainers.⁸³

Volgens officiële cijfers telt de ANP nu 121.500 personen, een groei van 28% ten opzichte van november 2009 toen er 95.000 personen bij de politie werkzaam waren. Er is in deze verslagperiode een groeiplafond voor het ANP vastgesteld van 157.000 personen. Bij de ANP zijn Tadzjieken goed vertegenwoordigd in de hogere rangen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en bij de politie in Kaboel. Pashtuns zijn in aantallen veruit het beste vertegenwoordigd bij de politie.

Het trainen van politie-agenten bestaat voor een groot deel uit anti-oproertraining, overlevingsvaardigheden en gevechtstraining. De politie heeft nog vaak militaire taken. Er is internationale ondersteuning om de trainingen voor de politie te professionaliseren. In de curricula wordt nu steeds meer aandacht gegeven aan onder andere rechtshandhaving, de grondwet, politiewaarden en ethiek, preventie van huiselijk geweld, mensenrechten, alfabetisering en vaardigheden in (civiel) politiewerk. Van de politie heeft op dit moment 50% enige vorm van training ontvangen. Deze politiemensen zijn vaak slecht getraind omdat de opleidingen van te korte duur zijn.

De politie is aanwezig in alle provincies, maar niet in alle districten vanwege onveiligheid en onherbergzaamheid. Ondanks de serieuze pogingen de politie op te bouwen met hulp van de internationale gemeenschap, blijft de politie veel problemen houden. Politieagenten zijn voor een groot deel analfabeet (80%), velen zijn verslaafd aan drugs (20-50%) en officieren worden voornamelijk aangewezen of gepromoveerd op etnische gronden in plaats van op capaciteiten. Officieren staan vooral op lokaal niveau bekend om hun machtsmisbruik. De politie is betrokken bij misdaden als handel in drugs, omkoping en het heffen van illegale belastingen, en in enkele gevallen ook moord. Andere misstanden bij de politie zijn aanranding/verkrachting van vrouwen, willekeurige detentie, het doorverwijzen van strafbare feiten naar informele in plaats van de formele rechtspraak en voor eigen rechter spelen (soms tegen betaling). Er is op lokaal niveau geen duidelijke scheiding van taken tussen politie en justitie. Verder is de relatie tussen politie en openbaar aanklagers onduidelijk.⁸⁴

⁸³ Afghan National Police Strategy, januari 2010,

<http://info.publicintelligence.net/AfghanNationalPoliceStrategy.pdf>, geraadpleegd op 09.05.2011.

⁸⁴ Chatham House, 'No Shortcut to Stability', December 2010; International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.10; International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; UK Border Agency, 'Country of Origin Information Report', 05.11.2010; Oxfam +partners (CIVIC, Peace Training and Research Organisation (PTRO), Human Rights, Research and Advocacy Consortium (HRRAC)), 'No Time to Lose: Promoting the Accountability of the Afghan National Security Forces', 10.05.2011; Oxfam + partners, 'No Time to Lose,

Zowel op centraal, provinciaal als op districtsniveau is corruptie⁸⁵ onder politieagenten wijdverbreid.⁸⁶

De politie blijft last houden van een hoog verloop (16%), ondanks een recente verhoging van het salaris. Dit komt onder andere door de continue inzet van de politie in gevaarlijke gebieden waar opstandelingen actief zijn, waardoor ze een hoog veiligheidsrisico lopen. De politie is veel meer dan het leger het doelwit van de opstandelingen.⁸⁷ Onder Afghaanse politieagenten vallen veel slachtoffers, vooral in het zuiden en oosten van het land. Gemiddeld zijn er ongeveer 3 slachtoffers per dag.⁸⁸

Binnen de politie zijn nog steeds meerdere machtsnetwerken actief.⁸⁹ Tribale affiliaties kunnen bij benoemingen een rol spelen en loyaliteit aan lokale facties komt voor. Het gebeurt dat een eenheid van de politie is samengesteld uit personen die tot dezelfde stam behoren of als volgelingen van een bepaalde commandant beschouwd kunnen worden. In de praktijk kan dit ertoe leiden dat een politie-eenheid uitsluitend de belangen behartigt van een bepaalde groep of van een commandant. De politie blijft hierdoor gefragmenteerd en gepolitiseerd.⁹⁰

Het infiltratierisico van opstandelingen binnen de politie is net als bij het leger toegenomen. Dit valt af te leiden uit regelmatige berichten van incidenten in deze verslagperiode bij de politie. Deze ontwikkeling wijt men vooral aan de grote druk om het leger en de politie te laten groeien, zodat rekrutering niet altijd even zorgvuldig gebeurt.

'Promoting the Accountability of the Afghan National Security forces', 10.05.2011; IRIN, 'Afghanistan: Doubts grow over replacing the foreign troops', 10.05.2011.

⁸⁵ In een onderzoek van Integrity Watch Afghanistan: 'Afghan Perceptions and Experiences of Corruption, a national survey 2010', wordt gemeld dat mensen de politie als het meest corrupte instituut van Afghanistan zien.

⁸⁶ Integrity Watch Afghanistan: 'Afghan Perceptions and Experiences of Corruption'; The Independent, 'Afghan police corruption 'hits Nato pullout'', 21.11.2010; UK Border Agency, 'Country of Origin Information Report', 05.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

⁸⁷ Chatham House, 'No Shortcut to Stability', december 2010; International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.10; International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; UK Border Agency, 'Country of Origin Information Report', 05.11.2010.

⁸⁸ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010.

⁸⁹ Rond 2002 bestond er nauwelijks een politie-organisatie. Er was sprake van een ongetrainde macht, die voornamelijk bestond uit commandanten behorende bij bepaalde facties en hun milities. Deze bestaande macht had weinig tot geen materieel (voertuigen, kantoorartikelen, uitrusting, etc.) of organisatiestructuur en werd niet of zeer laag betaald. De politie was in feite eigendom van krijgsheren. Vanuit deze situatie moesten hervormingen bij de politie aanvangen: Chatham House, 'No Shortcut to Stability', december 2010.

⁹⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

Ook zonder te infiltreren is het voor opstandelingen mogelijk om uniformen te kopen in winkels. Drugssmokkelaars, ontvoerders en dieven maken eveneens gebruik van militaire uitrusting.⁹¹

In meer ontwikkelde gebieden zoals in Kaboel functioneert de politie beter dan in rurale gebieden.

Er werken naar schatting 1000 vrouwelijke agenten bij de politie. Gezien het grote veiligheidsrisico dat vrouwelijke agenten lopen, als doelwit van aanslagen, en het feit dat veel families niet toestaan dat hun vrouwen bij de politie gaan werken, is het niet eenvoudig vrouwen te rekruteren voor de politie. Vrouwelijke politieagenten doen vrijwel geen politiewerk op straat. Zij worden met name ingezet om vrouwen te fouilleren, bij huiszoekingen en in *Family Response Units* (meldpunt voor vrouwen en kinderen in een politiebureau). De ontwikkeling van deze eenheden staat overigens nog in de kinderschoenen. Er werden nog geen zaken aangebracht bij deze eenheden omdat Afghanen niet gewend zijn familie zaken aan te dragen bij de politie.⁹²

ANCOP

De *Afghan National Civil Order Police* (ANCOP) had in deze verslagperiode ongeveer 8.900 manschappen en wordt nog uitgebreid met zo'n 5000 man. ANCOP geldt als multi-etnisch. De eenheden van ANCOP zijn relatief goed opgeleid, krijgen een training van 16 weken, en zijn beter uitgerust dan agenten van de *Afghan Uniformed Police* (AUP). Ook krijgen zij een hoger salaris. Bij de ANCOP is het verloop echter groter dan bij het ANA en de AUP. Reden is, dat de organisatie overbelast is door de overname van politietaken en de inzet voor grotere operaties, zonder dat hier voldoende rustperiodes tegenover staan.

APPF

In deze verslagperiode is het initiatief voor een *Afghan Public Protection Force* (APPF) verder uitgewerkt. De APPF moet met name belangrijke infrastructurele werken bewaken. Daarnaast is het de bedoeling dat de APPF de taken van de private beveiligingsbedrijven zal overnemen.

⁹¹ www.tolonews.com, 'Taliban infiltrating Afghan Forces: Retired UN Official', 04.10.10; www.dailymail.co.uk, 'Taliban has infiltrated Afghan Forces, claims ex-un official in warning that sleeper cells are awaiting instructions to strike', 04.10.10; The New York Times, 'Suicide Bomber Attacks Afghan Defense Ministry', 18.04.2011; Institute for War and Peace Reporting, 'Afghan Secret Police to Weed Out Insurgents from Military', 24.05.2011; Radio Free Europe/Radio Liberty, 'Afghan in police uniform kills NATO soldier', 04.08.2011.

⁹² US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Institute for War and Peace Reporting, 'Afghan Police Struggle to Recruit Women', 26.05.2011.

2.3.3 Veiligheidsdienst NDS

Het NDS (*National Directorate for Security*) is actief in elke provincie van Afghanistan en heeft de bevoegdheid om huiszoekingen te verrichten, personen te arresteren, te onderzoeken en te verhoren. Het NDS beschikt over eigen detentiecentra in Kaboel en in de provincies. Het hoofdkwartier van het NDS bevindt zich in Kaboel. Het NDS-detentiecentra in Kandahar en Kaboel zijn voor de ISAF de belangrijkste gevangenis voor de overdracht van gevangengenomen Afghanen.⁹³

Het NDS opereert onder een rechtstreeks presidentieel mandaat, vastgelegd in de wet op het NDS, een Presidentieel decreet, dat niet openbaar is gemaakt. De veiligheidsdienst NDS heeft veel uitvoerende bevoegdheden en doet op grond van eigen procedures onderzoek inzake strafzaken van nationale veiligheidsaard zonder controle of toezicht van buitenaf. Na de onderzoeksfase van maximaal 33 dagen worden deze zaken overgeheveld naar een speciale afdeling voor nationale veiligheidszaken in het OM, indien tot vervolging wordt besloten. NDS gevangenen kunnen in de praktijk tot lang na het verstrijken van de formele termijn van 33 dagen in voorarrest verblijven.⁹⁴

Doordat verdachten in de praktijk geen getuigen of advocaten kunnen oproepen, bestaan bij mensenrechtenorganisaties zorgen over de rechten van personen die door het NDS zijn aangehouden. In de verslagperiode waren er evenals in de voorgaande verslagperiode berichten over NDS-medewerkers die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan het willekeurig opsluiten en mishandelen van mensen. Het *International Committee of the Red Cross* (ICRC), de Afghaanse Rode Halve Maan, AIHRC en buitenlandse diplomaten hebben doorgaans toegang tot de detentiecentra van het NDS. Andere waarnemers krijgen niet altijd toestemming de gevangenisfaciliteiten van het NDS te bezoeken.⁹⁵

Het NDS wordt gedomineerd door Tadzjiken. Binnen de organisatie zijn de Pashtuns iets in opmars. De nieuwe leidinggevende van het NDS is een Pashtun.

Tot juni 2010 werd het NDS geleid door Amrullah Saleh (Tadzjiek). Aanleiding voor zijn ontslag was de raketaanslag bij de openingsceremonie van de in juni 2010 gehouden *Peace Jirga* in Kaboel. In deze verslagperiode is hij opgevolgd door Rahmatullah Nabeel, een Pashtun.

⁹³ Afghan Biographies, 25.09.2010.

⁹⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Zie voor procedures van het NDS het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

⁹⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Reporters Without Borders, 'Pretext for radio journalist's arrest concocted by NDS and Kapisa politicians', 03.11.2010; National Times, 'Don't deliver Afghans to torture on a promise alone', 07.01.2011.

Voor het beleid van Karzai ten aanzien van verzoeningsonderhandelingen met de Taliban en andere opstandelingen speelt het NDS meer en meer een politieke rol.⁹⁶

2.3.4 *Afghan Local Police*

Er is deze verslagperiode gestart met de oprichting van de *Afghan Local Police* (ALP), die formeel onder de ANP en het ministerie van Binnenlandse Zaken valt. De ALP-posten vallen direct onder de districtspolitiecommandanten en kunnen alleen met toestemming van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de lokale *shura* worden opgezet. De manschappen voor de ALP komen uit de lokale gemeenschappen en worden getraind en betaald door de overheid. Het is niet duidelijk hoe deze manschappen uiteindelijk moeten integreren in de politie-eenheden. Er zijn zorgen over toezicht (hoewel er op dit moment wel wordt samengewerkt met eenheden van andere veiligheidsdiensten), rekrutering, commando- en controlemechanismen, beperkte training voor rekruten en de effectiviteit van verslaglegging via de districtscommandanten. Het is nog onduidelijk hoe manschappen van de ALP te vervolgen wanneer sprake is van misbruik van hun functie. Men kijkt verschillend aan tegen de organisatie van deze lokale politie. Tegenstanders van deze initiatieven vrezen dat nieuwe gewapende groepen het land verder zullen destabiliseren.⁹⁷

In totaal waren rond mei 2011 binnen het ALP-programma 16.000 mensen gerekruteerd en waren er 70 gebieden goedgekeurd voor de ALP. De ALP is nog niet in al deze gebieden van start gegaan. Het uiteindelijke doel is dat er 30.000 rekruten in 100 gebieden komen. Rekruten voor de ALP worden evenals rekruten voor het ANA opgenomen in een database met biometrische gegevens van ISAF.

De oprichting van de ALP-eenheden is verwarrend voor burgers. Er zijn berichten over gewapende conflicten tussen deze eenheden over bepaalde gebieden en zij zouden zich het recht toe-eigenen belasting te heffen. Er wordt beweerd dat deze politie-eenheden zich gedragen als paramilitaire groepen ten dienste van privélegers en machtige figuren.

⁹⁶ The Afghanistan Analyst Network, 'New NDS boss – who is he?'.
⁹⁷ Chatham House, 'No Shortcut to Stability', december 2010; International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010: 'Both the government and ISAF gave assurances that the recruitment of ALP units across Afghanistan will reflect the country's ethnic and tribal composition and will also be strictly defensive in nature and subordinated to ANSF's command and control; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in armed conflict', maart 2011; Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; Oxfam +partners (CIVIC, Peace Training and Research Organisation (PTRO), Human Rights, Research and Advocacy Consortium (HRRAC)), 'No Time to Lose: Promoting the Accountability of the Afghan National Security Forces', 10.05.2011.

Officieel moeten alle niet gereguleerde groepen onder de controle van de ALP komen. Dit is echter niet realistisch gezien het grote aantal mobilisaties van groepen buiten genoemde officiële programma's om.⁹⁸

Er waren ook gedurende deze verslagperiode diverse initiatieven te melden van burgermilities, zogenaamde *community defence initiatives*, die niet onder de formele structuren van de ANSF vallen, maar die in sommige gevallen wel ondersteuning van de overheid en/of de internationale gemeenschap kregen. Deze *community based initiatives* werden bekritiseerd om een gebrek aan professionalisme, machtsmisbruik en het ontbreken van toezichts- en controlemechanismes.⁹⁹

2.4 Internationale militaire presentie

ISAF

De *International Security Assistance Force* valt onder de NAVO-commandostructuur. In totaal leveren 48 landen een bijdrage aan ISAF. Als onderdeel van zijn Afghanistan-Pakistan strategie heeft de Amerikaanse president Obama na zijn aantreden besloten dat de troepenmacht in Afghanistan diende te worden vergroot met een focus op het zuiden van Afghanistan. In deze verslagperiode is de ISAF-troepenmacht toegenomen tot ongeveer 132.203 militairen, waarvan tweederde uit de VS afkomstig is. De toename was het grootst in Zuid-Afghanistan. Op veiligheidsgebied leidde dit vooralsnog tot een gemengd beeld: een verbeterde veiligheidssituatie in een aantal gebieden, maar ook een verspreiding van geweld naar noordelijke, oostelijke en westelijke provincies. Er blijven gemengde berichten bestaan of de Taliban wordt teruggedrongen uit het zuiden van Afghanistan of dat er sprake is van een patstelling in het conflict.¹⁰⁰

Het door de VN Veiligheidsraad gegeven mandaat voor ISAF wordt jaarlijks verlengd.¹⁰¹ ISAF is opgericht met het doel de Afghaanse regering te assisteren bij de stabilisatie en handhaving van de veiligheid in Afghanistan.¹⁰² De bescherming van individuele burgers die zich tot ISAF wenden, valt niet onder het ISAF mandaat. In voorkomende gevallen wordt individuele burgers door ISAF echter wel een helpende hand geboden.

⁹⁸ Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.4 2010 en Q.1 2011; Institute for War and Peace Reporting, "'Rogue Police', Complaints in Afghan North', 08.03.2011; IRIN, 'Afghanistan: Doubts grow over replacing the foreign troops', 10.05.2011.

⁹⁹ Oxfam + partners, 'No Time to Lose, 'Promoting the Accountability of the Afghan National Security Forces', 10.05.2011.

¹⁰⁰ Zie verder paragraaf 2.6 Veiligheidssituatie.

¹⁰¹ Het ISAF mandaat is laatstelijk verlengd op 13 oktober 2010. Het mandaat loopt in ieder geval tot en met 13 oktober 2011, Veiligheidsraad, sc/10049, resolutie 1943 (2010).

¹⁰² <http://www.isaf.nato.int/mission.html>, geraadpleegd op 23.03.11.

Het mandaat van ISAF voor drugsbestrijding is begrensd en bevat geen bevoegdheid tot vernietiging van papavervelden. Wel omvat het mandaat het leveren van (veiligheids)assistentie aan de Afghaanse overheid bij het uitvoeren van haar antidrugsbeleid.¹⁰³

De ISAF-missie is in vrijwel heel Afghanistan actief. Het jaar 2010 was voor ISAF het zwaarste jaar sinds 2001 met 707 gesneuvelde buitenlandse militairen.¹⁰⁴

Provincial Reconstruction Teams

In de provincies zijn de ISAF militairen actief in 28 *Provincial Reconstruction Teams* (PRT's).¹⁰⁵ De PRT's hebben tot taak de Afghaanse overheid te assisteren bij het vergroten van de veiligheid en stabiliteit in de provincies, om daarmee de Afghaanse centrale regering in staat te stellen haar gezag in de provincie te vergroten en wederopbouwactiviteiten van de regering of andere actoren te faciliteren. Ook richten PRT's zich op capaciteitsversterking in de sectoren goed bestuur en rechtstaat en op bevordering van de mensenrechten.¹⁰⁶

Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de commandostructuur van de onder ISAF vallende PRT's niet veranderd.¹⁰⁷

OMF belemmeren het werk van PRT's. Afghaanse burgers die zijn verbonden aan een PRT liepen gedurende de verslagperiode een hoog risico om aangevallen te worden door OMF.¹⁰⁸

Operation Enduring Freedom

Operation Enduring Freedom (OEF) is sinds oktober 2001 operationeel. Aan OEF nemen, naast de Verenigde Staten, diverse andere landen deel. Hoofddoel van de operatie is de strijd tegen het internationale terrorisme, niet alleen in Afghanistan maar ook elders.

¹⁰³ Veiligheidsraad, sc/10049, resolutie 1943 (2010).

¹⁰⁴ IHS Global Insight, 'Afghanistan: At least 19 people killed in String of Attacks in Afghanistan's Southern City of Kandahar', 14.02.2011; Aljazeera.net, 'Blast hits Afghan Police officers', 24.02.2011; AFP '2011 decisive for US strategy in Afghanistan-Pakistan', 28.12.2010;

<http://www.isaf.nato.int/images/stories/File/Placemats/PLACEMAT.MARCH%2004.pdf>, geraadpleegd op 23.03.2011; <http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/index.php>, geraadpleegd op 23.03.11.

¹⁰⁵ <http://www.isaf.nato.int/images/stories/File/Placemats/PLACEMAT.MARCH%2004..pdf>, geraadpleegd op 23.03.2011.

¹⁰⁶ <http://www.isaf.nato.int/mission.html>, geraadpleegd op 23.03.2011.

¹⁰⁷ <http://www.nato.int/isaf/topics/prt>, geraadpleegd op 23.03.11: Zie voor verdere informatie ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

¹⁰⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

Bovendien verzorgen de Amerikaanse OEF-militairen trainingen voor de Afghaanse politie en het Afghaanse leger. De VS verlegden het zwaartepunt van hun operaties in Afghanistan in toenemende mate naar ISAF.¹⁰⁹ In september 2010 bestond de OEF nog uit 20.000 militairen.¹¹⁰

Transitie

Sinds de presidentsverkiezingen in 2009 wordt gewerkt aan een strategie om de veiligheidsverantwoordelijkheden in 2014 over te dragen aan de Afghaanse krijgsmacht. Deze zogenoemde “transitie” naar Afghaans leiderschap is tijdens de Lissabon-bijeenkomst van de NAVO op 20 november 2010 goedgekeurd. Deze transitie heeft als voorwaarde dat ook de bestuurlijke en sociaal-economische situatie verbeterd moet zijn. Eind 2014 moet niet alleen sprake zijn van de overgang van verantwoordelijkheden van ISAF naar de ANSF op veiligheidsgebied, maar ook van de overgang van verantwoordelijkheden op het gebied van openbaar bestuur. De transitie zal geleidelijk plaatsvinden waarbij per provincie bekeken zal worden of deze er rijp voor is. De transitie, met een gefaseerde terugtrekking van internationale troepen, is gestart in juli 2011. De transitie betekent overigens niet dat de internationale gemeenschap na 2014 niet meer actief zal zijn in Afghanistan.¹¹¹ Op 23 juni kondigde Obama de terugtrekking aan van 33.000 Amerikaanse manschappen, waarvan er 10.000 in 2011 en 23.000 voor september 2012 zullen worden teruggetrokken. Na deze troepenvermindering zullen er nog steeds 68.000 Amerikaanse manschappen in Afghanistan zijn, tweemaal zoveel als bij het aantreden van Obama. Naast de VS zullen andere landen de komende jaren hun troepen terugtrekken, zoals onder andere Duitsland, Frankrijk en Spanje.

Op 21 maart 2011, het begin van het nieuwe jaar in Afghanistan, heeft president Karzai aangekondigd welke provincies en steden het eerst in aanmerking komen voor transitie. Het gaat om de gehele provincies Panshir en Bamiyan en om de steden Mazar-i-Sharif (Balkh), Herat (Herat). Karzai heeft ook de provincie Kaboel, behalve het moeilijke district Sarobi, op de lijst voor transitie gezet. Het transitieproces in de stad Kaboel is feitelijk al twee jaar geleden begonnen. De meeste van deze gebieden zijn relatief veilig. De aankondiging van transitie in de hoofdsteden Lashkar Gah (Helmand) en Mihtarlam (Laghman) kwam als een verrassing. De provincie Helmand behoort tot de meest gewelddadige gebieden in Afghanistan en ook Laghman heeft te maken met veel opstandelingen.

¹⁰⁹ Global Security, 01.07.09.

¹¹⁰ VN Veiligheidsraad, ‘Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan’, 03.02.2011.

¹¹¹ VN Veiligheidsraad, ‘Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 10.12.10; AFP, ‘2011 decisive for US strategy in Afghanistan-Pakistan’, 28.12.10; VN Veiligheidsraad, ‘Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 14.09.10.

Er bestaan twijfels of de ANSF klaar zijn om de veiligheidsverantwoordelijkheden in provincies over te nemen, ook vanwege de aanslag begin april 2011 in Mazar-i-Sharif op het plaatselijke kantoor van UNAMA. Verder is het eerder genoemde gebrek aan Afghaans goed bestuur een groot risico voor het gehele transitieproces.¹¹² Opstandelingen proberen het transitieproces te traineren door aanslagen te plegen, zoals die op het Intercontinental Hotel in Kaboel in juli 2011.

Er zijn berichten, dat er nu al onderlinge conflicten zijn onder opstandelingen en de Taliban om na de transitie een sterke positie te kunnen bemachtigen. De Taliban en Hezb-i-Islami zouden in deze verslagperiode voor het eerst in 10 jaar weer tegen elkaar vechten in Baghlan en Wardak.

2.5 Machtsfactoren

Ondanks het feit dat de Pashtuns de grootste bevolkingsgroep zijn in Afghanistan hebben ze binnen de overheid minder invloed dan verwacht zou worden. Zo zijn ze naar verhouding niet goed vertegenwoordigd bij politie en leger, terwijl Tadzjiekken in deze organisaties oververtegenwoordigd zijn. Verder houdt Karzai in de benoeming van provinciale- en districtsgouverneurs in de meeste gevallen rekening met de etniciteit van de meerderheid van de bevolking van provincies en districten. Het parlement is het belangrijkste instituut voor niet-Pashtuns en politiek onafhankelijken om invloed uit te oefenen op Karzai.

In de verslagperiode nam de invloed van Pashtun en hiermee conservatieve krachten in regeringskringen overigens wel toe, omdat Karzai's kabinet en zijn adviseurs in de directe kring steeds meer gedomineerd worden door Pashtun, zoals de nieuwe stafchef van Karzai Khoram en Minister van Onderwijs Wardak, die beiden gelieerd zijn aan Hezb-i-Islami.¹¹³

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de macht van de centrale overheid buiten Kaboel beperkt is. De centrale overheid is vertegenwoordigd in alle provinciehoofdsteden en in een aantal districtscentra van Afghanistan. Veel provincies kampen met gebrekkige belangstelling vanuit de hoofdstad. Zoals eerder gemeld is de overheid onwillig lokale overheden voldoende financiële en personele armslag te geven. Deze structuur belemmert de totstandkoming van goede verantwoordingsmechanismen op decentraal niveau wat corruptie in de hand werkt. Ook hebben gouverneurs vanwege deze structuur vaak hun eigen netwerk en banden.¹¹⁴

¹¹² The New York Times, 'Karzai Sets Date for Afghan Control of Two Provinces, Four Cities', 22.03.2011; New York Times, 'Afghans to Take Over Security in 7 Areas, Mostly Peaceful, by July', 22.03.2011.

¹¹³ Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

¹¹⁴ Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

In Afghanistan is naast de zwakke centrale overheid sprake van een diffuse machtsverdeling, waarbij niets is wat het lijkt. Er bestaan vele parallelle machtstructuren die deels uit het verleden stammen, deels nieuw konden ontstaan door, dan wel zich hebben aangepast aan het machtsvacuüm als gevolg van de zwakte of afwezigheid van autoriteiten. Er spelen voortdurend verschillende relaties en verhoudingen een rol, waardoor sprake is van een samenspel van formele en informele machthebbers, gecombineerd met criminele elementen en Taliban, wier belangen vaak dwars door elkaar lopen en soms met elkaar verbonden zijn.

De vele gewapende groepen die in Afghanistan opereren, vallen onder de noemer *Illegal Armed Groups* (IAG). De definitie van een IAG is tamelijk breed. Hieronder vallen lokale commandanten en hun milities, milities van machtige personen¹¹⁵ en (drugs)criminelen. Ook *Opposing Militant Forces* (OMF), waaronder de Taliban en de Hezb-i-Islami Gulbuddin, die er een ideologische agenda op nahouden en tegen de Afghaanse autoriteiten strijden, vallen binnen de definitie van een IAG. Er is geen sprake van een coherente commandostructuur, strategie of ideologie die alle OMF in Afghanistan bindt.¹¹⁶

Krijgsheren bevinden zich op de scheidslijn tussen formele en informele macht. Krijgsheren zijn meestal oud-Mujahedin die op lokaal niveau nog altijd de dienst uitmaken en hun eigen gewapende groepen hebben. Hun machtspositie is deels op politieke relaties en deels op intimidatie en geweld gebaseerd. Doorgaans voeren zij geen ideologische agenda. Sommige krijgsheren bekleden ook formele posities als minister of gouverneur. Samen met hun lokale commandanten (aanvoerders van gewapende groepen die onder het bevel van een krijgshere staan) drukken zij hun stempel op de (veiligheids)situatie in Afghanistan.

De regering kan niet zonder de steun van krijgsheren, die slechts meewerken met de regering als zij hun positie in een bepaald gebied kunnen consolideren of versterken.

Een overzicht van personen die feitelijk de macht in handen hebben in de provincies, districten en de belangrijkste steden in Afghanistan is lastig te geven, omdat de machtsverhoudingen dikwijls verschuiven, of per onderwerp verschillen.

¹¹⁵ Machtige personen omringen zich in Afghanistan graag met een gewapende groep, die zorgt voor bescherming en tegelijkertijd status en macht geven. In de praktijk varieert de samenstelling van een dergelijke groep van een goed bewapend privéleger met een commandostructuur tot een krachteloze en slecht getrainde groep (soms oude) mannen. Doorgaans staat een dergelijke militia geregistreerd als beveiligingsbedrijf.

¹¹⁶ Zie algemeen ambtsbericht Afghanistan, juli 2010, 2.5 Machtsfactoren.

Enkele prominente lokale machthebbers zijn¹¹⁷:

- Vicepresident Muhammad Fahim; een Tadzjiek uit de regio van de Panshir Vallei. Hij is militair leider van de Noordelijke alliantie/Unified Front factie. Mensenrechtenorganisaties hebben kritiek op de keuze voor Fahim als vicepresident vanwege zijn geschiedenis als Mujahedin commandant/militie factieleider;
- Abdurrashid Dostum; een Oezbeek en hoofd van de krijgsmacht sinds begin 2010. In 2008 werd hij door Karzai uit deze functie ontheven, waarna hij in Turkije in ballingschap verbleef, tot hij in 2010 weer in dezelfde functie werd aangesteld. Hij voert verder het bevel over aanhangers in Noord-Afghanistan, in de provincies Jowzjan, Fariab, Sar-i-Pol en Balkh. Hij wordt ervan beschuldigd tijdens de Sovjetbezetting en de Taliban-periode mensenrechtenschendingen te hebben gepleegd;
- Sher Mohammad Akhundzadeh; een Pashtun en door Karzai na de val van de Taliban als gouverneur van Helmand aangesteld. In 2005 werd hij onder druk van de Britten ontslagen wegens machtsmisbruik en het meewerken aan drugshandel. Karzai zou hem echter weer terugwillen op zijn post. Een bondgenoot van Akhundzadeh is Abdul Wali Khan (bijnaam 'Koka'). Ook hij werd onder Britse druk verwijderd als hoofd van de politie in het district Musa Qala in Helmand. In 2008 kwam hij echter weer terug op zijn post en samen met zijn militievolgelingen werd zijn groep de kern van het 220 mensen sterke politiekorps in het district Musa Qala;
- Ismael Khan; een Tadzjiekse politieke leider in delen van de provincie Herat, west-Afghanistan. Hij is een voormalig gouverneur van Herat;
- Atta Mohammad Noor; een Tadzjiek (voormalig Mujahedin bevelhebber) en sinds 2005 gouverneur van de provincie Balkh. Hij was in 2009 openlijk voorstander van de presidentskandidaat Dr. Abdullah. Noor zorgt voor stabiliteit en veiligheid in Balkh, waardoor de stad Mazar-i-Sharif een economische groei doormaakt;
- Ghul Agha Shirzai; een Pashtun uit Kandahar, waar hij eerder gouverneur was. Hij is gouverneur in de provincie Nangarhar, Oost-Afghanistan. Hij zou daar gezien worden als een indringer, maar zijn leiderschap zou effectief zijn, vooral in het beteugelen van de papaverproductie;
- Ahmed Wali Karzai, de halfbroer van president Karzai en in Kandahar voorzitter van de provinciale raad. Hij heeft altijd meer macht gehad dan welke gekozen gouverneur van Kandahar ook. Hij werd in deze verslagperiode vermoord. Zie paragraaf 2.6.2.¹¹⁸

¹¹⁷ Deze lijst is niet uitputtend: Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; Radio Free Europe, 'Afghan regional leader Says Decentralization key to Country's Future', 02.10.2010.

¹¹⁸ The New York Times, 'Afghan war: Mayor of Kandahar killed in suicide attack', 27.07.2011.

2.5.1 Taliban

De macht van de Taliban breidt zich steeds meer uit naar het noorden en westen van Afghanistan. Er is een toename van Taliban-activiteiten in de noordelijke provincies. NAVO bevoorradingskonvoeien die via het noorden naar het zuiden trekken vormen belangrijke doelwitten voor de Taliban en de Taliban infiltreren er in de strijdkrachten.¹¹⁹

De Taliban zijn divers en gefragmenteerd. Ze zijn zeer los georganiseerd rondom het centrale gezag van Mullah Omar, die zich zou ophouden in de omgeving van Quetta in Pakistan, en zich nauwelijks in het openbaar vertoont.¹²⁰ Er is de groep van senioren, ideologische, conservatieve leiders uit de jaren negentig die destijds dienden in de regering van Mullah Omar of als gouverneurs. Zij bevinden zich in Pakistan en behoren tot de Quetta Shura, een raad genaamd naar de Pakistaanse stad waar veel Taliban na 2001 een onderkomen vonden. Een andere conservatieve factie gestationeerd in Pakistan, Noord Waziristan, is het Haqqani-netwerk. De Taliban en andere OMF hebben nu te maken met een grote aanwas van jonge, steeds fanatiekere volgelingen, voor een groot deel gerekruteerd in de grensgebieden met Pakistan, waar etniciteit en stamverbanden hetzelfde zijn aan beide kanten van de grens. Er zijn weinig onderwijsmogelijkheden in de dorpen en de jongeren krijgen geld van Madrassas om zich aan te sluiten bij de Taliban.¹²¹ Deze jongeren zijn vaak agressiever dan de senioren Taliban en minder goed georganiseerd waardoor ze moeilijker onder controle te houden zijn. Ook voor de Afghaanse en internationale strijdkrachten is deze jonge aanwas onvoorspelbaar.¹²²

Ondanks het feit dat duizenden Talibanstrijders zijn gedood tijdens grootscheepse campagnes van ISAF in deze verslagperiode is de intensiteit van gevechten met opstandelingen toegenomen. Er zijn veel wapens in het land en er is, zoals gezegd, een grote nieuwe aanwas bij de Taliban, waaronder veel minderjarigen (jongens van 16/17 jaar). Er zijn echter berichten dat de commandostructuur van de Taliban in Pakistan aan het verzwakken is doordat Taliban-commandanten op lagere rangen op gespannen voet zouden staan met senioren leiders die hen terug willen sturen naar het front in het zuiden van Afghanistan. Verder zouden de Taliban in Pakistan worden aangevallen door Pakistaanse veiligheidsdiensten en de VS.

¹¹⁹ AFP, Kaboel, '2011 decisive for US strategy in Afghanistan-Pakistan'. Quote uit AFP artikel: 'Even Petraeus, the lauded US General who took over from the sacked Stanley McChrystal in June, has expressed doubt about victory by 2014, admitting that the 'resilient' Taliban, squeezed out of some areas, simply pop up in others', 28.12.2010; TOLONews.com: 'Concerns over increasing instability in Kunduz', 02.10.2010.

¹²⁰ US Department of State: '2009 Country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010.

¹²¹ Aan de Pakistaanse kant van het grensgebied met Afghanistan zijn vele duizenden madrassas. Rekrutering van jongens door de Taliban en andere groeperingen gaat in hoog tempo door. Men kan tegenslagen op die wijze getalsmatig zonder problemen opvangen.

¹²² US Department of State: '2009 country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010; The Newyorker, 'U.S.-Taliban Talks', 28.02.2011.

In Quetta zouden Taliban-commandanten ondergronds zijn gegaan. In februari 2011 werden drie Taliban-commandanten in Quetta vermoord. Al deze ontwikkelingen maken het moeilijk in te schatten hoe sterk de Taliban op het moment daadwerkelijk zijn.¹²³

In deze verslagperiode heeft de versterking van het bestuurlijke aspect van de Taliban zich verder ontwikkeld. De Taliban heeft veel energie gestoken in het vestigen van autoriteit. Het zwakke lokale bestuur heeft de Taliban mogelijkheden gegeven dit bestuursvacuüm op te vullen. De Taliban installeren provinciale schaduwgouverneurs, innen belastingen, hebben hun eigen rechtbanken en bemiddelen in geschillen. Op deze manier creëren de Taliban parallelle overheidsstructuren.

De Taliban hebben een effectief functionerende propagandamachine. Door te berichten over corruptie bij de Afghaanse autoriteiten, hun strijd tegen de ‘ongelovige’ buitenlandse troepen in Afghanistan en het hoge aantal burgerslachtoffers, hebben zij hun populariteit gedurende de verslagperiode verder getracht te vergroten. Ook zouden steeds meer Afghanen zich tot de Taliban wenden voor geschillenbeslechting en genoegdoening, teleurgesteld door de corruptie in het politie- en justitieapparaat. De steun van de bevolking aan de Taliban werd in deze verslagperiode groter, maar nog steeds rekent slechts een kleine minderheid van de bevolking zich daadwerkelijk tot het Taliban-kamp. Vooral in het noorden richtte de bevolking zich in deze verslagperiode meer op de Taliban, vanwege onder andere de toename van onveiligheid. Hoewel traditiegetrouw de aanhang van de Taliban het grootst is onder de Pashtun, sluiten zich in het noorden ook personen behorend tot andere etnische groepen aan bij de Taliban, zoals Tadzjiken en Oezbeken. Dit geldt overigens niet voor Hazara die op gespannen voet leven met de Taliban.

Een door Mullah Omar uitgevaardigde gedragscode voor Taliban-strijders beveelt om minder burgerslachtoffers te maken en de *hearts and minds* van de Afghaanse bevolking te winnen. Deze zogenaamde *Laiha* werd in mei 2010 geactualiseerd. Van de uitvoering van deze gedragscode is in de verslagperiode weinig terecht gekomen. Het aantal burgerslachtoffers door toedoen van de Taliban en andere OMF is in deze verslagperiode gestegen.¹²⁴ Ook zou Mullah Omar volgens het

¹²³ New York Times, ‘Losses in Pakistani Haven Strain Afghan Taliban’, 31.03.2011; Economist Intelligence Unit, ‘Country Report: Afghanistan’, April 2011.

¹²⁴ US Department of State, ‘2009 country Reports on Terrorism – Afghanistan’, 05.08.2010; The New York Times, ‘Taliban Bet on Fear Over Brawn as Tactic’, 26.02.2011; The New York Times, ‘Suicide Attack Continues Afghan Trend’, 26.02.2011; The New York Times, ‘Roadside Bomb Kills 14 on Afghan Minibus’, 30.12.2010; UNAMA/AIHRC, ‘Afghanistan: Annual report 2010 Protection of Civilians in armed conflict’, maart 2011; UNAMA, ‘Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict’, juli 2011; VN Veiligheidsraad, ‘Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 23.06.2011; Zie verder paragraaf 2.6 ‘veiligheidssituatie’.

Afghaanse ministerie van Onderwijs een bericht gestuurd hebben aan opstandelingen om scholen niet meer aan te vallen en schoolgaande kinderen niet meer te intimideren.¹²⁵ De Taliban en andere opstandelingen bleven deze verslagperiode scholen echter als hun doelwit zien.¹²⁶

Gedurende deze verslagperiode maakten de Taliban wederom gebruik van zogenaamde nachtberichten ('*shabnamah*') om bedreigingen te uiten, onder andere aan het adres van Afghanen die met internationale troepen of de Afghaanse autoriteiten samenwerken.¹²⁷

Ondanks het feit dat de internationale gemeenschap steeds meer pogingen onderneemt om financieringsbronnen van opstandelingen te blokkeren wordt de Taliban nog steeds vanuit het buitenland gefinancierd. Verdere inkomstenbronnen voor de Taliban en andere opstandelingen zijn drugssmokkel en ontvoeringen, criminele ondernemingen en belastingheffing bij de lokale gemeenschappen. Deze financieringsbronnen geven de opstandelingen de mogelijkheid hun militaire en technische capaciteit te vergroten.¹²⁸

2.5.2 Jalaluddin Haqqani

Jalaluddin Haqqani is een voormalige Talibanminister die met een gewelddadige militie opereert vanuit Waziristan in Pakistan. Zijn acties zijn gericht op het omverwerpen van de Afghaanse overheid en het vestigen van zijn macht in de provincies Khost, Paktia en Paktika. Het Haqqani netwerk beheerst al een deel van Khost. Haqqani probeert ook door te dringen in de provincie Ghazni om uiteindelijk controle te krijgen over de strategische en economisch belangrijke weg tussen Kandahar en Kaboel.

Het Haqqani netwerk zou onder de bevelstructuur van de Taliban opereren, maar de groep opereert bij gelegenheid ook onafhankelijk. Haqqani is inmiddels in de 70 en laat veel operationele zaken over aan zijn zoons, onder wie Sirajuddin Haqqani, die volgens bronnen radicaler is dan zijn vader. Hij zou banden hebben met Al Qa'ida.¹²⁹

¹²⁵ IRIN, 'Afghanistan: Government hails Taliban decree on schools', 29.03.2011; Institute for War and Peace Reporting, 'Taliban Try Soft Power', 08.04.2011.

¹²⁶ Human Rights Watch, 'World Report 2011', 24.01.2011; Zie verder het thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

¹²⁷ US Department of State, '2009 country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010; Zie voor meer informatie over nachtberichten het algemeen ambtsbericht Afghanistan, juli 2010; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011.

¹²⁸ US Department of State, '2009 country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010.

¹²⁹ The Newyorker, 'U.S.-Taliban Talks', 28.02.2011.

2.5.3 Hezb-i-Islami

Hekmatyar, een Pashtun uit Kunduz, en de Hezb-i-Islami militie die onder zijn aanvoering staat zijn naar schatting verantwoordelijk voor een kwart van het OMF-geweld in Afghanistan. Zijn basis ligt in het noorden en oosten (de provincies Nangarhar, Kunar, Kunduz, Badakhshan, Nuristan, Kapisa, Paktia, Wardak, Logar en Kaboel), maar zijn troepen zijn ook actief op veel andere plaatsen in Afghanistan, waaronder de provincies Kandahar, Helmand, Zabul, Ghor en Takhar.¹³⁰ Hekmatyar heeft een goed netwerk, ook in het westen van Afghanistan. Er vindt in het noorden een verschuiving van de macht plaats van Hekmatyar naar de Taliban.

Hekmatyar zou zich schuil houden in Pakistan, ten noorden van Peshawar. Hekmatyar geldt als religieus fundamentalistisch maar pragmatisch. Hij werkte in het verleden nauw samen met Mullah Omar. Sinds de afgelopen drie jaren zou hij zich afgescheiden hebben van de Taliban wat betreft werkwijze en tactieken. Hij heeft meerdere keren in het openbaar aangeboden mee te willen werken aan onderhandelingen met de Karzai-regering.¹³¹

Er bestaat ook een geregistreerde politieke partij met de naam Hezb-i-Islami. Deze Hezb-i-Islami (factie Farooqi) presenteert zich als een zuiver politieke organisatie met conservatief islamitische signatuur. Deze factie zegt de banden met de militante vleugel van Hekmatyar verbroken te hebben, maar het wordt algemeen aangenomen dat de factie nog altijd contacten onderhoudt met Hekmatyar. Hezb-i-Islami krijgt binnen de overheid steeds meer macht en is sterk vertegenwoordigd in de regering van Karzai met onder meer ministers en gouverneurs.¹³²

2.5.4 Ontwapening, demobilisatie en re-integratie

In januari 2010 werd tijdens een donorconferentie in Londen gesproken over een nieuw, breder verzoeningsplan dan het *Disbandment of Illegal Armed Groups* (DIAG)-programma.¹³³ Dit plan zou strijders moeten aanmoedigen de wapens neer te leggen en te re-integreren in de maatschappij. Ook zou het plan het pad moeten effenen voor een dialoog met het leiderschap van de Taliban.

¹³⁰ Zie het algemene ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

¹³¹ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

¹³² Economist Intelligence Unit, 'Country profile Afghanistan', 2011; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; International Crisis Group, 'The Insurgency in Afghanistan's Heartland', 27.06.2011.

¹³³ Zie voor de voorgeschiedenis van het nieuwe verzoenings- en re-integratieprogramma het ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

In juni 2010 is in Kaboel een *Consultative Peace Jirga* gehouden om invulling te geven aan dit nieuwe verzoeningsplan.¹³⁴

In navolging van deze Jirga is eind september 2010 een *High Peace Council* (HPC) opgericht ter bevordering van vrede en nationale eenheid. Deze vredesraad leidt nu het verzoenings- en re-integratieproces en moet verzoeningsgesprekken met de Taliban aanmoedigen. De vredesraad telt 69 leden inclusief vertegenwoordigers van de grote regionale, etnische, religieuze en politieke groepen in de Afghaanse maatschappij. Er zijn 9 vrouwelijke leden en 12 leden die lid zijn geweest van het Taliban-regime. Voormalig president Burhanuddin Rabbani (Tadzjiek factieleider) is voorzitter. De HPC krijgt kritiek van een groot aantal Afghaanse maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers omdat in de raad meerdere voormalige krijgsheren zitting hebben, die betrokken zijn geweest bij oorlogsmisdaden.¹³⁵

Er is een toenemend aantal berichten in de media over contacten tussen regeringsvertegenwoordigers en leden van de gewapende oppositie. President Karzai verklaarde in een persconferentie op 18 juni 2011 in Kaboel voor het eerst dat de VS betrokken zijn bij gesprekken tussen de Taliban en de Afghaanse autoriteiten. Het recente besluit van de VN-Veiligheidsraad op 17 juni 2011 om de sanctielijst (resolutie VN Veiligheidsraad 1988) van Taliban en Al-Qaeda leden te scheiden (dus niet als één groep te behandelen), geven aan dat de internationale gemeenschap zich steeds meer wil richten op onderhandelingen om een einde aan het conflict te maken. De Taliban staan echter negatief tegenover de HPC. Desondanks zijn er opstandelingen die wel hun bereidheid hebben aangegeven te ontwapenen en te re-integreren, vooral in de wat rustigere provincies in het noorden en westen. Eind juli 2011 zouden 2303 strijders zijn gere-integreerd. Als wordt uitgegaan van een totaal van 20-25.000 strijders voor heel Afghanistan is dit nog geen hoog aantal. Om mensen bij integratie te ondersteunen krijgen ze onder andere hulppakketten met voedsel voor een periode van negentig dagen. De vraag is of betreffende personen daadwerkelijk tot OMF behoren of dat ze aangetrokken worden door genoemde ondersteuning. In sommige gebieden leiden deze verzoenings- en re-integratiepogingen tot een intensivering van de intimidatiecampagne van opstandelingen, gericht op individuen die ervoor gekozen hebben zich te verzoenen met de overheid.¹³⁶

¹³⁴ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

¹³⁵ Human Rights Watch, 'World report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011; Institute for War and Peace Reporting, 'Afghan Women Fear Sell-Out in Taliban Talks', 24.05.2011.

¹³⁶ UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and

Het verzoeningsproces verloopt traag en heeft tot nog toe tot weinig tastbare resultaten geleid. Er lijkt in dit proces geen aandacht te zijn voor gerechtigheid.¹³⁷ De meerderheid van de Afghaanse bevolking (o.a. Hazara en Tadzjiekse en Oezbeekse gemeenschappen in Afghanistan) vertrouwt het verzoeningsproces niet en heeft er weinig kennis van. Oppositieleiders als Dostum, Muhaqeq en oud NDS-topman Saleh worden kritischer over het verzoeningsproces in zijn huidige vorm. Er is bijvoorbeeld de vrees dat het verzoeningsproces gebruikt wordt om de Taliban weer terug aan de macht te brengen en er is kritiek dat het verzoeningsproces teveel achter gesloten deuren plaatsvindt. Ook prominente vrouwenrechtenactivisten hebben hun zorgen geuit (zie verder paragraaf 3.4.4.).¹³⁸

2.6 Veiligheidssituatie

2010 was het meest gewelddadige jaar sinds de val van de Taliban, in termen van veiligheidsincidenten en aantallen burgerslachtoffers. Het zuidwesten en zuidoosten van Afghanistan (grensgebieden met Pakistan) zijn, ook in 2011, nog steeds de meest onveilige gebieden. In 2010 breidden de gewelddadigheden zich uit naar gebieden die voorheen als stabiel bekend stonden, zoals delen van het noorden en westen van Afghanistan.¹³⁹ De grootste toename van het aantal incidenten vond plaats in de zuidoostelijke en voorheen stabielere noordelijke regio.¹⁴⁰

---

its implications for international peace and security', 10.12.10; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011; The New York Times, 'Top Afghan Official Confirms Talks With the Taliban', 07.04.2011; Economist Intelligence Unit, 'Country Report: Afghanistan', April 2011; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

¹³⁷ Zie ook paragraaf 3.2.2 Transitional Justice.

¹³⁸ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011; The Boston Globe, 'Most Afghans would accept talks with Taliban, survey says: Support is down for insurgency after years of war', 10.11.2010; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

¹³⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; UNAMA/AIHRC, 'Afghanistan Annual Report 2010: protection of civilians in armed conflict', maart 2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan (S/2011/55)', 3 februari 2011.

¹⁴⁰ Hierbij is een groot verschil in relatieve en absolute toename van het aantal incidenten. Het Afghanistan NGO Safety Office (ANSO) registreerde in zijn 4e kwartaal rapportage over 2010 bijvoorbeeld het volgende ten aanzien van OMF-aanvallen per provincie: In Sar-i-Pol was relatief de grootste stijging in incidenten te melden van 23 in 2009 naar 81 in 2010 (252%). Daarna volgde Ghazni met 1540 incidenten in 2010 ten opzichte van 461 incidenten in 2009 (234%). Het aantal incidenten in Kandahar nam echter maar toe met 20%, van 970 incidenten in 2009 naar 1162 incidenten in 2010. Hiermee was Kandahar in absolute aantallen na Ghazni, Helmand en

De OMF in het noorden richtten zich op het ontregelen van de belangrijkste aanvoerroutes, het vermoorden van overheidspersoneel en het uitbuiten van politieke en etnische spanningen om zo haar machtsbasis te vergroten.¹⁴¹

De verslechtering in veiligheid komt voort uit een combinatie van factoren, zoals de groei van de internationale troepenmacht in de zuidelijke regio sinds februari 2010 en een daarmee samenhangende toename in veiligheidsoperaties van de internationale gemeenschap en de Afghaanse Nationale Veiligheidstroepen. Deels vanwege de offensieven in het zuiden hebben de Taliban en andere OMF hun invloed naar het oosten, noorden en ook westen van het land verschoven.¹⁴²

De parlementsverkiezingen hebben ook bijgedragen aan meer onveiligheid en zorgden voor een piek van incidenten in september 2010. Het geweldsniveau op verkiezingsdag was hoog in termen van aantal incidenten maar laag als het gaat om gewelddadigheid. Deze incidenten, zoals aanvallen om stemlokaties buiten bedrijf te stellen, waren meer gericht op het aanjagen van angst bij potentiële kiezers dan op doden.¹⁴³

De Taliban en andere opstandelingen voerden in deze verslagperiode meer en complexere aanvallen uit met *Improvised Explosive Devices* (IED's), waarbij per aanval veel slachtoffers vielen. De aanvallen zijn bedoeld om de bevolking te intimideren en te controleren, vooral in gebieden waar de Taliban meer voet aan de grond wil krijgen. Het aantal zelfmoordaanslagen, waarvan de eerste in 2007 plaatsvond, bleef tussen 2007 en 2010 gelijk. Naast genoemde soorten incidenten kwam ontvoering van Afghanen het meest voor, vooral in het noorden, zuiden en centrale gebied van Afghanistan. Moorden waren er vooral in het noorden, het centrale gebied en het westen van Afghanistan.

Kunar de meest gewelddadige provincie. Enkele provincies hadden in 2010 te maken met minder geweld dan in 2009, zoals de provincies Nimroz, Bardakhsan, Kaboel en Nuristan. Nuristan lijkt het meest stabiel te zijn vanwege het feit dat de Taliban daar de macht heeft. Overigens wil een laag aantal geweldsincidenten niet per definitie zeggen dat de bevolking in het desbetreffende gebied niet te vrezen heeft voor Taliban of andere OMF. Het aantal veiligheidsincidenten neemt doorgaans af in gebieden waar de Taliban het voor het zeggen heeft.

¹⁴¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Berliner Morgenpost, 'Afghanistan: Verslechtering der Sichterheitslage', 28.12.2010; AFP, 'Over 10,000 died in Afghan violence in 2010', 02.01.2011; Aljazeera.net, 'Blast hits Afghan Police officers', 24.02.2011; The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.4 2010; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011.

¹⁴² US Department of State, '2009 Country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10; UNHCR, eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

¹⁴³ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.10.

Verder vond intimidatie van de bevolking plaats door middel van nachtbrieven (clandestien verspreide pamfletten) afkomstig van de Taliban en andere groepen. Andere geweldsincidenten betroffen wegversperringen, het in brand steken van scholen en aanvallen op konvooiën.¹⁴⁴

In de eerste helft van 2011 is de veiligheidssituatie verder verslechterd en nam het aantal geweldsincidenten, inclusief zelfmoordaanslagen, toe. In minder dan vier weken tijd kwamen begin 2011 116 Afghanen om bij zeven zelfmoordaanslagen. Bij twee van de aanslagen, in Jalalabad (40 doden, waarvan bijna de helft burgerslachtoffers) en Kandahar, waren meerdere aanvallers betrokken en was het de bedoeling zoveel mogelijk slachtoffers te maken en veel media-aandacht te genereren. Dit lijkt een verandering in tactiek te zijn vergeleken met een jaar geleden toen er nog niet zoveel mensen bij zelfmoordaanslagen omkwamen. De aanval op het provinciale hoofdkantoor van de politie in Kandahar op 12 februari jl. werd door media en sommige analisten gezien als de symbolische start van het traditionele Taliban lente-offensief. De Taliban hebben overigens in een verklaring gemeld, dat het lente-offensief zondag 1 mei 2011 zou beginnen. Deze verklaring werd op 7-8 mei 2011 gevolgd door een grote complexe aanval van de Taliban op overheidsgebouwen in Kandahar.¹⁴⁵

De Taliban zouden volgens experts een campagne van zelfmoordaanslagen hebben gestart om berichten te ontcrachten dat ze aan de verliezende hand zijn en dat ze klaar zijn voor vredesbesprekingen. Er zouden veel van de meer pragmatische Talibanleiders zijn omgekomen en vervangen door meer radicale strijders gelieerd aan Al-Qaida.¹⁴⁶ Nog een verklaring voor het recente geweld is dat de opstandelingen willen bewijzen dat de ANSF niet in staat zijn de veiligheid in gebieden te handhaven na de start van de transitie in juli 2011.¹⁴⁷

¹⁴⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; AFP, 'Over 10,000 died in Afghan violence in 2010', 02.01.11; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and Armed Conflict in Afghanistan', 03.02.2011; US Department of State, '2010 Human rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

¹⁴⁵ New York Times, 'Taliban Say Offensive Will Begin Sunday', 30.04.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

¹⁴⁶ The New York Times, 'Taliban Bet on Fear Over Brawn as Tactic', 26.02.2011; The New York Times, 'Suicide Attack Continues Afghan Trend', 26.02.2011; The New York Times, 'Roadside Bomb Kills 14 on Afghan Minibus', 30.12.2010; IHS Global Insight, 'Afghanistan: At least 19 people killed in String of Attacks in Afghanistan's Southern City of Kandahar', 14.02.2011; Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.4 2010 en Q.1 2011; Institute for War and Peace Reporting, 'Taliban Step Up Pressure With Suicide Strikes', 07.03.2011; ANSO, 'Quarterly Data Report', Q.1 2011.

¹⁴⁷ UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011; The New York Times, 'Afghan war: Mayor of Kandahar killed in suicide attack', 27.07.2011.

Het aanhoudende conflict tussen de Afghaanse en internationale strijdkrachten en de Taliban en andere bewapende groepen en de onveiligheid zorgen voor een beperking van de aanwezigheid en activiteiten van hulporganisaties door het hele land. Het conflict zorgt eveneens voor een beperking van de toegang tot gezondheidszorg en onderwijs, vooral in de zuidelijke en zuidoostelijke provincies van het land. Schendingen van mensenrechten gerelateerd aan dit conflict komen vaker voor, ook in gebieden die voorheen als relatief stabiel werden gezien.¹⁴⁸

Meest opvallende ten aanzien van de veiligheidssituatie is de geografische spreiding van het geweld, dat het grootste gedeelte van Afghanistan treft in verschillende mate. Sommige regio's zijn stabielere dan andere, maar bomaanslagen en ontvoeringen kunnen overal in Afghanistan plaatsvinden. In Afghanistan is de veiligheidssituatie daarom alleen lokaal te definiëren. Zoals beschreven is wel te zeggen dat de meeste *Illegal Armed Groups* zich in het zuiden, zuidoosten en het noordoosten van Afghanistan bevinden.¹⁴⁹

2.6.1 Bescherming tegen geweld

De Afghaanse autoriteiten zijn nauwelijks tot niet in staat om de Afghaanse bevolking bescherming te bieden tegen geweld. Het rechtssysteem biedt in de praktijk geen garantie voor bescherming van individuen, terwijl meldingen van mishandeling en/of intimidatie door politie burgers weghouden van politiebureaus. Een individu is voor bescherming dan ook in de eerste plaats afhankelijk van zijn eigen netwerk en relaties. Dit netwerk en relaties zijn vaak gebaseerd op jarenlange familiebanden, dorpsverhoudingen en etnische tradities. Voor veiligheid op individueel niveau is het niet alleen van belang wie de macht in handen heeft, maar ook hoe het individu zich tot de machthebber verhoudt, bijvoorbeeld op etnisch of politiek vlak. Hierdoor is het ook in gebieden die door de officiële autoriteiten worden gecontroleerd, mogelijk dat een individu gevaar loopt.¹⁵⁰

¹⁴⁸ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10; UNHCR, eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; International Committee of the Red Cross, Afghanistan, 'untenable situation for civilians', 15.03.2011.

¹⁴⁹ Human Rights Watch, 'World Report 2011- Afghanistan', 24.01.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10.

¹⁵⁰ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.10; Human rights Watch, 'Afghanistan: Unchecked Violence Threats Election', 09.09.2010; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

De geweldsincidenten hebben het vertrouwen van de bevolking in de mogelijkheid van de Afghanen en de internationale troepenmacht om de rechtstaat en essentiële sociale diensten beschikbaar te stellen negatief beïnvloed. Een opiniepeiling van 6 december 2010, gezamenlijk uitgevoerd door de Washington Post, ABC News, BBC en de Duitse ARD televisie, gaf aan dat Afghanen nu minder vertrouwen hebben dan een jaar geleden in de mogelijkheid van buitenlandse troepen om geweld in hun land te beheersen.¹⁵¹

2.6.2 Doelwitten

In de eerste helft van 2011 zijn voornamelijk *soft targets*, te weten burgers en politieagenten in verschillende provincies (Khost, Nangarhar, Kunduz, Farjab, Kandahar) het doelwit geweest van opstandelingen. Overigens was de ANP ook een belangrijk doelwit in 2010. Een trend die in de loop van 2011 steeds zichtbaarder werd, waren de aanvallen op stamoudsten en hooggeplaatste Afghaanse ambtenaren bij de ANSF en de Afghaanse autoriteiten. Recente Afghaanse moorden op een rijtje zijn:

- 27 juli: Ghulam Haider Hamidi, burgemeester van Kandahar, vermoord in zijn kantoor door een zelfmoordterrorist.
- 17 juli: Ahmad Wali Karzai doodgeschoten door zijn lijfwacht in Kandahar stad.
- 28 mei: Generaal Mohammad Daud Daud, politiecommandant voor noord Afghanistan, vermoord in Takhar.
- 15 april: Khan Mohammad Mujahid, de provinciale politiecommandant van Kandahar, vermoord op zijn hoofdkantoor.
- 13 april: De pro-overheid stamoudste Haji Malik Zarin, vermoord in de provincie Kunar.
- 10 maart: Abdul Rahman Sayedkhili, politiehoofd van de provincie Kunduz, vermoord in de stad Kunduz.¹⁵²

¹⁵¹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

¹⁵² New York Times, 'Afghan war: Mayor of Kandahar killed in suicide attack', 27.07.2011; IHS Global Insight, 'Afghanistan: At least 19 people killed in String of Attacks in Afghanistan's Southern City of Kandahar', 14.02.2011; Volkskrant, 'Opnieuw een aanslag op vrienden Karzai; 19 doden waaronder BBC-journalist', 28.07.2011; The New York Times, 'Karzai Adviser Is Killed at Kabul Home', 17.07.2011.

Ook deze verslagperiode waren verder politici evenals buitenlandse en lokale hulpverleners het doelwit van OMF. Andere belangrijke doelwitten van aanslagen waren, naast nationale en internationale militairen en politieagenten: maatschappelijk actieve vrouwen - onder wie parlementariërs (vooral in de gebieden gecontroleerd door de Taliban krijgen vrouwen nachtberichten en doodsbedreigingen via de telefoon¹⁵³) - , dorpsoudsten, mensenrechtenactivisten, journalisten, maatschappelijke organisaties (vooral ontmijningsorganisaties), bouwvakkers die aan infrastructurele projecten werken en vrachtwagenchauffeurs. Daarnaast moesten mensen die met Afghaanse autoriteiten samenwerken of buitenlandse troepen assisteren (zoals tolken en chauffeurs) vrezen voor represailles.¹⁵⁴

Er waren hulpverleners die gericht werden aangevallen door OMF vanwege hun vermeende relatie met de overheid en de internationale gemeenschap. Afghanen die voor de VN, de IG of lokale ngo's werken, hadden in de verslagperiode te maken met intimidatie, aanvallen, ontvoering en doodsbedreigingen door de Taliban en andere OMF, vooral wanneer deze organisaties zich uitspraken over straffeloosheid, oorlogsmisdaden, overheidsfunctionarissen of machtige lokale figuren. In 2010 waren ngo's overigens bij minder aanvallen betrokken dan in 2009, maar het aantal gerapporteerde dodelijke incidenten nam toe. Hierbij waren vooral ontmijningsorganisaties het doelwit. In 2011 steeg het aantal incidenten weer waarbij ngo's betrokken waren. Er vonden in de verslagperiode vooral veel ontvoeringen plaats.¹⁵⁵ De meeste ontvoerders kwamen binnen 72 uur vrij en het leek opstandelingen vaak vooral te gaan om informatieverzameling.¹⁵⁶ Overigens werden ngo's volgens het *Afghanistan NGO Safety Office*, ondanks de verdere toename van geweldsincidenten in 2011 over het algemeen niet gericht aangevallen door de Taliban. Ngo's zouden vooral indirect schade ondervinden van verschillende soorten aanvallen, zoals bijvoorbeeld aanvallen met IED's die per ongeluk in hun omgeving afgingen.¹⁵⁷

¹⁵³ Human Rights Watch, 'The "Ten-Dollar Talib" and Women's rights', juli 2010.

¹⁵⁴ US Department of State: '2009 Country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; UNAMA/AIHRC, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011.

¹⁵⁵ 35% van alle incidenten waarbij hulpverleners het doelwit waren van OMF, een groei van 7% ten opzichte van 2009, betrof ontvoeringen. Het ging om 30 aparte ontvoeringszaken waarbij 74 mensen waren betrokken: Afghanistan NGO Safety Office, 'Quarterly Data Report', Q.4 2010; Afghanistan NGO Safety Office, 'Quarterly Data Report', Q.2 2011.

¹⁵⁶ UNHCR's eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Afghanistan NGO Safety Office, 'Quarterly Data Report', Q.4 2010; UNAMA, 'Afghanistan: Humanitarian Workers must be protected – not targeted', 18.08.2010; The New York Times, 'Slain aid Workers were bound by their Sacrifice', 09.08.2010; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011.

¹⁵⁷ Afghanistan NGO Safety Office, 'Quarterly Data Report', Q.1 en Q.2 2011.

Het aantal incidenten waarbij scholen en ziekenhuizen betrokken waren, nam toe.

Scholen werden vernield, studenten en docenten werden gedood of gewond en er waren bedreigingen, intimidaties en gedwongen sluiting van scholen. Vooral Taliban en andere OMF waren de daders, maar ook traditionele en lokale leiders die tegen onderwijs voor meisjes zijn. Aanvallen vonden vooral plaats in het zuiden, maar ze kwamen ook meer voor in het noorden zoals in de provincies Takhar en Badakhsan. Er was ook een toename van onder andere het aantal gewapende aanvallen op scholen en van *collateral damage* (Vanwege stationering van militairen vlakbij scholen waarbij scholen onbedoeld geraakt werden door een nabije aanval). Vanwege veiligheidsredenen en militaire operaties werd een groot aantal scholen gesloten, zoals in Helmand en in Zabul.¹⁵⁸

Aanvallen op gezondheidswerkers en hun faciliteiten hebben gezorgd voor gedwongen sluiting of verminderde activiteit van gezondheidsdiensten. Dit heeft geresulteerd in geen of beperkte toegang voor honderdduizenden Afghanen tot basisgezondheidsdiensten. De meeste incidenten waren te wijten aan OMF.¹⁵⁹

2.6.3 Burgerslachtoffers

In 2010 is het aantal burgerslachtoffers gestegen; een trend die zich in de eerste helft van 2011 voortzette. Volgens UNAMA waren er in 2010 2.777 burgerdoden¹⁶⁰, een verhoging met 15 % ten opzichte van het jaar 2009. 75% van de slachtoffers (2.080 doden) viel als gevolg van Taliban- en andere OMF-aanvallen. In de eerste helft van 2011 registreerde UNAMA 1.462 doden, een stijging van 15% in vergelijking met dezelfde periode in 2010.

¹⁵⁸ Volgens het Afghaanse ministerie van Onderwijs zouden tussen maart en oktober 2010 20 scholen zijn aangevallen waarbij gebruik is gemaakt van explosieven en brandstichting. Opstandelingen doodden 126 studenten; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011.

¹⁵⁹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011.

¹⁶⁰ Volgens andere bronnen, de *Afghanistan Rights Monitor (ARM)* en de *Afghanistan NGO Safety Office (ANSO)*, waren er in 2010 2.400 burgerdoden. Het belangrijkste verschil betreft het wel/niet meetellen van politie en soldaten in de cijfers. Het AIHRC en UNAMA tellen deze groepen wel mee als burgers wanneer zij niet in gevecht zijn, bijvoorbeeld wanneer ze met verlof of thuis zijn; IRIN, 'Analysis: Afghan Police – civilians or combatants', 07.04.2011; Radio Free Europe/ Radio Liberty, 'Officials: Blast at Afghan hospital kills at least 35', 26.06.2011.

80% van alle burgerdoden kon in 2011 worden toegeschreven aan opstandelingen. De Taliban en andere OMF richtten zich in hun aanvallen vaak direct tegen de burgerbevolking.¹⁶¹ De meeste burgerdoden werden veroorzaakt door zelfmoordaanslagen en IED's. Verder pleegden opstandelingen meer doelgerichte moorden op hooggeplaatste burgers en vielen ze neutrale plaatsen als ziekenhuizen aan.¹⁶²

Het aantal burgerdoden veroorzaakt door de ANSF en de internationale militaire troepenmacht nam in 2010 af vergeleken met 2009. Zij waren verantwoordelijk voor 16% (440 doden) van het totaal aantal burgerdoden, een afname met 26% ten opzichte van 2009. Dit ondanks het feit dat de internationale troepenmacht in 2010 sterk groeide en de militaire operaties toenamen. In de eerste helft van 2011 zette deze trend door.¹⁶³ Burgerslachtoffers, veroorzaakt door de internationale troepenmacht en/of de Afghaanse strijdkrachten waren vooral het gevolg van luchtaanvallen.¹⁶⁴ De NAVO en internationale troepen hebben verscherpte instructies uitgevaardigd die het aantal burgerslachtoffers zoveel mogelijk moet beperken. Dit heeft gedurende de verslagperiode zijn vruchten afgeworpen. Nachtelijke aanvallen, waarbij burgerslachtoffers vallen, zorgen echter voor spanningen tussen ISAF en de Afghaanse autoriteiten en voor afname van het vertrouwen van de bevolking in de Afghaanse overheid en de internationale troepenmacht.¹⁶⁵

9% van het totale aantal burgerdoden kon in 2010 volgens UNAMA niet worden toegewezen aan één van de strijdende partijen. In 2011 was dit percentage 6%.¹⁶⁶

¹⁶¹ Dit ondanks een Taliban gedragscode, uitgegeven in juli 2009, om burgerslachtoffers te voorkomen.

¹⁶² UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011; Radio Free Europe/Radio Liberty, 'Red Cross warns of mounting violence against medics', 10.08.2011.

¹⁶³ Afghanistan NGO Safety Office, 31.12.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan Casualties: Military Forces and Civilians', 03.02.2011; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2010, Protection of civilians in armed conflict', 09.08.2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; Reuters, 'Insurgents seen behind most civilian casualties', 10.08.2010; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

¹⁶⁴ UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010, Protection of civilians in armed conflict', maart 2011.

¹⁶⁵ UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010, Protection of civilians in armed conflict', maart 2011; The New York Times, 'A NATO Raid Sets Off a Deadly Afghan Protest', 18.05.2011; The New York Times, 'Karzai Gives 'Last' Warning to NATO on Airstrikes', 31.05.2011; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011; Radio Free Europe/Radio Liberty, 'Hundreds of Afghans protest NATO raid', 07.07.2011.

¹⁶⁶ UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010, Protection of civilians in armed conflict', maart 2011; UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011.

Behalve de oostelijke regio ervoeren alle andere regio's in Afghanistan een grote toename in het aantal burgerdoden vergeleken met 2009. In de noordelijke regio was een relatieve toename van het aantal burgerdoden vergeleken met 2009 met 76%. De zuidoostelijke en zuidelijke regio's zagen een groei in burgerdoden vergeleken met 2009 met respectievelijk 40 en 21 %. In absolute aantallen telde de zuidelijke regio de meeste burgerdoden (1310 burgerdoden) in 2010. In de centrale hooglanden vielen de minste burgerdoden (3) als gevolg van het gewapend conflict, gevolgd door de noordelijke regio met 141 burgerdoden.¹⁶⁷

In 2010 kwamen door de verslechterde veiligheidssituatie ook meer kinderen om door IED's, zelfmoordaanslagen en andere acties van opstandelingen dan in 2009. Het aantal kindslachtoffers bedroeg 372 doden, tegenover 345 doden in 2009.¹⁶⁸ Kinderen kwamen veelal om bij zelfmoordaanslagen, IED-explosies en beschietingen vanuit auto's. Ook waren kinderen het slachtoffer van allerlei soorten landmijnen. In veel gevallen kwamen kinderen om of raakten ze gewond wanneer OMF, inclusief de Taliban, zich in aanvallen richtten op provinciale infrastructurele burgerdoelen als overheidsinstellingen op districtsniveau of checkpoints vlakbij bewoonde gebieden. Verder werden kinderen vermoord omdat ze door OMF als spion voor de overheid of internationale gemeenschap werden aangezien.¹⁶⁹

Het risico dat er bij een veiligheidsincident burgerslachtoffers vallen, werd vergroot doordat OMF zich onder de burgerbevolking verborgen en burgers in voorkomende gevallen als levend schild gebruikten.¹⁷⁰

2.6.4 (Gedwongen) rekrutering en ronseling

In de verslagperiode hebben de regionale rekruteringscentra die onder het ministerie van Binnenlandse Zaken vallen geen moeite gehad met rekrutering van militairen en politieagenten, ook al is er een hoog verloop bij de ANP. Het leger zou zelfs te maken hebben met een overschot aan rekruten. Reden voor de populariteit van banen bij leger en politie is de verhoging van het salaris, waardoor banen bij deze organisaties beter betaald zijn dan banen bij andere overheidsinstellingen.

¹⁶⁷ UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011.

¹⁶⁸ IRIN, 'Afghanistan: UN Urges More Action on Child Rights', 09.02.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011. Noot: Bij de kindslachtoffers is het niet bekend of er verschil is in het aantal meisjes en jongens, dat omkomt.

¹⁶⁹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011.

¹⁷⁰ Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011.

Een soldaat verdient bijvoorbeeld 220 US Dollar per maand, terwijl het salaris van een beginnend aanklager slechts 60 US Dollar per maand is. De groei van het aantal rekruten wordt ook veroorzaakt door een gebrek aan banen in andere sectoren.

Er zijn geen aanwijzingen van gedwongen rekrutering van kinderen door het leger of de politie. Er bevinden zich wel kinderen in het leger en de politie. Formeel moeten jongeren tussen de 18 en 35 jaar zijn om binnen te komen bij het leger of bij de politie. Er zijn enkele maatregelen om de minimumleeftijd van rekruten na te gaan, maar over het algemeen zijn de procedures voor leeftijdverificatie onvoldoende, vindt geboorteregistratie in Afghanistan nauwelijks plaats en is het eenvoudig om de leeftijd in identificatiedocumenten te vervalsen. Deze situatie en de sterke groei van de ANSF leiden tot (onbedoelde) rekrutering onder minderjarigen bij de ANSF. Voor de ANP is het verder moeilijk om overzicht te houden op mogelijke rekrutering onder minderjarigen, omdat de politie vaak op informele wijze mensen werft, via familie en gemeenschappen. De ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken zijn hiervan op de hoogte. Er worden pogingen gedaan rekruteringsmethoden te verbeteren. Tijdens de verslagperiode is een begin gemaakt met het gebruik van biometrische gegevens bij rekrutering.¹⁷¹

Op 30 januari 2011 heeft de Afghaanse overheid met de VN een overeenkomst gesloten om de rekrutering van kinderen in de Afghaanse troepenmacht te verbieden. De ANP is door de SGVN opgenomen in zijn negende rapport over 'children in armed conflict for the recruitment and use of children'. Niet alleen binnen de ANP en het ANA werken kinderen, ook verscheidene OMF en de Taliban gebruiken nog steeds kinderen als grondsoldaten. Er waren berichten dat Taliban en andere OMF kinderen gebruikten voor zelfmoordaanslagen en om IED's te plaatsen. Deze incidenten leidden vaak tot hun dood.¹⁷² Verder misbruiken militias, die aan de kant van de overheid staan, kinderen om te vechten tegen opstandelingen. Er zijn ook berichten dat jongens door gewapende groepen seksueel geëxploiteerd worden, lokaal bekend als 'bacha bazi'. De Afghaanse regering zou volgens de VN deze vorm van seksuele exploitatie binnen de krijgsmacht willen stoppen. Daarbuiten is het lastiger voor de overheid daders te vervolgen, omdat het juridisch apparaat zwak is.¹⁷³

¹⁷¹ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; Oxfam + partners, 'No Time to Lose, 'Promoting the Accountability of the Afghan National Security forces', 10.05.2011.

¹⁷² UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011: op 1 mei 2011 bleef een twaalfjarige zelfmoordenaar zichzelf in de provincie Paktika op en doodde hiermee 3 burgers. Op 26 juni 2011 werd in de provincie Uruzgan een 8-jarig meisje opgeblazen die een explosief pakketje naar een politievoertuig moest brengen. IRIN, 'Afghanistan: Taliban deny children being used as suicide bombers', 23.05.2011: De NDS houdt ongeveer 100 jongens tussen de 12-17 jaar vast op verdenking van het beramen van zelfmoordaanslagen in opdracht van de Taliban. Opstandelingen ontkennen dit overigens.

¹⁷³ Zie ook paragraaf 3.4.8 Minderjarigen.

Armoede en werkloosheid zouden kinderen ertoe aanzetten zich bij gewapende groepen aan te sluiten. Wat betreft ronseling en logistieke steun aan de Taliban, zit de Afghaanse bevolking vaak in een lastige positie: aan de ene kant de dwang om mee te werken met de Taliban, aan de andere kant het risico van arrestatie of beschieting door de Afghaanse autoriteiten en de internationale troepenmacht op beschuldiging van samenwerking met de Taliban.¹⁷⁴

Het is niet bekend wat de positie is van personen die na ronseling gedeserteerd zijn.

2.6.5 Regionale verdeling veiligheidsincidenten

De veiligheidssituatie verandert te snel om een goed overzicht van gevaarlijke gebieden te geven en dat is in dit ambtsbericht dan ook niet geprobeerd. Wel wordt in deze paragraaf in algemene termen over de veiligheidssituatie in verschillende delen van Afghanistan geschreven.¹⁷⁵

Gedurende de verslagperiode waren hele districten, waaronder grote (deels dunbevolkte) delen van het oosten, zuidoosten, zuiden en zuidwesten, evenals grote delen van de centrale regio zeer moeilijk toegankelijk voor Afghaanse autoriteiten en hulpverleners.¹⁷⁶

Noord (Badakhshan, Takhar, Baghlan, Kunduz, Samangan, Balkh, Sar-i-Pul, Jowzjan, Fariab)

Het geweldsniveau in het noorden van Afghanistan is laag in verhouding met dat in het zuiden en oosten van Afghanistan.

De invloed van de Taliban en Hezb-i-Islami (Hekmatyar) heeft zich gedurende deze verslagperiode verder uitgebreid naar het voorheen stabiele noorden van Afghanistan. Het offensief van de OMF verspreidde zich in het noorden verder over grote delen van provincies als Kunduz, Baghlan en meer naar het westen in Fariab. Ook de verlegging van de ISAF bevoorradingslijn naar het noorden (de Tadjikistan-route) is debet aan een toename in het aantal OMF aanvallen in het noorden.

¹⁷⁴ IRIN, 'Afghanistan: UN Urges more Action on Child Rights', 09.02.2011; Irin, 'Afghanistan: Fears over child recruitment, abuse by pro-government militias', 20.01.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

¹⁷⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, juli 2009.

¹⁷⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

Het noorden had verder te kampen met criminelen, die bij gelegenheid samenwerken met de OMF, met lokale milities die probleemloos hun omgeving naar hun hand zetten en met etnische spanningen die uitmondde in gevechten.¹⁷⁷

De stad Mazar-i-Sharif werd op 1 april 2011 opgeschrikt door een plotselinge uitbarsting van geweld gericht tegen het lokale UNAMA-kantoor waarbij 7 VN-medewerkers werden gedood. Aanleiding was een koranverbranding door een predikant in de VS.¹⁷⁸ Dergelijke aanslagen geven aan dat geweld plotseling kan opblazen, overal in het land.

In het noorden vindt een verschuiving van de macht plaats van Hezb-i-Islami naar de Taliban. Redenen hiervoor zijn de invloed van de islamitische beweging vanuit Oezbekistan, de infiltratie van de Taliban in de strijdkrachten in het noorden en de toegenomen militaire druk in het zuiden van Afghanistan, alsmede militaire offensieven in buurland Pakistan tegen de Taliban.¹⁷⁹

Zuid (Helmand, Kandahar, Uruzgan en Zabul)

De Taliban zijn een belangrijke machtsfactor in de provincies Helmand, Kandahar, Uruzgan en Zabul en hebben daarmee een grote invloed op het dagelijks leven van veel Afghanen in deze provincies. Buitenlandse en Afghaanse troepen hebben in het zuiden van Afghanistan gedurende de verslagperiode te maken gehad met zware (meestal asymmetrische¹⁸⁰) tegenstand van OMF. De provincie Helmand telde een hoog aantal aanslagen en een zeer sterke Taliban presentie. Ook in de provincie Kandahar vonden veel geweldsincidenten plaats. Het aantal aanslagen op burgers en politieagenten nam er toe. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid is in de provincie Zabul voor drie districten overgedragen aan het ANA. Ook in deze provincie is een toename van het aantal OMF aanvallen opgetekend.¹⁸¹

Oost (Nuristan, Kunar, Laghman, Nangarhar, Logar, Paktia, Khost, Paktika)

Er hebben zich in het oosten van Afghanistan gedurende de verslagperiode veel geweldsincidenten voorgedaan tussen OMF en buitenlandse troepen en ANA eenheden.

¹⁷⁷ Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.4 2010', 'ANSO Quarterly Data Report Q.3 2010', 'ANSO Quarterly Data Report Q.2 2011'.

¹⁷⁸ Institute for War and Peace Reporting, 'Mazar Tragedy Tests Western Resolve', 04.04.2011.

¹⁷⁹ Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data report Q.4 2010; The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.3 2010'.

¹⁸⁰ Asymmetrische oorlog houdt in dat de zwakste partij in een gewapend conflict zich tegen de sterkste verzet met heel andere middelen en methoden dan waarop de laatste rekent en is toegerust, bijvoorbeeld met guerrilla-tactieken of aanslagen.

¹⁸¹ The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.4 2010; IHS Global Insight, 'Afghanistan: At least 19 people killed in string of attacks in Afghanistan's Southern City of Kandahar', 14.02.2011; The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.2 2011'.

Taliban, Al Q'aida en vooral Hezb-i-Islami (HIG) zijn actief in de oostelijke provincies en hebben controle over gebieden in Nuristan, Kunar en andere noordoostelijke provincies vlakbij de Pakistaanse grens. De veiligheidssituatie verslechterde vooral in Paktya, Paktika en Khost. De gerapporteerde verplaatsing van het hoofdkwartier van Haqqani van Waziristan naar Kurram zou aan deze trend bijdragen.¹⁸² Verder registreerde UNAMA in de eerste helft van 2011 dat er burgerslachtoffers waren gevallen door Pakistaanse aanvallen op opstandelingen in het grensgebied in de provincies Kunar en Nangarhar.¹⁸³

West (Badghis, Herat, Ghor, Farah en Nimroz)

Het aantal veiligheidsincidenten is in de provincies Badghis, Herat en Farah toegenomen gedurende de verslagperiode. De provincie Herat is recent instabieler geworden. De Taliban kunnen zich er tamelijk vrij en ongehinderd bewegen en hebben er vijf trainingscentra. De stad Herat is relatief stabiel. De overheid functioneert daar en de bevolking is beter opgeleid dan in andere delen van het land. Het aantal geweldsincidenten in Nimroz is in 2010 afgenomen en in Ghor ongeveer op hetzelfde niveau gebleven als in 2009.¹⁸⁴

Centraal (Parwan, Wardak, Pansjir, Kapisa, Bamyan, Daikundi, Ghazni, Kaboel)

In deze verslagperiode werd het veel onrustiger in de provincie Ghazni, maar niet in de districten waar Hazara wonen. Reden van toegenomen onveiligheid in de overige districten van Ghazni was een verschuiving van gewelddadigheden naar het westen door de operatie van ISAF in het zuiden en zuidoosten. Verder is deze provincie centraal gelegen, dichtbij Kaboel en is hierdoor een strategisch gebied te noemen. Van alle provincies van Afghanistan vertoonde Ghazni in 2010 het hoogste aantal geweldsincidenten uitgevoerd door OMF, gevolgd door Kunar en dan Helmand. In de provincies Parwan en Pansjir bleef het overwegend rustig gedurende de verslagperiode al nam het aantal incidenten in Parwan begin 2011 toe in vergelijking met dezelfde periode in 2010. Ook in de overwegend door Hazara bevolkte provincies Bamyan en Daikundi bleef het over het algemeen rustig.¹⁸⁵

Hoofdstad Kaboel

Het jaar 2010 kenmerkte zich door een periode van relatieve rust. Kaboel beschikte over meer politie dan in de vorige verslagperiode en er waren hierdoor meer controles op straat. Het NDS was in Kaboel zeer actief in het bestrijden van opstandelingen. Ook de voor de parlementsverkiezingen aangebrachte 'ring of steel'¹⁸⁶ voorkwam aanvallen.

¹⁸² The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.4 2010 en Q.1 2011.

¹⁸³ UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of civilians in armed conflict', juli 2011.

¹⁸⁴ The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.4 2010.

¹⁸⁵ The Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report Q.4 2010, Q.1 2011 en Q.2 2011.

¹⁸⁶ Deze ring of steel bestaat uit 25 politie-controleposten in Kaboel.

In de eerste helft van 2011 nam het aantal (dodelijke) aanslagen in Kaboel echter weer toe. Begin 2011 blies een zelfmoordterrorist zichzelf op in een ook onder buitenlanders populaire supermarkt. Daarbij kwam één van de Commissarissen van de AIHRC, Hamida Barmaki en haar gezin, om het leven. Eveneens begin 2011 viel een zelfmoordterrorist een bus met NDS-mensen aan. Deze aanval op veiligheidsdiensten was de derde in rij in minder dan een maand in Kaboel. In april 2011 opende een opstandeling in een Afghaans legeruniform het vuur binnen het ministerie van Defensie in Kaboel en in juli vielen opstandelingen het zwaar bewaakte Intercontinental Hotel binnen waarbij 21 (inclusief 9 opstandelingen) doden vielen.¹⁸⁷

Net als in de vorige verslagperiode blijven OMF zoals het Haqqani-netwerk en criminele bendes nog altijd actief in de hoofdstad¹⁸⁸, met name op en langs de wegen die de stad in leiden. Inwoners van de hoofdstad lopen het risico slachtoffer te worden van ontvoeringen (meestal voor losgeld) en zelfmoordaanlagen die veelal gericht zijn tegen Afghaanse veiligheidsdiensten, Afghaanse overheidsinstellingen en ambtenaren, politici, buitenlandse militairen en civiele buitenlanders.¹⁸⁹

¹⁸⁷ Time, 'Supermarket Attack: A Dangerous Turn in Kabul', 28.01.2011; BBC News South Asia, 'Afghanistan: Attacks on intelligence forces kill eight', 12.01.2011; The New York Times, 'Suicide Bomber Attacks Afghan Defense Ministry', 18.04.2011; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

¹⁸⁸ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

¹⁸⁹ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Afghanistan is partij bij vele verdragen en protocollen. Afghanistan is onder meer partij bij het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide (sinds 1956), het Internationaal Verdrag inzake de politieke rechten van vrouwen (sinds 1966), het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (sinds 1983), het Internationaal verdrag inzake de economische, sociale en culturele rechten (sinds 1983), het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (sinds 1983), het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (sinds 1987), het Verdrag inzake de rechten van het kind (sinds 1994), het Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van anti-personeelsmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens (het Ottawa-verdrag, sinds 2002), het Statuut van Rome, waarbij het Internationaal Strafhof (ICC) is opgericht, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (sinds 2003) en het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en het bijbehorende Protocol van 1967 (sinds 2005).

Daarnaast is Afghanistan ook partij bij de vier Geneefse conventies van 1949 ter bescherming van slachtoffers van gewapende conflicten. In juni 2009 is Afghanistan toegetreden tot de additionele protocollen van de Geneefse conventies, waarin de bescherming van slachtoffers bij internationale gewapende conflicten (Protocol I) en binnenlandse gewapende conflicten (Protocol II) zijn vastgelegd. De protocollen zijn nog niet in werking getreden in Afghanistan.¹⁹⁰

In artikel 7 van de grondwet staat dat Afghanistan zich dient te houden aan de internationale verdragen waarbij het partij is. In de praktijk zijn de Afgaanse autoriteiten slecht in staat om toe te zien op bescherming en naleving van de mensenrechten.¹⁹¹

3.1.2 Nationale wetgeving

De grondwet van 2004

Op 4 januari 2004 heeft de Loya Jirga een nieuwe grondwet voor Afghanistan aangenomen.

¹⁹⁰ www.adh-geneva.ch/RULAC/International_treaties, geraadpleegd op 09.03.2011

¹⁹¹ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.11.

De nieuwe grondwet is na ondertekening door president Karzai met onmiddellijke ingang in werking getreden ter vervanging van de tot dan toe geldende grondwet van 1964. In de nieuwe grondwet zijn belangrijke compromissen opgenomen over gevoelige kwesties.

Een belangrijk punt van discussie betrof de positie van de islam. In de grondwet is namelijk de zinsnede opgenomen dat 'geen enkele wet tegengesteld kan zijn aan de heilige religie van de islam en het geloof en bepalingen van de islam' (artikel 3) en dat indien de grondwet noch een andere wet voorziet in regels met betrekking tot een bepaalde zaak, rechters moeten oordelen in lijn met de 'Hanafi jurisprudentie'¹⁹² (artikel 130).¹⁹³ Deze bepaling lijkt ruimte te bieden voor het ontlopen van verplichtingen met betrekking tot vrijheden genoemd in internationale mensenrechtenverdragen. Er bestaat geen eenduidige jurisprudentie over hoe onder meer de artikelen 2 (vrijheid van godsdienst binnen de marges van de wet), 7 (onderschrijving van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en van andere internationale verdragen) en 130 (de verwijzing naar Hanafi-jurisprudentie indien de grondwet geen uitkomst biedt) zich tot elkaar verhouden.¹⁹⁴ De spanning tussen seculiere en islamitische wetgeving hebben gezorgd voor een zwakke grondwet, die op veel manieren kan worden gelezen. Tijdens de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) eind 2003, begin 2004 werd evenwel duidelijk bevestigd dat een meerderheid van de afgevaardigden een gematigde vorm van de islam voorstond in plaats van meer conservatieve vormen.¹⁹⁵

Het Hooggerechtshof is bij amendement geautoriseerd tot het 'toetsen van wetten, wetgevende decreten, internationale verdragen en internationale conventies aan de grondwet en het interpreteren hiervan in overeenstemming met de wet'. In de praktijk is echter niet duidelijk wie een doorslaggevend oordeel kan vellen. Dit biedt ruimte voor meningsverschillen tussen de rechtsprekende, wetgevende en de uitvoerende macht met als gevolg dat implementatie van wetten vertraagd of betwist kan worden.¹⁹⁶

¹⁹² Het hanafisme is binnen de soennitische islam één van de vier scholen (madhhabs) voor wat betreft de interpretatie van de godsdienstige wet, de fiqh. Imam Abu Hanifa staat aan de basis van deze stroming.

¹⁹³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

¹⁹⁴ Het zij opgemerkt dat artikel 149 van de grondwet amenderingen uitsluit van wetsartikelen die de grondbeginselen van de islam verwoorden.

¹⁹⁵ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

¹⁹⁶ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

Huidige wetgeving in Afghanistan

De basis van het huidige rechtsstelsel wordt gevormd door de grondwet. Daarnaast gelden bestaande wetten en regels, voor zover zij niet in strijd zijn met het Akkoord van Bonn, internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is of de grondwet.

In Afghanistan is nog altijd het burgerlijk wetboek uit 1977 van kracht, waarin ook familierecht wordt behandeld.

In de verslagperiode hebben geen wijzigingen in het nu geldende wetboek van strafrecht (daterend van 1976) plaatsgevonden.

Relevante nieuwe wetten die zijn uitgevaardigd door de huidige autoriteiten zijn:

- 'Law on registration of political parties', 26.07.2010.
- 'Law about the improvement of commission of Afghan National Police forces/Afghan National Standards Law'.

De huidige wetgeving in Afghanistan is gebaseerd op drie rechtsbronnen: het seculiere recht, de sharia en het gewoonterecht.

Rechtspraak gebaseerd op de sharia is wijdverbreid in Afghanistan. In veel rurale delen van Afghanistan is seculiere wetgeving zelfs niet of nauwelijks bekend en wordt in eerste instantie naar de sharia gekeken bij juridische geschillen. De interpretatie van de sharia kent grote verschillen per gebied.¹⁹⁷

In de delen van Afghanistan waar overwegend Pashtuns wonen, wordt zowel op het platteland als in de steden recht gesproken volgens de Pashtun-traditie, de 'Pashtunwali'. Conflicten worden beslecht in raden van ouderen en tribale hoofden die *jirga's* worden genoemd en niet in formele rechtbanken. Ook niet-Pashtuns kennen informele conflictbeslechtsmechanismen, *shura's* genaamd. Ook bij zware misdrijven wordt in voorkomende gevallen volgens deze systemen recht gesproken, waarbij meestal niet wordt voldaan aan internationale normen en standaarden en vrouwen nauwelijks inspraak hebben. Volgens Afghaanse wetgeving zijn shura-uitspraken niet geldig, als ze in strijd zijn met de grondwet, sharia of mensenrechten. In de praktijk komt weinig terecht van de implementatie van deze bepaling.¹⁹⁸

¹⁹⁷ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

¹⁹⁸ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

3.2 Toezicht

In Afghanistan aanwezige (internationale) mensenrechtenorganisaties leveren een bijdrage aan het toezicht op de naleving van de mensenrechten in het land. Hun aantal groeit gestaag. Afghaanse ngo's ontplooiën activiteiten in Afghanistan op zeer uiteenlopende terreinen. Er blijft onvoldoende toezicht bestaan op de ANSF, de rechterlijke macht en het NDS.¹⁹⁹

Ten gevolge van de slechte veiligheidssituatie waren ngo's op veel plaatsen, vooral in de zuidelijke en oostelijke regio's, niet in staat hun werk te doen. Ook strictere regelgeving belemmerde hun werk.²⁰⁰

3.2.1 Mensenrechtencommissie AIHRC

De Afghaanse mensenrechtencommissie AIHRC (*Afghanistan Independent Human Rights Commission*) is in juni 2002 geïnstalleerd en heeft naast het hoofdkantoor in Kaboel nog acht regionale kantoren en zes provinciale kantoren in Afghanistan. De AIHRC werkt nauw samen met UNAMA, waarbij mensenrechtenschendingen worden geïdentificeerd en onderzocht. De AIHRC bestaat uit negen commissarissen, waaronder enkele vrouwen, en wordt voorgezeten door voormalig minister van Vrouwenzaken dr. Sima Samar, een sjjiitische Hazara uit de provincie Ghazni. De bestuursleden van de AIHRC worden aangewezen door de president.²⁰¹

De AIHRC heeft te maken met verschillende beperkingen bij de uitvoering van haar taken en mandaat. Op lokaal niveau heeft de AIHRC te maken met onveilige gebieden waardoor klachten uit die gebieden niet onderzocht kunnen worden. Leden van de AIHRC zijn gedurende de verslagperiode geïntimideerd en onder druk gezet door zowel (media in handen van) lokale machthebbers en krijgsheren als door vertegenwoordigers van de autoriteiten, tot op het hoogste niveau. In de praktijk dwingt dit de AIHRC om voorzichtig te opereren en in sommige gevallen minder politiek gevoelige uitspraken te doen.²⁰² Effectieve samenwerking met het justitiële apparaat ontbreekt. Problemen die spelen zijn een zwakke rechterlijke macht, corruptie en straffeloosheid. De kwaliteit van samenwerking met de overheid is afhankelijk van de zittende ambtenaren. Politieke en financiële steun van de overheid laten te wensen over. De regering heeft eind 2010 besloten om per maart 2011 een budget van € 1 miljoen voor de AIHRC op te nemen in de overheidsbegroting, zoals voorzien in de grondwet.

¹⁹⁹ www.Amnestyusa.org, 'Afghanistan Human Rights', geraadpleegd op 09.03.2011.

²⁰⁰ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.

²⁰¹ AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21-June 15, 2010. Zie voor mandaat AIHRC algemeen ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

²⁰² Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

Maar dit bedrag is verlaagd tot 0,5 miljoen. Onder andere deze bijstelling heeft de AIHRC in een kwetsbare positie gebracht.²⁰³

3.2.2 Transitional Justice

Nog steeds is het merendeel van de punten uit het Actieplan uit 2005 voor 'Peace, Justice and Reconciliation' niet geïmplementeerd, terwijl implementatie in 2008 moest zijn gerealiseerd. Wel is er een jaarlijkse 'slachtoffersdag' die samenvalt met de 'Mensenrechtendag' op 10 december. Onder andere door AIHRC en pleitbezorgingsgroepen van slachtoffers worden pogingen ondernomen het genoemde actieplan weer op de agenda te krijgen van de Afghaanse overheid. Een belangrijk thema van het actieplan is documentatie en de noodzaak van waarheidsvinding over de recente geschiedenis van Afghanistan.²⁰⁴

De Afghaanse regering heeft de afgelopen jaren weinig betrokkenheid getoond bij het *transitional justice* proces. In de *High Peace Council* bestaat weliswaar een *Committee on Grievances*, maar deze is voornamelijk gefocust op één groep, de Taliban.²⁰⁵

Nog steeds maken personen met banden met IAG, notoire mensenrechtenschenders en lokale machthebbers onderdeel uit van de overheid of hebben invloed op diezelfde overheid. Daarnaast maken mensen binnen de overheid misbruik van hun macht en is er sprake van straffeloosheid, die het vertrouwen van de bevolking in het *transitional justice* proces ondermijnt.²⁰⁶

Als belangrijkste obstakel voor het verzoeningsproces wordt gezien dat veel van de verantwoordelijken voor mensenrechtenschendingen en/of oorlogsmisdaden in het verleden, thans prominente posities in de Afghaanse politiek bekleden en intensief betrokken zijn (geweest) bij de politieke transformatie die na de val van het Talibanbewind is ingezet.

²⁰³ AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21-June 15, 2010; Oxfam + partners, 'No Time to Lose, 'Promoting the Accountability of the Afghan National Security Forces', 10.05.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

²⁰⁴ International Center for Transitional Justice, 'Truth and Reconciliation are coming to Afghanistan', 21.12.2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

²⁰⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

²⁰⁶ International Center for Transitional Justice, 'Theater and Transitional Justice in Afghanistan', december 2010; International Center for Transitional Justice, 'Afghanistan: plenty of crime, no justice', 20.10.2010; Amnesty International, 'Afghanistan – Amnesty International Report 2010'.

Rapporten van Human Rights Watch ('Blood-Stained Hands') en van het Afghan Justice Project ('Casting Shadows: War Crimes and Crimes against Humanity') hebben hiervoor duidelijke aanwijzingen geleverd. Ondanks het feit dat slachtoffers en hun families mensenrechtenschendingen en/of oorlogsmisdaden bij de rechter aanhangig kunnen maken, kan dit in de praktijk gevaarlijk zijn.²⁰⁷

Amnestiewet²⁰⁸

In 2007 nam een coalitie van machtige krijgsheren in het parlement de amnestiewet aan om vervolging van individuen verantwoordelijk voor grootschalige mensenrechtenschendingen in voorgaande decennia, te voorkomen. Eind 2009 bleek deze wet in aangepaste versie in november 2008 in de Gazette te zijn gepubliceerd en was daarmee van kracht geworden. Zowel de wijze van totstandkoming als de inhoud van de amnestiewet bieden reden tot zorg. In 2010 werd de wet nieuw leven ingeblazen om amnestie voor de Taliban en Hezb-i Islami te ondersteunen in het kader van verzoening en re-integratie. Volgens de AIHRC zijn enkele leden van de Taliban in 2010 vrijgelaten.²⁰⁹ De wet is zeer ruim geformuleerd, waardoor ook misdaden die op dit moment worden begaan onder deze wet vallen. Dit werkt de huidige cultuur van straffeloosheid verder in de hand. De wet heeft tot een golf van (inter)nationale protesten geleid, maar is nog steeds van kracht. Er vond door onder andere ngo's in deze verslagperiode een lobby plaats om de amnestiewet uit 2008 te herroepen.²¹⁰

Amnestie Taliban

Recente pogingen vredesbesprekingen met de Taliban en andere OMF te voeren worden kritisch gevolgd door de internationale gemeenschap en mensenrechtenorganisaties. Zij pleiten ervoor dat eventuele onderhandelingen transparant zijn en dat het maatschappelijk middenveld en vooral vrouwenorganisaties worden betrokken. Vrouwen hadden het meest te lijden onder de Taliban. Ook nu worden rechten van vrouwen en meisjes beknot in gebieden die onder de controle van de Taliban staan.

²⁰⁷ Human Rights Watch, 'Seductions of Sequencing: the risks of putting justice aside for peace', 18.03.2011; Afghan Justice Project, 'Casting Shadows. War Crimes and Crimes against Humanity' (2005), Human Rights Watch, 'Blood Stained Hands' (2005), diverse prominenten uit de Afghaanse politiek hebben zich schuldig gemaakt aan mensenrechtenschendingen, zoals Dostum, Sayyaf en de nieuwe vice-president van Karzai, Fahim.

²⁰⁸ Zie voor een onofficiële vertaling van de amnestiewet <http://aan-Afghanistan.com/index.asp?id=665>.

²⁰⁹ Human Rights Report, 'World Report 2011-Afghanistan', 24.01.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and armed Conflict in Afghanistan', 03.02.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²¹⁰ Amnesty International, 'Afghanistan must not grant impunity to war criminals', 09.02.10; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Repeal amnesty law', 10.03.10; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

Er is verder de vrees dat verzoening en re-integratie leiden tot straffeloosheid voor de Taliban en andere opstandelingen die verantwoordelijk zijn voor oorlogsmisdaden.²¹¹

3.3 Naleving en schendingen

De mensenrechtensituatie in Afghanistan bleef in deze verslagperiode slecht. Toegang tot elementaire diensten als gezondheidszorg en onderwijs en humanitaire hulp verslechterde, vooral in het zuiden en zuidoosten van het land vanwege het escalerende conflict tussen de Afghaanse en internationale troepenmacht en de Taliban en andere OMF. Andere redenen voor de slechte mensenrechtensituatie waren het groeiende geweld, corruptie, ineffectief bestuur, wetteloosheid gerelateerd aan een bloeiende drugshandel, een klimaat van straffeloosheid, een gebrek aan betrokkenheid bij het proces van gerechtigheid en een zwak formeel rechtssysteem.²¹²

Mensenrechten worden in Afghanistan door verschillende partijen en om verschillende redenen geschonden. Het gaat om afrekeningen, wraakacties, (oude) vetes en vijandschappen, de uitschakeling van politieke rivalen, het zaaien van angst en intimidatie. Mensenrechtenschendingen, zoals afpersing, landroof, gedwongen verhuizingen, ontvoering, verkrachting en willekeurige arrestaties, vinden plaats in het hele land. Elke Afghaan kan het risico lopen door elke andere Afghaan te worden bedreigd, mishandeld of vermoord wegens ras, sekse, religie of gedrag, ongeacht tot welke bevolkingsgroep hij/zij behoort of waar in Afghanistan hij/zij zich ook bevindt.²¹³

Het bleef in deze verslagperiode moeilijk voor mensenrechtenorganisaties en ngo's om adequaat te functioneren.²¹⁴

²¹¹ Amnesty International, 'Afghanistan: Jeddah meeting should protect rights, not sacrifice them', 02.03.2011; Zie verder paragraaf 2.5.4 'Ontwapening, demobilisatie en re-integratie'; Institute for War and Peace Reporting, 'Afghan Women Fear Sell-Out in Taliban Talks', 24.05.2011.

²¹² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Amnesty International, 'Afghanistan – Amnesty International Report 2010'.

²¹³ UNHCR's eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers, 17.12.2010; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010, Protection of civilians in Armed Conflict', maart 2011.

²¹⁴ Zie hiervoor verder onder paragraaf 3.2 Toezicht.

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

Vrijheid van meningsuiting

Hoewel de regering officieel de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid waarborgt en deze ook is neergelegd in de Afghaanse grondwet, was ook deze verslagperiode de persvrijheid beperkt. Journalisten die in hun berichtgeving gevoelige zaken behandelen als het gewapend conflict, corruptie en drugshandel kregen te maken met intimidatie en geweld door de autoriteiten of OMF, krijgsheren, milities en georganiseerde criminele bendes. Ook werden journalisten gearresteerd en vervolgd vanwege het uiten of verspreiden van afwijkende politieke meningen en een niet-conformistische kijk op de islam of visies die als dusdanig gezien worden. Op basis van de Grondwet is het verboden om kritiek te uiten op de islam. Ook in de mediawet uit 2009 is een passage opgenomen (artikel 45) over het respecteren van 'islamitische waarden' in de berichtgeving, waarbij onduidelijkheid bestaat over de precieze definiëring hiervan. Genoemd artikel 45 is nog niet van kracht en kan daarom (nog) niet gebruikt worden.²¹⁵

De verslechterde veiligheidssituatie in Afghanistan blijft een serieus risico voor zowel lokale als internationale journalisten. In 2010 kwamen twee journalisten om het leven en werden er twee ontvoerd. Ondanks intensivering van het conflict nam het aantal gesneuvelde journalisten tijdens offensieven niet proportioneel toe. Dit zou te maken hebben met meer voorzichtigheid en gebruik van *embedded* journalistiek. 13 van de 19 journalisten die sinds 2001 zijn omgekomen in Afghanistan zijn buitenlandse journalisten.²¹⁶ Vanwege de veiligheidssituatie is het voor Afghaanse journalisten moeilijk in eigen land vrijelijk te bewegen. In provincies waar wordt gevochten tussen ISAF en de Taliban zijn Afghaanse journalisten veelal afhankelijk van berichtgeving van *embedded* buitenlandse correspondenten.²¹⁷

Er was in de verslagperiode een toename van het aantal aanvallen van Taliban en andere gewapende groepen op journalisten.

²¹⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

²¹⁶ Committee to Protect Journalists, 'Attacks on the Press 2010 – Afghanistan', 15.02.2011; volgens Global Insight zijn er sinds 2001 27 verslaggevers omgekomen in Afghanistan, inclusief 12 buitenlanders, 'Afghanistan: Afghan TV journalist and Political Activist Murdered in Kaboel', 07.09.2010.

²¹⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Freedom House, 'Freedom of the Press 2010 – Afghanistan', 30.09.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10.

Ook hielden zij berichtgeving tegen in gebieden onder hun controle. Zo probeerde de Taliban berichtgeving over de verkiezingen te verstoren. Journalisten werden ook geconfronteerd met intimidatie en bemoeienis van aanhangers van president Karzai en andere kandidaten.²¹⁸

Volgens berichten zouden journalisten die ontmoetingen hebben met de Taliban geregeld vastgezet worden door veiligheidsdiensten vanwege verdenking van spionage of samenwerking met OMF.

Door alle genoemde vormen van druk op journalisten komt zelfcensuur veel voor. Zo zou kritiek op Karzai wel mogelijk zijn, maar is kritiek op krijgsheren binnen de regering risicovol omdat ze wapens, geld en steun van buurlanden hebben. Ook de autoriteiten pleegden in de verslagperiode censuur. In juli 2010 haalde het ministerie van Informatie voor een korte periode de tv-zender Emrooz TV uit de lucht vanwege kritiek op conservatieve islamitische leiders. In juni 2010 instrueerde het ministerie voor Communicatie lokale internetproviders om websites op de zwarte lijst te zetten die reclame maken voor alcohol, gokken en pornografie evenals een datingsite en sociale netwerkdiensten.²¹⁹

Medialandschap

Ondanks het gewapende conflict en een overheid die wantrouwig is ten opzichte van de media heeft de afgelopen jaren een groei van het aantal mediabedrijven in Afghanistan plaatsgevonden. Er waren in de verslagperiode meer dan 20 particuliere Tv-kanalen, 220 radiostations en 300 kranten en tijdschriften. Naast deze media groeit de toegang tot internet en satelliet televisie. De toegang tot deze laatste voorzieningen blijft vooral beperkt tot Kaboel en andere grote steden.²²⁰

²¹⁸ Amnesty International, 'Afghanistan – Amnesty International Report 2010'; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Amnesty International, 'Afghanistan journalists caught between the government and the Taleban', 12.08.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10; Reporters Without Borders, 'Predators of Press Freedom: Afghanistan/Pakistan – Mullah Mohammad Omar', 03.05.2011.

²¹⁹ Freedom House, 'Freedom of the Press 2010 – Afghanistan', 30.09.2010; Reporters without Borders, 'Three journalists freed after President Karzai intervenes', 24.09.2010; Committee to Protect Journalists, 'Attacks on the Press 2010 – Afghanistan', 15.02.2011; Reporters without Borders, 'Pretext for radio journalist's arrest concocted by NDS and Kapisa Politicians', 03.11.2011; The Wall Street Journal, 'Afghan Media Freedoms Erode', 25.09.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²²⁰ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.

Grofweg zijn de media in Afghanistan in drie categorieën in te delen:

- de staatsmedia (ongeveer 25% van alle media);
- de media die eigendom zijn van de verschillende voormalige mujahedin facties en worden gesteund door Iran, Pakistan en Saudi-Arabië (50% van alle media). Hun berichtgeving wordt over het algemeen gekenmerkt door antiwesterse retoriek, toenemend conservatisme en het kritiseren van mensenrechtenverdedigers, zoals bijvoorbeeld de voorzitter van AIHRC.
- Onafhankelijke media, die veelal financieel worden gesteund door internationale ngo's en de VS; aan de financiële steun zijn geen voorwaarden verbonden ten aanzien van de inhoud (25% van alle media).

Internationale radio-uitzendingen in Dari of Pashto – zoals die van de BBC, Voice of America en Radio Free Europe/Radio Liberty blijven belangrijke informatiebronnen voor veel Afghanen. Vanwege de hoge graad van analfabetisme blijft radio en televisie veel populairder dan de gedrukte media en internet. Zo'n 90% van de Afghanen heeft enige vorm van toegang tot de radio.²²¹

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De *Law on Political Parties* is in 2009 aangepast. Volgens de aangepaste *Law on Political Parties* is het elke Afghaan van 25 jaar of ouder toegestaan een politieke partij op te richten. Lidmaatschap van een politieke partij is toegestaan vanaf de leeftijd van 18 jaar. Leden van het hooggerechtshof, rechters, aanklagers, kaderleden en (onder)officieren van de Afghaanse strijdkrachten en het NDS, leden van de AIHRC, de *Independent Election Commission*, de *Civil Service Commission* en de *Independent Commission of Monitoring the Application of the Constitution*, is lidmaatschap van een politieke partij niet toegestaan zolang zij hun functie bekleden. Politieke partijen is niet toegestaan om doelen na te streven die tegen de islam en de Afghaanse grondwet indruisen. Voorts is het politieke partijen niet toegestaan aan te zetten tot etnisch, religieus of sectoraal geweld of dit zelf te gebruiken, zichtbare banden te hebben met gewapende groepen en financiering van buitenlandse actoren te ontvangen.²²²

²²¹ Committee to Protect Journalists, 'Attacks on the Press 2010 – Afghanistan', 15.02.2011; The Wall Street Journal, 'Afghan Media Freedoms Erode', 25.09.2010; Freedom House, 'Freedom of the Press 2010 – Afghanistan', 30.09.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10.

²²² Afghanistan's Political Parties Law; US Department of State, 'Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

In de praktijk geldt dat er in Afghanistan ruimte is om een nieuwe politieke partij op te richten. Als daarbij (gepercipieerd) inbreuk wordt gepleegd op gevestigde belangen, kan echter geduchte tegenstand worden geboden.²²³

Demonstraties zijn in Afghanistan toegestaan en vinden ook geregeld plaats.²²⁴

De onzekere veiligheidssituatie in grote delen van Afghanistan alsmede het optreden van lokale machthebbers en veiligheidsdiensten beperkten de facto het recht op vergadering, met name buiten de hoofdstad.²²⁵

Onveiligheid heeft ook de parlementaire verkiezingscampagnes van 2010 beïnvloed. Kandidaten konden in de meeste provincies, vooral de zuidelijke en zuidoostelijke, hun campagne niet goed voeren.²²⁶

3.3.3 Vrijheid van godsdienst en overtuiging

Volgens schattingen is 99% van de Afghaanse bevolking moslim, van wie 80% soenniet en 19% sjiit. Andere religies maken minder dan 1% van de bevolking uit.²²⁷

Van oudsher hebben religieuze groepen zich geconcentreerd in bepaalde gebieden. De soennitische Pashtun zijn vooral te vinden in het zuiden en oosten. De sjiitische Hazara zijn vooral in de centrale hooglanden te vinden rond de provincie Bamiyan. Kaboel is meer heterogeen en heeft een mix aan godsdiensten als soennitische en sjiitische moslims, sikhs, hindoes en bahai. Mazar-i-Sharif heeft een mix van soennitische moslims (inclusief etnische Pashtun, Turkmenen, Oezbeken en Tadzjiken) en sjiitische moslims (o.a. Hazara's en Qizilbash).²²⁸

²²³ UK Border Agency, 'Country of Origin Information Report', 05.11.2010; US Department of State, 'Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²²⁴ Idem.

²²⁵ UK Border Agency, 'Country of Origin Information Report', 05.11.2010; US Department of State, 'Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.

²²⁶ AIHRC, 'Political Rights Monitoring Report during the Second Round of Parliamentary Election', 23 juni – 22 juli 2010; US Department of State, 'Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²²⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

²²⁸ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

Volgens de grondwet moeten zowel de president als de vicepresident moslim zijn. In de grondwet wordt de islam benoemd als staatsreligie en aangemerkt als de 'heilige religie'²²⁹, maar het praktiseren van andere religies is niet formeel verboden. De grondwet bevat echter een bepaling dat geen wet in strijd kan zijn met de islam en dat men zich moet voegen naar de sharia wet voor zaken die niet expliciet in de grondwet en het wetboek van strafrecht bepaald zijn, zoals bekering en godslastering.²³⁰

Onder de Afghaanse wet worden alle burgers in principe gezien als moslims. In de Afghaanse praktijk bleef het moeilijk een ander geloof dan de islam openlijk te belijden. Niet-moslims, vooral christenen, hindoes en sikhs, hadden te vrezen van hun omgeving. Intolerantie ten aanzien van niet-moslims en ten aanzien van moslims die niet streng genoeg in de leer zouden zijn, uitte zich in discriminatie, afpersing, bedreigingen en in voorkomende gevallen geweld door medeburgers, geestelijken en OMF. Personen die zich kritisch uitlieten over de islam liepen het risico gearresteerd te worden op beschuldiging van blasfemie die onder sharia wetgeving een terdoodveroordeling tot gevolg kan hebben.²³¹

Het Afghaanse rechtssysteem zou bevooroordeeld zijn in zaken waarbij personen van blasfemie werden beschuldigd. Rechters willen niet als *soft* bestempeld worden in dergelijke zaken, advocaten zijn huiverig om van blasfemie verdachte personen te verdedigen.²³²

Binnen de moslimgemeenschap blijft de relatie tussen de verschillende stromingen moeilijk. Historisch gezien ondervindt de sjiitische minderheid discriminatie van de soennitische bevolking die in de meerderheid is. In zijn algemeenheid werden sjiieten niet belemmerd in hun bewegingsvrijheid.²³³

²²⁹ In 2004 gaf de grondwet de Shiitische en Soennitische Islam gelijke erkenning.: US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10.

²³⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

²³¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011.

²³² Zie algemeen ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

²³³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

Volgens berichten worden huwelijken tussen niet-moslims niet geregistreerd. In de praktijk kunnen niet-moslims wel trouwen zolang ze niet publiekelijk aangeven dat ze geen moslim zijn. Een huwelijk tussen een moslim vrouw en niet-moslim man is niet toegestaan. Een niet-moslim vrouw mag wel trouwen met een moslim man, maar de vrouw moet zich dan eerst bekeren tot de islam.²³⁴

Bekeerlingen

De grondwet biedt onvoldoende bescherming aan bekeerlingen en zij lopen ernstig risico in hun rechten te worden geschonden. Volgens de grondwet is het praktiseren van andere religies formeel niet verboden (artikel 2). Echter, volgens artikel 3 van de grondwet mag niet één wet strijdig zijn met de voorschriften van de islam. Onder sommige interpretaties van het gewoonterecht en de sharia zijn blasfemie en afvalligheid niet geaccepteerd en beide kunnen leiden tot het opleggen van de doodstraf. Veel conservatieve rechters in Afghanistan volgen de Hanafi rechtspraak die de doodstraf voor bekeerde moslims voorschrijft. Ook kan het voorkomen dat land en bezittingen van bekeerlingen worden geconfisqueerd en dat hun huwelijk ongeldig wordt verklaard. Een persoon die zich bekeerd heeft, heeft 3 dagen om zijn bekering te herroepen om zo zijn straf te voorkomen.²³⁵

Indien iemand zich bekeert, ervaart de familie van de bekeerling dit veelal als een schande die ook op de familie afstraalt. Ook de gemeenschap kan zich tegen een bekeerling keren. Het risico bestaat dat de omgeving van een bekeerling zelf het recht in handen neemt. In eerste instantie zullen bekeerlingen onder druk worden gezet terug te komen op hun beslissing en berouw te tonen. Indien een persoon volhardt in zijn nieuwe religie kan hij het slachtoffer worden van bedreiging, intimidatie en in voorkomende gevallen fysieke mishandeling. Afghanen die openlijk uitkomen voor hun bekering lopen grote risico's die in sommige gevallen levensbedreigende vormen kunnen aannemen. Het is dit laatste indachtig dan ook niet mogelijk een betrouwbare inschatting te maken van het aantal Afghanen dat zich van de islam heeft afgewend.

Sinds de val van de Taliban is de doodstraf op bekering niet uitgevoerd. Wel is ten minste één persoon in 2008 ter dood veroordeeld. Zijn straf is later omgezet tot 20 jaar gevangenisstraf en weer later heeft president Karzai deze persoon gratie verleend. In deze verslagperiode is een aantal religieus georiënteerde ngo's, dat beschuldigd werd van bekeringsactiviteiten, tijdelijk op non-actief gezet en is een aantal bekeerlingen gearresteerd.

²³⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011.

²³⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

Ten minste één arrestatie vond plaats na oproepen van onder andere parlementsleden om zogenoemde christelijke bekeerlingen te arresteren en te executeren vanwege een televisie-uitzending die de doop van Afghaanse christenen in mei 2010 uitzond. Betrokkene werd in februari 2011 vrijgelaten. Een andere Afghaanse bekeerde christen werd op 14 maart 2011 vrijgelaten. Hij werd in oktober 2010 opgepakt voor het uitdelen van een bijbel in Mazar-i-Sharif.²³⁶

Hindoes en sikhs

Volgens schattingen waren er ongeveer 100 hindoes en 3000 sikhs in Afghanistan. Tegenwoordig zijn er in Afghanistan twee *gurdwaras* (plaatsen waar sikhs hun erediensten houden) in Kaboel en zes hindoe-tempels verspreid over vier steden (Ghazni, Jalalabad, Kandahar en Khost). Het staat sikhs en hindoes in principe vrij hun geloof te belijden.²³⁷

Echter, net als andere minderheden hebben hun gemeenschappen in Afghanistan te lijden onder discriminatie. Zij zijn slachtoffer van verschillende vormen van intimidatie op publieke plaatsen. Centrale en lokale autoriteiten zouden hindoes en sikhs in voorkomende gevallen discrimineren bij de toekenning van land en werk. Ook kwam het voor dat hindoe en sikh jongeren op school lastig werden gevallen door moslimleerlingen.²³⁸

Hindoes en sikhs die zijn teruggekeerd vanuit India, hebben aangegeven dat zij niet in staat waren hun door anderen toegeëigende land terug te krijgen. Vaak durfden zij geen juridische stappen te ondernemen uit angst voor represailles van de lokale commandanten die hun land bezet houden.²³⁹

²³⁶ AsiaNews.it, 'Christian in prison for apostasy secretly released in Kaboel', 25.02.2011; International Christian Concern, 'Petition for the release of two imprisoned Afghan Christians', 15.12.2010; AFP, 'Afghan Christians live in fear of jail, exile, or worse', 27.01.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; The New York Times, 'Afghan Rights Fall Short for Christian Converts', 05.02.2011 United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011; Daily Outlook Afghanistan, 'Afghan Christian Refugees', 26.05.2011.

²³⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010; in hetzelfde rapport over het jaar 2009 werden overigens hele andere aantallen sikhs (4.900) en hindoes (1100) genoemd.

²³⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010; Institute for War and Peace Reporting, 'Afghan Sikhs and Hindus Face Discrimination at School', 28.07.2011.

²³⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

Christenen

Het is onduidelijk hoeveel christenen er in Afghanistan leven. De schattingen lopen uiteen van 500 tot 8000. Het is niet bekend in hoeverre het personen betreft die sinds hun geboorte reeds christen waren. Er zijn geen christelijke scholen. De enige christelijke kerk in Afghanistan, die in Kaboel staat, is bedoeld voor leden van de internationale gemeenschap. Omdat ze het risico lopen in hun rechten te worden geschonden, komen Afghaanse christenen bijeen op geheime plaatsen. Ze belijden hun geloof in het geheim, waardoor er weinig bekend is over hun positie. De christenen die zich over hun geloof uitspreken, lopen in ieder geval het risico te worden geïntimideerd en bedreigd. Dit laatste geldt zowel voor christenen sinds geboorte als voor bekeerlingen.²⁴⁰

De situatie voor christenen in Afghanistan is in deze verslagperiode verslechterd, vooral als gevolg van het feit dat christenen in de verslagperiode meer in de openbaarheid zijn gekomen. Een opruiende uitzending op de Afghaanse Noorin TV eind mei 2010 heeft hier een negatieve invloed gehad. Een aantal Afghaanse christenen is (tijdelijk) het land ontvlucht en er vinden nauwelijks meer besloten samenkomsten plaats. Ook vonden een aantal arrestaties van christenen plaats, sommige op beschuldiging van afvalligheid.²⁴¹

Bahai

Er zouden rond de 400 bahai in Afghanistan leven, waarvan het grootste deel (300) in Kaboel. De overige 100 leven verspreid over het land.²⁴² In 2008 vaardigde het Hooggerechtshof een decreet uit waarin het bahaigeloof als een vorm van blasfemie werd bestempeld en haar bekeerlingen als afvalligen worden gekenmerkt. Dit leidde in de praktijk tot een aantal onduidelijkheden, bijvoorbeeld over de vraag of huwelijken tussen bahai vrouwen en moslim mannen nog wel geldig waren. In de verslagperiode waren er geen berichten van incidenten of rechtzaken gericht tegen bahai. De meeste bahai belijden hun geloof niet openlijk.²⁴³

²⁴⁰ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

²⁴¹ United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011; Zie voor verdere informatie onder het kopje 'Bekeerlingen' in deze paragraaf.

²⁴² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10.

²⁴³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011.

Sjiieten

Respect voor godsdienstvrijheid van de sjiitische moslim-minderheid in Afghanistan is sinds de val van de Taliban verbeterd. De meeste sjiitische Afghanen behoren tot de etnische Hazara-groep. Vanouds ondervinden Hazara discriminatie. Tijdens deze verslagperiode was het mogelijk voor sjiitische moslims om hun geloof en bijkomstige rituelen uit te voeren zonder hinder of incidenten. In zijn algemeenheid konden sjiitische moslims volledig deelnemen aan het maatschappelijke leven, ook in het parlement en op hogere posities in de regering van president Karzai. Ondanks genoemde algemene verbeteringen in de positie van de sjiitische moslims, hadden sjiitische moslims in sommige gebieden te maken met bedreigingen van opstandelingen. Discriminatie van sjiitische moslims door de soennitische moslimmeerderheid komt ook nog steeds voor. Het ging dan om illegale belastingheffing, gedwongen rekrutering en dwangarbeid, fysiek misbruik en detentie.²⁴⁴

3.3.4 Documenten en bewegingsvrijheid

Documenten

Nationale wetgeving

De wet op het staatsburgerschap is in de verslagperiode niet aangepast. Deze wet is gepubliceerd tijdens het Taliban regime en wordt nog steeds gebruikt in Afghanistan. Een nieuwe wet op het staatsburgerschap zou in de maak zijn. Niet bekend is wanneer deze nieuwe wet in werking zal treden.

De Afghaanse nationaliteit is in de praktijk enkel te verliezen op aanvraag bij de *Identity Checking Unit* (IDCU). De nationaliteit gaat niet verloren als een Afghaan met een niet-Afghaan in het huwelijk treedt: dubbele nationaliteit is mogelijk. Als iemand zijn documenten verloren is, kan de nationaliteit bewezen worden als drie personen uit het veronderstelde geboortedorp de nationaliteit bevestigen. De dorpsoudste moet hieraan goedkeuring verlenen.²⁴⁵

Documenten

Elke Afghaan behoort een identiteitskaart, genaamd *taskera*, te bezitten. Het bezit van een *taskera* vormt het bewijs dat een persoon de Afghaanse nationaliteit heeft. De meerderheid van de Afghaanse bevolking heeft geen identiteitsdocument. Redenen zijn het gebrek aan functionerende meld- en registratie-instanties en het ontbreken van een identificatieplicht.

²⁴⁴ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011.

²⁴⁵ UK Border Agency, 'Afghanistan: country of origin information report', 05.11.2010.

Afghanen hebben slechts voor bepaalde doelen, zoals registratie voor een school, verkrijgen van een paspoort of kopen van onroerend goed, documenten nodig.

Corruptie bij het verkrijgen van documenten (waaronder reis- en identiteitsdocumenten) is in Afghanistan wijdverbreid. Documenten kunnen in de praktijk eenvoudig worden vervalst. Daarnaast kunnen documenten eenvoudig op niet-reguliere wijze tegen betaling worden verkregen. Volgens het ministerie van Communicatie en IT (MCIT) wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe identiteitskaart (zogenaamde e-Taskera) met ongeveer 25 kenmerken als vingerafdrukken, irisscan en informatie over afstamming en district van herkomst. Enkele kenmerken als naam en geboorteplaats zullen zichtbaar zijn op de kaart en de overige gegevens worden in een chip verwerkt.²⁴⁶

Procedure uitgifte identiteitsdocument²⁴⁷:

De *Identity Checking Unit* (IDCU), die valt onder het ministerie van Binnenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de uitgifte van de Taskera voor Afghaanse burgers. De IDCU heeft kantoren op zowel provinciaal als districtsniveau. Een Afghaanse burger die een Taskera wil verkrijgen moet de volgende procedure in Afghanistan doorlopen:

- Hij/zij moet een schriftelijk verzoek doen aan het kantoor van de gouverneur of aan het districtskantoor waar hij/zij woont voor de aanvraag van de Taskera.
- Zijn/haar verzoek moet goedgekeurd worden door twee personen die in hetzelfde gebied wonen als de aanvrager of door twee ambtenaren die in dezelfde regio als de aanvrager werken.
- Het betreffende IDCU kantoor stuurt het verzoek voor de Taskera voor goedkeuring naar de Malik (een vertegenwoordiger van de mensen in dat gebied, bijvoorbeeld een stamleider).
- Wanneer de Malik de aanvrager herkent, zal hij/zij het verzoek goedkeuren door zijn/haar handtekening te plaatsen op het verzoek evenals zijn/haar officiële stempel.
- Wanneer de Malik de aanvrager niet herkent, dan zal hij/zij het verzoek doorgeleiden naar twee of meer mensen in het gebied. Soms stuurt de Malik het verzoek door naar de mullah van de moskee in het gebied voor een verklaring van herkenning. Na de genoemde verklaring te hebben gekregen zal de Malik het verzoek goedkeuren door zijn/haar handtekening en stempel te plaatsen.
- Als laatste zal de IDCU de Taskera verstrekken op basis van het goedgekeurde verzoek van de aanvrager. De aanvrager moet aanwezig zijn wanneer het verantwoordelijke kantoor van de IDCU aan hem/haar de Taskera verstrekt.

²⁴⁶ UK Border Agency, 'Afghanistan country of origin information report', 05.11.2010.

²⁴⁷ Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, 18.01.2011.

Het identiteitsbewijs vermeldt de naam, familienaam, geboortedatum en –plaats, beroep, nationaliteit, verblijfplaats en naam van echtgenoot. Op basis van Afghaanse regelgeving worden de namen van kinderen niet vermeld in het ID van de ouders. Kinderen krijgen een eigen ID. In dit ID wordt de naam van de vader en de grootvader vermeld. De overheid geeft op nationale identiteitskaarten niet de religie van de betreffende persoon aan. Ook vereist zij niet van haar burgers dat ze verklaren in de islam te geloven om hun bewijs van burgerschap te verkrijgen.²⁴⁸

*Procedure uitgifte andere documenten*²⁴⁹:

- Reisdocumenten: Een Afghaanse burger die in het bezit is van een Taskera kan in de provincie waar hij/zij woont bij de plaatselijke overheid een reisdocument (paspoort) aanvragen. Het bezit van een reisdocument is nu nog zeldzaam in Afghanistan. De aanvragen voor paspoorten nemen wel toe, omdat het aantal Afghanen dat het land uitreist toeneemt. Vooral tussen Afghanistan en Pakistan wordt veel heen en weer gereisd. Een paspoort met visum is officieel noodzakelijk om van Afghanistan naar Pakistan te reizen.
- Huwelijkscertificaten: Op basis van het burgerlijk wetboek voor Afghaanse burgers verstrekt de betreffende familierechtbank huwelijks- en echtscheidingscertificaten. De rechtbank heeft hierna de verantwoordelijkheid het IDCU te informeren. Het IDCU moet vervolgens betreffende documenten registreren. De wettelijke leeftijd om te trouwen is voor meisjes minimaal 16 en voor jongens minimaal 18 jaar. In de praktijk zijn er nauwelijks Afghanen die hun huwelijk op officiële wijze registreren. In veel provincies wordt een huwelijksvideo door lokale autoriteiten als voldoende bewijs beschouwd dat een huwelijk daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Ook is in de praktijk de huwelijksleeftijd vaak jonger dan 16 jaar voor meisjes.²⁵⁰
- Geboorte- en overlijdenscertificaten: Het kantoor van het IDCU is verantwoordelijk voor de verstrekking van geboortecertificaten voor Afghaanse burgers en houdt ook de data bij van Afghaanse overledenen. Het kantoor van IDCU ontving vroeger de gegevens van geboorte van verschillende ziekenhuizen in het land, maar tegenwoordig distribueren zij de betreffende formulieren voor geboorte- en overlijdensregistratie naar moskeeën. Aan het eind van de maand nemen de medewerkers van de IDCU alle formulieren in. Geboortecertificaten zijn een zeldzaam verschijnsel in Afghanistan. Naar schatting heeft slechts 10% van de

²⁴⁸ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; UK Border Agency, 'Afghanistan: country of origin information report', 05.11.2010.

²⁴⁹ Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, 18.01.2011.

²⁵⁰ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of origin information (COI) Report', 05.11.2010.

Afghanen een geboortecertificaat.²⁵¹ Kinderen die worden geboren in vluchtelingenkampen in Pakistan krijgen sinds 2004 een door UNHCR verstrekt geboortecertificaat.

Vrouwen kunnen in theorie zelfstandig reis- en identiteitsdocumenten verkrijgen wanneer ze de minimumleeftijd van 16 hebben. Deze vrouwen kunnen zelf een verzoek indienen voor deze documenten en ze kunnen de documenten persoonlijk afhalen. In de praktijk zullen deze vrouwen begeleid moeten worden door een man.²⁵²

Mannen kunnen zelfstandig reis- en identiteitsdocumenten verkrijgen wanneer ze de minimumleeftijd van 18 jaar hebben bereikt. Deze mannen kunnen zelf een verzoek voor deze documenten indienen en ze kunnen de documenten persoonlijk afhalen.

Vrouwen onder de 16 jaar en mannen onder de 18 jaar kunnen reis- en identiteitsdocumenten verkrijgen met toestemming van hun ouders of de personen die voor hen zorgen.

Vrouwen en/of kinderen staan meestal bijgeschreven in de paspoorten van hun man/vader, zelfs als ze een eigen paspoort hebben.

Het in- of uitreizen van Afgaanse staatsburgers of buitenlanders moet officieel zijn bevestigd in hun reisdocumenten (paspoort). Er is hier geen verschil tussen Afghanen en buitenlanders die het land in of uit gaan.

Mensenrechtenschendingen die plaats hebben gehad tijdens het communistische regime, zijn niet systematisch geregistreerd of structureel gearchiveerd. De AIHRC, noch het Hooggerechtshof geeft documenten af waarin wordt verklaard dat iemand geen mensenrechtenschendingen op zijn of haar geweten heeft. Het NDS, noch het OM is bevoegd verklaringen af te geven over het feit of de veiligheid van iemand door de overheid wel of niet te garanderen is. Verklaringen van Afgaanse parlementariërs en andere hoogwaardigheidsbekleders over iemands onschuld bij mensenrechtenschendingen in het verleden zijn moeilijk op waarde te schatten. Niet duidelijk is of onderzoek aan deze verklaringen ten grondslag heeft gelegen en of de inhoud van de verklaringen wordt ondersteund door feiten en omstandigheden.

²⁵¹ Idem.

²⁵² Zie hiervoor onder paragraaf 3.3.4 'Bewegingsvrijheid'.

Bewegingsvrijheid

Afghaanse burgers hebben formeel het recht om vrij te reizen binnen Afghanistan en naar het buitenland te reizen. In de praktijk gelden voor vrouwen en meisjes met name buiten de grote steden restricties. Vrouwen noch meisjes kunnen daar alleen reizen. Culturele gewoontes en een gebrek aan veiligheid liggen ten grondslag aan de ernstige beperkingen in bewegingsvrijheid voor vrouwen.²⁵³

Vrouwen kunnen thuis worden gehouden omdat de traditie dit gebiedt, maar ook vanwege de veiligheidssituatie buiten. Op de meeste plaatsen is het voor een vrouw wel toegestaan zich zonder begeleiding in de eigen gemeenschap te begeven. Bij reizen naar andere provincies hebben vrouwen een mannelijke begeleider (*mahram*) nodig. In dorpen en rurale gebieden worden vrouwen zonder *mahram* niet in taxi's of bussen gelaten. Een vrouw zonder mannelijke begeleider zou als van haar man weggelopen worden beschouwd. Ook een klein jongetje kan als *mahram* fungeren. De minimumleeftijd voor een *mahram* is niet vastgelegd.²⁵⁴

Wegens criminaliteit, OMF activiteiten en door een toename in het aantal bembommen dat door OMF op wegen wordt geplaatst, is het risico van vervoer over de weg toegenomen. Gedurende de verslagperiode is de bewegingsvrijheid van burgers hierdoor afgenomen. Ook de bewegingsvrijheid van hulpverleners nam af. In het oosten en zuiden van Afghanistan zijn weinig wegen veilig, ook door mijnen en niet afgegane explosieven.²⁵⁵

In de meer afgelegen gebieden van Afghanistan waar lokale commandanten de dienst uitmaken, komt afpersing van reizigers dikwijls voor, met name in de vorm van illegale tolheffingen. Bovendien is de infrastructuur vaak erg slecht waardoor reizen op zich een gevaarlijke bezigheid is.²⁵⁶

3.3.5 Rechtsgang

Het Afghaanse rechtstelsel verkeert in slechte staat. Het kampt met ernstige en systematische problemen, waardoor de wet de facto geen bescherming biedt aan burgers.

²⁵³ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Information Report', 05.11.2010; Zie verder paragraaf 3.4.4 Vrouwen.

²⁵⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

²⁵⁵ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of origin information (COI) Report', 05.11.2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Er is vooruitgang geboekt in het ruimen van mijnen. 27% van de gebieden waar mijnen lagen is schoongemaakt. Aan het einde van deze verslagperiode waren er nog mijnen in 255 van de 398 districten: bron VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

²⁵⁶ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Information Report', 05.11.2010.

Het vertrouwen van de Afghaanse bevolking in het formele rechtssysteem is laag. Buiten de grote steden komt slechts een fractie van potentiële rechtszaken bij de rechtbanken terecht. In de grote steden is het formele rechtssysteem relatief beter georganiseerd.²⁵⁷

Organisatie

De rechterlijke macht in Afghanistan is in theorie verdeeld onder de volgende instituten: het Hooggerechtshof, het Openbaar Ministerie en het ministerie van Justitie. De grondwet is echter vaag over de taakverdeling van de rechterlijke macht. Hierdoor is sprake van voortdurende spanning over de interpretatie van bevoegdheden tussen de rechtsprekende en uitvoerende macht, waarbij de meningen verschillen over welk orgaan het laatste woord heeft bij interpretatie van de grondwet. Ook wordt nog niet goed samengewerkt tussen het OM, de rechtbanken en de ANP.²⁵⁸

De voorzitter van het Hooggerechtshof is Abdul Salam Hazami (ook wel Azimi genoemd). Het Hof onder Hazami staat bekend als conservatief en bijzonder pro-Karzai. Hazami werkt nauwelijks mee aan hervormingen van het rechtsbestel. Het Openbaar Ministerie (OM) staat onder leiding van Muhammad Ishaq Aloko.

Capaciteit

Er is een tekort aan goed opgeleide rechters, advocaten en openbaar aanklagers. Curricula van rechtenfaculteiten zijn verouderd. Een groot deel van de aanklagers, maar ook rechters, heeft nauwelijks een middelbare schoolopleiding voltooid. Veel rechters baseren hun oordeel bij gebrek aan opleiding op tribaal recht, de sharia of lokale gebruiken. Rechters en aanklagers hebben vaak geen toegang tot kopieën van wetten en statuten en als dat wel het geval is, ontbreekt het velen aan de vaardigheden en ervaring om tegenstrijdige en elkaar kruisende wetten te analyseren. Ook biedt de grondwet ruimte voor eigen interpretatie. Dit leidt vaak tot oneigenlijke toepassing van de wet en disproportioneel harde veroordelingen.²⁵⁹

Verder worden problemen in het rechtssysteem vergroot door een groot gebrek aan menskracht en materieel. Zeker in rurale gebieden is dit tekort zichtbaar. Het personeelstekort heeft onder andere te maken met lage salarissen. Gemiddeld verdiende een rechter in deze verslagperiode 400 tot 900 US Dollar. Een beginnend aanklager verdiende ongeveer 60 US Dollar per maand. Een andere reden voor het capaciteitsgebrek in het rechtssysteem is de slecht gewaarborgde veiligheid in de juridische sector.

²⁵⁷ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁵⁸ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

²⁵⁹ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

Onveiligheid, in de vorm van bijvoorbeeld doodsbedreigingen en andere vormen van intimidatie, heeft ervoor gezorgd dat veel rechters en aanklagers naar Kaboel of andere stedelijke gebieden zijn getrokken.²⁶⁰

Gebrek aan capaciteit, lage salariëring en grote druk van onder andere krijgsheren, politici en ook familie van betrokkenen, hebben bijgedragen aan corruptie onder rechters en openbaar aanklagers. De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht staat hiermee ter discussie. In afgelegen dorpen kwamen burgers vaker in aanraking met corruptie binnen het rechtssysteem dan in stedelijke gebieden. De provincie van Kaboel liet minder corruptie in het rechtssysteem zien dan andere provincies.²⁶¹ Volgens de AIHRC zijn er geen berichten dat de overheid mensen op politieke gronden gevangen of in detentie houdt.²⁶²

De slechte bereikbaarheid en het gebrek aan basisvoorzieningen hebben eveneens een niet te onderschatten invloed op het functioneren van het Afghaanse rechtssysteem. Rechters en openbaar aanklagers klagen dat het maanden kan duren voordat zaken kunnen voorkomen bij een rechtbank omdat getuigen en verdedigers niet op komen dagen of omdat lokale gevangenen niet voldoende voertuigen of personeel hebben om gevangenen op tijd te vervoeren. Onveiligheid speelt ook een steeds grotere rol bij het functioneren van het rechtssysteem. Minstens 69 districtsrechtbanken zijn gesloten vanwege activiteiten van opstandelingen.²⁶³

Procesgang

Zowel voorafgaand aan als tijdens rechtszaken worden de rechten van verdachten veelvuldig geschonden. Zo worden verdachten onder meer na arrestatie niet snel voor een rechter geleid en kunnen zij het recht om hun detentie aan te vechten, zelden uitoefenen. Slechts weinig verdachten hebben toegang tot rechtsbijstand.

²⁶⁰ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010; www.Amnestyusa.org, 'Afghanistan Human Rights', geraadpleegd op 09.03.2011; Tweede Kamerbrief aangaande regeringsreactie ICG rapport inzake de justitiesector in Afghanistan, 14.12.2010.

²⁶¹ Integrity Watch Afghanistan, 'Afghan Perceptions and experiences of corruption', a national survey 2010; Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

²⁶² US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.11.

²⁶³ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, juli 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

Advocaten worden in voorkomende gevallen niet geïnformeerd over een zitting of worden geïntimideerd door rechters, openbaar aanklagers of politie. Advocaten zijn er weinig en als ze er al zijn, vragen ze torenhoge tarieven.²⁶⁴

Verdachten hebben niet altijd het recht getuigen op te roepen en te horen. Ook wordt bewijs aangevoerd dat onder dwang (bijvoorbeeld door foltering) van de verdachte is verkregen en beschikken verdachten niet over dezelfde informatie als hun aanklager. Bovendien vinden veel rechtszaken achter gesloten deuren plaats, waarbij rechters bij elkaar zitten zonder de aanwezigheid van een advocaat van de verdachte of een openbaar aanklager. Hierdoor is niet duidelijk of de rechtsgang zich op een eerlijke manier heeft voltrokken.

Informele rechtspraak

Als gemeld in hoofdstuk 3.1 geschiedt het grootste gedeelte van de rechtspraak in vooral rurale gebieden niet door formele rechtbanken maar door lokale shura's en jirga's. Naar schatting 80 % van alle Afghanen maakt gebruik van traditionele jirga's en shura's. Dit wijdverbreide gebruik van het traditionele rechtssysteem wordt in stand gehouden door de beschreven zwakte van het formele rechtssysteem en het feit dat burgers vaak geen toegang hebben tot de formele rechtspraak. Het gaat in het traditionele rechtssysteem vaak om geschillen tussen burgers, vooral die te maken hebben met landeigendom, familiale of lokale twisten. Voor veel kleine geschillen functioneren deze vormen van traditionele rechtspraak adequaat, maar wat betreft strafrecht schieten zij ernstig tekort. Vooral de belangen van vrouwen en kinderen worden in deze vorm van rechtspraak nauwelijks of niet gehoord. Een reden is, dat deze informele rechtspraak grotendeels gedomineerd wordt door uiterst conservatief ingestelde mannen. Dit resulteert bijvoorbeeld in de oplossing van twisten door vrouwen of meisjes aan de tegenpartij te geven. Hierbij is vaak sprake van gedwongen huwelijken en kindhuwelijken.²⁶⁵

In sommige rurale gedeelten van Afghanistan hebben Taliban hun eigen parallelle rechtsprekende shura's opgericht. Het komt voor dat Taliban en andere groepen mensen executeren na een informele rechtszitting waarbij alle waarborgen voor een eerlijk proces ontbreken. De Taliban maken gebruik van het wantrouwen van de bevolking in het Afghaanse rechtssysteem.

²⁶⁴ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

²⁶⁵ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; Integrity Watch Afghanistan, 'Afghan Perceptions and experiences of corruption', a national survey 2010; Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

In gebieden die onder een vorm van controle van de Taliban komen, proberen de Taliban alternatieven op te zetten voor het formele Afghaanse rechtssysteem. Veel burgers zien het vroegere Taliban-regime als wreed, maar rechtvaardig en als goed georganiseerd,²⁶⁶ in tegenstelling tot de huidige regering die ze als zwak beoordelen. Taliban-rechtbanken worden door veel burgers als toegankelijk en effectief gezien, al zijn er ook geluiden over intimidatie en falen van dergelijke rechtbanken.²⁶⁷

De Taliban heeft deze verslagperiode voor het eerst sinds 2001, in een door de Taliban gecontroleerd dorp in de provincie Kunduz, een doodstraf uitgevoerd door steniging van een Afghaans koppel dat was weggelopen. Deze steniging kwam twee dagen nadat het hoogste islamitische religieuze orgaan van Afghanistan, de raad van Ulema, de overheid had opgeroepen meer fysieke sharia- straffen, bekend als *hudood*, uit te voeren. In de verslagperiode werd ook een vrouw in de provincie Badghis doodgeschoten door de Taliban vanwege een beschuldiging van overspel.²⁶⁸

3.3.6 Arrestaties en detentie

In principe hoort in Afghanistan elke provincie een gevangenis en elk district een huis van bewaring te hebben. Afghanistan heeft nu 36 provinciale gevangenissen en er zijn 3 vrouwengevangenissen (in Kaboel, Herat en Jawzjan). In veel districten is echter geen huis van bewaring. De provincie Paktia heeft bijvoorbeeld geen enkel huis van bewaring op districtsniveau. Huizen van bewaring vallen onder de jurisdictie van de politie, die ressorteert onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Gevangenissen vallen onder de jurisdictie van het ministerie van Justitie, met uitzondering van de detentiecentra van het NDS. De belangrijkste gevangenis van het land is Pol-i-charkhi in Kaboel, die 4.900 gevangenen herbergt. In deze verslagperiode was men bezig deze gevangenis te renoveren. Er zal in de toekomst in deze gevangenis plaats zijn voor 10.000 gevangenen.²⁶⁹

²⁶⁶ Dit terwijl er Talibanstrijders zijn die zelf betrokken zijn in de drugsindustrie, ontvoeringen en andere criminele activiteiten. Gerapporteerde misbruiken door de Taliban zijn onder andere: bedreigingen, onthoofdingen, verminkingen en willekeurige aanvallen die veelal burgers schaden: zie Chatham House, 'No Shortcut.to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010.

²⁶⁷ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Chatham House, 'No Shortcut.to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011.

²⁶⁸ Chatham House, 'No Shortcut.to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; Amnesty International, 'Afghan couple stoned to death by Taleban', 16.08.2010; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011.

²⁶⁹ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; AIHRC, 'The situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011.

In januari 2011 bevonden zich 18.970 personen in de gevangenis, waaronder ongeveer 650 vrouwen en 280 kinderen. Het gevangeniswezen heeft slechts een officiële capaciteit voor 10.000 gevangenen.²⁷⁰ Volgens de regels en in de praktijk worden mannen en vrouwen gescheiden van elkaar gedetineerd. Jongeren tussen 18-25 zouden ook gescheiden moeten zijn van volwassenen. Deze groep wordt in veel gevallen gedwongen ruimtes te delen met volwassenen. In deze verslagperiode waren er berichten over misbruik van jongeren door volwassenen in het jeugd detentiecentrum (voor jongeren onder de 18) van Kaboel. In het merendeel van de detentiecentra zitten gevangenen willekeurig bij elkaar in een ruimte, ongeacht het delict. In de meeste provinciale gevangenissen is een vrouwenvleugel. De omstandigheden zijn gelijk aan die in de rest van de gevangenis. In de 2 grootste vrouwengevangenissen waren de condities voor vrouwen beter dan in gevangenissen voor mannen. Kinderen kunnen tot hun zevende levensjaar bij hun moeder in de gevangenis wonen. In Kaboel komt deze praktijk nu minder voor, omdat er een kinderopvangcentrum is geopend in de stad. Wanneer er geen vrouwenvleugel in de gevangenis is, huurt de overheid gebouwen waarin vrouwen in bewaring worden gesteld of wijst speciale kamers aan in gebouwen waar ook mannen gevangen zitten.²⁷¹ Vrouwelijke gevangenen lopen het risico verkracht te worden door bewakers en politieagenten.²⁷²

95% van de gevangenissen wordt financieel ondersteund door de internationale gemeenschap. Wegens de slechte salariering van gevangenismedewerkers verliest de overheid veel gevangenispersoneel aan het ANA en de ANP.²⁷³

Willekeurige gevangenneming en zware straffen voor lichte vergrijpen zijn factoren die bijdragen aan de toename van het aantal gevangenen. Een groot deel van de gevangenen is vastgezet op discutabele gronden, zoals drugsverslaving of geestesziekte. Deze mensen kunnen zich, in tegenstelling tot meer bemiddelden, niet vrijkopen. Ook hebben zij vaak een slecht netwerk waardoor ze geen druk uit kunnen oefenen om vrij te komen.²⁷⁴

²⁷⁰ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

²⁷¹ AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; Reporters without Borders, 'Pretext for radio journalist's arrest concocted by NDS and Kapisa politicians', 03.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.10; Institute for War and Peace Reporting, 'Grave Abuse Alleged at Kabul Juvenile Centre', 21.05.2011.

²⁷² US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.10.

²⁷³ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010.

²⁷⁴ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21 – June 15, 2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011.

Vrouwen en meisjes worden voornamelijk vastgehouden op grond van gewoonterechtelijke uitspraken, vanwege morele misdaden zoals het weglopen van huis, *zina*²⁷⁵ en het weigeren van een huwelijk. Een eerlijk proces wordt hen meestal ontzegd. Ook kwam het voor dat vrouwen werden vastgehouden als substituut voor hun voortvluchtige veroordeelde echtgenoot. Het komt voor dat vrouwen voor hun eigen veiligheid worden opgesloten, om ze te beschermen tegen eerwraak.²⁷⁶

Procedures op het gebied van onderzoek, arrestatie, detentie en berechting worden in de praktijk nauwelijks nageleefd. Formeel is de politie verantwoordelijk voor gearresteerden tijdens de eerste 72 uur van hun arrestatie. Dit kan eventueel worden aangevuld met 15 dagen onderzoek nog ten tijde van het voorarrest, waaraan eventueel een tweede periode van 15 dagen kan worden toegevoegd na instemming van de rechter. Hierna zouden de gearresteerden voor een rechter moeten worden voorgeleid die een aanvraag tot vervolging door het OM moet goedkeuren, waarna zij onder de verantwoordelijkheid van het gevangenisstelsel komen te vallen. Personen in voorarrest en veroordeelde gevangenen worden in de regel niet van elkaar gescheiden. Dit heeft te maken met het feit dat bijna alle gevangenis en huizen van bewaring overvol zijn.²⁷⁷

Het komt voor dat personen maanden worden vastgehouden zonder aanklacht en zonder toegang tot rechtsbijstand. Er zijn zaken bekend waarbij gevangenen na het uitzitten van hun straf gedetineerd blijven. Verder zijn er berichten, dat familieleden (onder wie ook kinderen) van verdachten worden vastgezet totdat de verdachte zelf is gearresteerd.²⁷⁸ Vroegtijdige vrijlating van verdachten kan resulteren in bedreiging en intimidatie door de voormalige arrestant van de agent die de arrestatie verrichtte. In de praktijk lopen de verantwoordelijkheden van politie en rechtbank door elkaar, mede omdat het personeel zelf door onvoldoende training niet op de hoogte is van de regelgeving hieromtrent.²⁷⁹

²⁷⁵ Zina betekent seks voor het huwelijk of overspel.

²⁷⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁷⁷ AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; Reporters without Borders, 'Pretext for radio journalist's arrest concocted by NDS and Kapisa politicians', 03.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁷⁸ Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁷⁹ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21 – June 15, 2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011.

Het was voor buitenlandse waarnemers en voor leden van de AIHRC mogelijk om gevangenen en huizen van bewaring die onder verantwoordelijkheid vallen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie, te bezoeken. Hoewel er gedurende de verslagperiode sprake was van enige verbetering van de omstandigheden in gevangenen (vooral in termen van capaciteit en infrastructuur), voldoen veel detentiecentra in Afghanistan niet aan internationale standaarden zoals die zijn opgenomen in de Afghaanse wet. Zo laat in de meeste gevallen de hygiëne te wensen over, zijn de cellen overvol, is er een gebrek aan voedsel en schoon drinkwater, zijn er geen verwarmings- en ventilatiesystemen en is er nauwelijks daglicht. Ook is er nauwelijks medische zorg aanwezig. Gevangenen met een besmettelijke ziekte, alsmede geesteszieke gevangenen werden doorgaans niet van de andere gevangenen gescheiden.²⁸⁰

Vanwege genoemde misstanden zijn gevangenen broedplaatsen geworden voor opstandelingen.²⁸¹

Burgers die verdacht worden van samenwerking met of ondersteuning aan OMF kunnen door internationale troepen of de Afghaanse autoriteiten gevangen worden gehouden zonder aanklacht. Gedurende de verslagperiode zaten er ook kinderen vast in internationale militaire detentiecentra vanwege aanklachten gerelateerd aan nationale veiligheid. De VN maakten zich zorgen dat deze kinderen niet worden behandeld in lijn met internationale standaarden voor jeugdrecht. In de vorige verslagperiode openden de Verenigde Staten een nieuwe gevangenis in de provincie Parwan, de *Parwan Detention Facility*, waar gearresteerde opstandelingen worden opgesloten. De nieuwe gevangenis moet de inmiddels gesloten Bagram gevangenis, die een negatieve reputatie had wat betreft mensenrechtenschendingen, vervangen. De gevangenis valt vooralsnog onder Amerikaans bevel. De VS heeft het aantal gedetineerden dat zij vasthoudt in Afghanistan verdubbeld naar meer dan 1000. Oude procedures als geheime gevangenneming en verdwijningen in geheime detentiecentra lijken te zijn stopgezet. Ondanks procedurele verbeteringen inclusief het recht een getuige naar voren te roepen, valt er nog veel te verbeteren door de internationale gemeenschap op terreinen van juridisch advies en inzage in dossiers.²⁸²

²⁸⁰ AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁸¹ International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2011; CNN, januari 2011.

²⁸² International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010; Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Amnesty International, 'Afghanistan: NATO Summit must protect basic human rights', 18.11.2010; Refugee Documentation Center (Ireland), Legal Aid Board, 'Afghanistan – Information regarding the treatment of human rights by the authorities in Afghanistan', 12.01.2011.

Sommige detentiecentra vallen direct onder de Afghaanse veiligheidsdienst NDS. Het is niet zeker dat al deze centra bekend zijn bij organisaties als het AIHRC en het ICRC.²⁸³ Ook het NDS houdt kinderen vast op verdenking van relaties met OMF.²⁸⁴ Verder is bericht over incidenten als een slechte behandeling en intimidatie van gevangen genomen kinderen tijdens hun ondervraging.²⁸⁵

Er zijn berichten, dat stamhoofden, lokale krijgsheren, opstandelingen inclusief de Taliban en drugshandelaren de beschikking hebben over privégevangenen. Deze zouden gebruikt worden om persoonlijke rekeningen te vereffenen of personen af te persen. Gedetailleerde informatie over dergelijke privé-gevangenen is verder niet bekend.²⁸⁶

3.3.7 Foltering, mishandeling en bedreiging

Volgens artikel 275 van het wetboek van strafrecht van 1976 is foltering een misdrijf. Niettemin zijn gevallen bekend van mishandelingen en folteringen in politiecellen en gevangenen. Foltering en mishandeling bij de ANP komt geregeld voor, met name tijdens verhoren in voorarrest. Veel bekentenissen zouden door middel van foltering worden verkregen. Geruchten over foltering bij het NDS zijn hardnekkig, maar konden gedurende de verslagperiode niet worden bevestigd. OMF-eenheden en criminelen maakten zich op grote schaal schuldig aan het mishandelen, intimideren en bedreigen van mensen.²⁸⁷

3.3.8 Ontvoeringen

Het aantal ontvoeringen is in de verslagperiode verder toegenomen. In heel Afghanistan, maar vooral in de oostelijke, noordelijke, zuidoostelijke en zuidelijke regio's van het land komen ontvoeringen voor losgeld of als intimidatiemethode voor door criminele bendes, opstandelingen en Taliban.

²⁸³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Zie verder paragraaf 2.3.3 veiligheidsdienst NDS.

²⁸⁴ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on Children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21-June 15, 2010.

²⁸⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Reuters, 'Canada slammed for Afghan child prisoner handover', 29.11.2010; CBC News/Canada, 'Canada's handing of young Afghan detainees queried', 28.11.2010.

²⁸⁶ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.11.

²⁸⁷ Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011; UK Border Agency, 'Afghanistan-Country of Origin information report', 05.11.2010; AIHRC, 'The situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011; AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21 – June 15, 2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011; US Department of State, '2010 Human rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

Ook vonden ontvoeringen plaats van mensen die verdacht werden van spionage voor de overheid en de internationale gemeenschap. Voornaamste doelwitten van ontvoering waren onder andere Afghaanse zakenlieden en hun kinderen, mensen die werkten voor buitenlandse organisaties of voor de overheid, onderwijzers, medewerkers van veiligheidsinstanties, journalisten, buitenlanders en medewerkers van ngo's. De Taliban en andere OMF ontvoerden ook personen met de bedoeling deze uit te ruilen tegen gevangen genomen opstandelingen. Ook werden vrouwen ontvoerd met het oog op gedwongen huwelijken, seksuele exploitatie of bij wijze van geschillenbeslechting. Er werd in deze verslagperiode gerapporteerd over grote sommen losgeld. Verscheidene ontvoeringen hadden te maken met seksueel misbruik. Gewapende groepen ontvoerden kinderen om verschillende redenen als wraak, rekrutering, losgeld of als drukmiddel om eigen gevangenen vrij te krijgen.²⁸⁸

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

In Afghanistan komen buitengerechtelijke executies en moorden voor. Het aantal buitengerechtelijke executies en moorden is in 2010 gestegen ten opzichte van 2009. Het betreft doorgaans (politieke) afrekeningen en afstraffing van personen die ervan verdacht worden met de Afghaanse autoriteiten of met buitenlanders te hebben samengewerkt of voor hen te spioneren. De meeste executies en moorden vinden buiten het rechtssysteem plaats en dus zonder vonnis. Executies door de Taliban, bijvoorbeeld door middel van ophanging, onthoofding of met een vuurwapen dienen ter waarschuwing en afschrikking van omstanders.²⁸⁹

In grote delen van Afghanistan komen onder verscheidene etnische groepen eerwraak en bloedwraak voor. Eerwraak en bloedwraak zijn uiterst complexe en eeuwenoude facetten van de Afghaanse cultuur die met name sterk leven binnen de Pashtun gemeenschap, maar ook voorkomen binnen de Oezbeekse en de Tadzjiekse gemeenschappen. Het gaat hierbij met name om conflicten tussen families, stammen en gewapende groepen die vaak het gevolg zijn van schending van de eer van vrouwen, eigendomsrechten en land- en waterzaken. Bloedwraak heeft betrekking op de vergelding van de dood van een familielid en eerwraak op de verdediging van de eer van de familie.

²⁸⁸ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.4 2010; US Department of State, '2009 Country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010; UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010: protection of civilians in armed conflict', maart 2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

²⁸⁹ UNAMA/AIHR, 'Afghanistan: Annual Report 2010: protection of civilians in armed conflict', maart 2011; Amnesty International, 'Afghan Couple Stoned to Death by Taleban', 16.08.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

Bij dit laatste kan men bijvoorbeeld denken aan jongeren die tegen de zin van hun ouders een eigen partner kiezen of seksueel contact hebben (of daarvan verdacht worden) voordat zij getrouwd zijn. Niet zelden leidt dit tot executie van kinderen door hun eigen familieleden.²⁹⁰

Uit een uitspraak van een rechter en de daaropvolgende straf volgt niet automatisch dat het gevaar van bloedwraak is geweken. Ook jaren oude geschillen kunnen door een nieuwe generatie gewroken worden. De overheid ontbeert doorgaans de mogelijkheden om personen die door wraak bedreigd worden te beschermen. In de meeste gebieden waar recht wordt gesproken door lokale jirga's en shura's is geen sprake van formele rechtshandhaving. Bovendien delen veel overheidsvertegenwoordigers de tradities die bloed- en eerwraak als oplossing zien. Een persoon die iemand doodt in het kader van eer- of bloedwraak wordt doorgaans niet vervolgd of bestraft.²⁹¹

3.3.10 Doodstraf

De huidige grondwet en het wetboek van strafrecht van 1976 voorzien in het opleggen van de doodstraf. De wet kent verscheidene misdrijven waarop de doodstraf staat, zoals moord en ontvoering. Onder het gewoonterecht en sharia zijn blasfemie en afvalligheid niet geaccepteerd en kunnen (middels grondwetsartikel 130) leiden tot het opleggen van de doodstraf.²⁹² Voor uitvoering van de doodstraf is toestemming van de president vereist.²⁹³

Gezien de grote gebreken die het Afghaanse rechtssysteem vertoont en gezien de corruptie die het systeem kenmerkt, is er geen garantie dat een doodvonnis op correcte wijze tot stand is gekomen.²⁹⁴ Op 24 oktober 2010 heeft Karzai de rechterlijke macht verzocht om alle doodvonnissen opnieuw te beoordelen.²⁹⁵

²⁹⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010 .

²⁹¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; zie ook algemeen ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

²⁹² US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

²⁹³ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Information Report', 05.11.2010.

²⁹⁴ UN General Assembly, 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; IRIN, 05.04.10.

²⁹⁵ Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report 2011 – Afghanistan', 13.05.2011.

In de Afghaanse samenleving bestaat maatschappelijke druk om doodvonnissen ten uitvoer te brengen. Deze druk komt zowel van geestelijk leiders in Afghanistan, als vanuit de Afghaanse bevolking die de president vragen de straffeloosheid in het land een halt toe te roepen door voorbeelden te stellen. Voor zover bekend is de doodstraf in deze verslagperiode niet uitgevoerd.²⁹⁶

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Politieke opposanten en mensenrechtenactivisten

Personen die openlijk machthebbers binnen en buiten Kaboel kritiseren of die door hen gezien worden als een mogelijke bedreiging, kunnen te vrezen hebben voor intimidatie of mishandeling.²⁹⁷

Het komt voor dat personen die opkomen voor mensenrechten vrezen voor vervolging van de kant van krijgsheren en mensen die plaatselijk de feitelijke macht in handen hebben. Ook worden zij soms geconfronteerd met politieke druk van overheidsactoren als de politie, het NDS en vertegenwoordigers van diverse ministeries. Met name vrouwelijke activisten zijn kwetsbaar, aangezien hun reputatie met een simpele smadelijke beschuldiging te gronde kan worden gericht. Daarnaast lopen personen die mensenrechtenschendingen uit het verleden onderzoeken in het kader van *transitional justice*, grote risico's.²⁹⁸

3.4.2 Etnische groepen

Algemeen

In de grondwet is in de bepalingen met betrekking tot nationaliteit een passage opgenomen ten aanzien van de erkenning van de etnische diversiteit van de Afghaanse samenleving.

Conflicten in Afghanistan lijken vaak etnisch, maar meestal schuilt er iets anders achter, zoals machtsconflicten over land en water of problemen van sociale aard.²⁹⁹

²⁹⁶ Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 17.11.10; Amnesty International, 'Afghan couple stoned to death by Taleban', 18.08.2010.

²⁹⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Human Rights Watch, 'Afghanistan: unchecked violence threatens election', 09.09.2010.

²⁹⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10, UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

²⁹⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

Taliban, krijgsheren en politici proberen etnische groepen wel tegen elkaar op te zetten. Zo zouden discussies over politieke ontwikkelingen (bijvoorbeeld het verzoeningsproces) door de aanslagen op twee Tadzjiekse politiecommandanten behorend tot de Noordelijke Alliantie een etnische dimensie hebben gekregen. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat personen in een regio waar zij een etnische minderheid vormen het risico lopen slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen, zoals discriminatie, afpersing of mishandeling. Verder lopen zij dit risico indien zij pogingen ondernemen om land en onroerend goed terug te krijgen.³⁰⁰

Pashtuns

Afghanistan telt naar schatting 60 Pashtun-stammen, onderverdeeld in 400 substammen. De meest dominante stammen behorende tot de Durani-tak zijn de Popalzai (waartoe ook president Karzai behoort), de Barakzai en de Alikozai van Dad Mohammad. De Durani-tak wordt over het algemeen gezien als beter opgeleid, liberaler en stedelijk. Daarnaast geldt de Ghilzai-tak als weliswaar in de meerderheid, maar ook armer en conservatiever. Bekende stammen binnen de Ghilzai-tak zijn de Hotak (waartoe Taliban-leider Mullah Omar behoort), de Zadran (waartoe IAG leider Haqqani behoort) en de Kharoti (waartoe Hezb-i-Islami leider Hekmatyar behoort).³⁰¹

In het noorden van Afghanistan, waar Pashtuns een minderheid vormen, komt het voor dat zij buitengesloten of gediscrimineerd worden. Reden is dat ze verdacht worden van Taliban-sympathieën.³⁰²

Sinds de parlementsverkiezingen in september 2010 is de Pashtun vertegenwoordiging in het parlement kleiner geworden. Veel Pashtunkandidaten hadden aangedrongen op een hertelling van de verkiezingsuitslag en vernietiging van het verkiezingsresultaat. Spanningen tussen Pashtun en andere groepen zijn hierdoor toegenomen.³⁰³

De Pashtuns hebben niet de invloed die verwacht zou worden op basis van hun bevolkingsaantal. In alle overheidsorganen, in het leger en bij de politie zijn ze niet evenredig aan hun bevolkingsaantal vertegenwoordigd.

³⁰⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

³⁰¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, elections, and Government Performance', 21.01.2011; <http://www.everyculture.com/wc/Afghanistan-to-Bosnia-Herzegovina/Pashtun.html>, geraadpleegd op 25.03.2011.

³⁰² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

³⁰³ The New York Times, 'An election Gone Wrong Fuels Tension in Kaboel', 29.12.2010; Institute for War & Peace Reporting, 'Pashtun Candidates Protest in Heart', 16.12.2010.

Tadzjiken bijvoorbeeld zijn op basis van hun bevolkingsaantal veel beter vertegenwoordigd in de meeste overheidsorganen en bij leger en politie. De instorting van het Taliban-regime zorgde voor het einde van de Pashtun dominantie. Een andere reden, dat de Pashtuns als groep minder invloed heeft ligt aan het feit dat deze gemeenschap geen eenheid vormt. Pashtun-stammen blijven binnen hun eigen stamverband of treden er buiten wanneer er conflicten zijn met andere Pashtun-stammen.³⁰⁴

Hazara

Hazara vormen een sjiitische minderheid in Afghanistan. Tijdens het Talibanregime resulteerde dit in misstanden jegens de Hazara-bevolking in met name centraal-Afghanistan.³⁰⁵ Omdat de Hazara een belangrijk aandeel hebben geleverd in de overwinning op de Taliban is hun situatie inmiddels verbeterd. Hazara lopen thans geen bijzondere risico's in Afghanistan op basis van etniciteit. Discriminerende incidenten kunnen evenwel nog steeds voorkomen, vooral in gebieden waar zij een minderheid vormen. Ook zijn er geregeld spanningen daar waar verschillende bevolkingsgroepen door elkaar wonen. Zo waren er in augustus 2010 in Kaboel tussen Hazara en Kuchi's spanningen, vanwege een conflict over land. Dit resulteerde in de ontheemding van 250 Kuchi-families.

Hazara hechten veel belang aan onderwijs, ook voor hun dochters. Hun maatschappelijke oriëntatie leidde ook tot een hoge opkomst onder Hazara bij de parlementsverkiezingen in 2010. Hazara belijden een liberalere versie van de islam. In Hazara-gebieden zijn meer meisjesscholen en Hazara-vrouwen zijn ook enigszins progressiever. Zij nemen bijvoorbeeld makkelijker hun boerka af dan Pashtun-vrouwen.³⁰⁶

Kuchi's

Er zijn naar schatting 3 miljoen Kuchi's in Afghanistan, waarvan ten minste 60% als nomade rondtrekt. Veel Kuchi's leven van de veeteelt, maar hun toegang tot graaslanden is afgenomen door conflict en droogte. Dit heeft in deze verslagperiode geresulteerd in de hiervoor genoemde gewelddadigheden tussen Kuchi's en Hazara.³⁰⁷

³⁰⁴ UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Information Report', 05.11.2010.

³⁰⁵ Zie paragraaf 3.3.9 van het algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21.06.01 met kenmerk DPC/AM-704362.

³⁰⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Trouw, 'Voorzichtige emancipatie van Hazara's in Afghanistan', 20.08.2010; UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin Information Report', 05.11.2010; Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation, 'Query response', 06.09.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁰⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Integrated Regional Information Networks, 'Afghanistan: Kuchi minority complain of

Veel Kuchi's hebben zich, destijds sterk aangemoedigd door het Taliban-regime, gevestigd in noordwest-Afghanistan, in een gebied dat traditioneel door Oezbeken en Tadzjiken bewoond werd. De Kuchi-gemeenschap is één van de armste en meest gemarginaliseerde gemeenschappen in Afghanistan. De hoogste graad van analfabetisme komt voor in de Kuchi-gemeenschap. Veel Kuchi's wonen ook in de sloppenwijken van Kaboel.

De nomadische Kuchi's hebben vaak moeite een identiteitskaart aan te vragen omdat hun geboorteplaats niet bepaald kan worden. Zonder registratie kunnen Kuchi's geen aanspraak maken op overheidsprogramma's die erop gericht zijn hun sociaaleconomische positie te verbeteren. Kuchi's kennen vanwege hun beperkte toegang tot medische voorzieningen een bovengemiddeld hoge moeder- en zuigelingensterfte.³⁰⁸

Overige etnische groepen

Er zijn geen aanwijzingen dat Tadzjiken, Oezbeken of Turkmenen momenteel van regeringswege of anderszins te vrezen hebben voor geweld of intimidaties enkel op grond van hun etniciteit.³⁰⁹

3.4.3 Journalisten³¹⁰

De positie van journalisten is overal in Afghanistan, inclusief de steden Kaboel, Herat en Mazar-i-Sharif, onzeker. Journalisten zijn kwetsbaar en kunnen niet terugvallen op bescherming van overheidswege. Lokale gidsen, tolken en tussenpersonen voor internationale journalisten lopen ook gevaar. Ook ontvingen meerdere journalisten dreigementen van Talibanzijde nadat zij positief over de regering hadden bericht. De Taliban dwongen journalisten eveneens om positief over hen te schrijven.³¹¹

---

marginalization', 23.11.2010; UK Border Agency, 'Afghanistan: Country of Origin information Report', 05.11.2010; Cooperation for Peace and Unity, 'Fractured Relationships', oktober 2010.

³⁰⁸ UNAMA, 'Life improves for Kuchi nomads', 29.04.09.

³⁰⁹ Voor informatie over de positie van Gujuren en Ismaëlieten wordt hier verwezen naar het ambtsbericht Afghanistan van juli 2010.

³¹⁰ Zie voor een uitvoerige beschrijving over journalisten en vrijheid van meningsuiting paragraaf 3.3.1.

³¹¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

3.4.4 Vrouwen

Sociaaleconomische positie

De positie van de Afghaanse vrouw is sinds de verdrijving van de Taliban verbeterd, vooral in steden als Kaboel, Mazar-i-Sharif en Herat. Toch staat zij wereldwijd nog steeds onderaan op vrijwel elke indicator van de Human Development Index: de gemiddelde levensverwachting bij geboorte is 45 jaar (voor mannen 44 jaar), sterfte tijdens de bevalling is hoog. Slechts 12,6 % van alle Afghaanse vrouwen kan lezen. Het aantal vrouwen in bestuurlijke en politieke functies³¹² is de afgelopen periode toegenomen, maar blijft laag. Vrouwen worden gediscrimineerd op zowel juridisch als sociaal gebied. Dit heeft vooral te maken met Afghaanse traditionele praktijken die niet makkelijk zijn te veranderen. Verder ontbreekt het aan de politieke wil bij de Afghaanse autoriteiten om de positie van vrouwen te verbeteren.³¹³

Bewegingsvrijheid: Vrouwen kunnen zich in Afghanistan in sommige steden als Kaboel en Mazar-i-Sharif vrijer bewegen in het openbare leven dan in landelijke gebieden en een stad als bijvoorbeeld Kandahar.³¹⁴ Er zijn geen officiële kledingvoorschriften voor vrouwen. In steden als Kaboel, Mazar-i-Sharif en Herat wordt de boerka minder gedragen dan in landelijke gebieden. Wel dragen alle vrouwen een hoofddoek.³¹⁵ De grootste sociaaleconomische beperkingen ervaren vrouwen in het zuiden en zuidoosten van het land, op het platteland en in gebieden waar de Pashtun de meerderheid vormen. De Hazara gelden als de etnische groep waar vrouwen de minste beperkingen ervaren.³¹⁶

Arbeid: Het is vrouwen toegestaan te werken. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor werk echter beperkt vanwege de veiligheidssituatie, gebrek aan opleiding en culturele en traditionele waarden en normen.

³¹² Er deden deze verslagperiode 400 vrouwelijke kandidaten mee aan de parlementsverkiezingen. Dit is een groter aantal dan in 2005 toen 328 vrouwelijke kandidaten meededen. In het parlement zijn minimaal 68 zetels voor vrouwen gereserveerd. Uiteindelijk zijn 69 vrouwen gekozen voor het parlement. Vooral vrouwen hadden in de campagne te maken met intimidatie van zowel opstandelingen als concurrerende kandidaten.

³¹³ CIA World Factbook, 'Afghanistan'. Versie 11.04.2011; UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.2010; UNHCR's eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010; The Christian Science Monitor, 'Women's rights in Afghanistan lose steam', 08.03.2011; Human Development Report 2010, 'The Real Wealth of Nations: Pathways to Human Development', 2010; Amnesty International, 'Amnesty International Annual Report – Afghanistan', 13.05.2011.

³¹⁴ De politie functioneert op het terrein van *genderzaken* in Kaboel beter dan in de regio. Zedenzaken worden overigens zelden gemeld bij de politie. Deze zaken blijven in familiekringen of worden op traditionele wijze opgelost.

³¹⁵ US Department of State, '2010 Report on International Religious Freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

³¹⁶ US Department of State, '2010 Report on International Religious Freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

Dit verschilt zoals hiervoor beschreven per etnische groep en geografisch gebied. Buiten grote steden kunnen vrouwen alleen werken als ze geen contact hebben met mannen of als ze begeleid worden door een man.³¹⁷

Vrouwen die werkzaam zijn in maatschappelijke beroepen (zoals parlementariër, provinciaal raadslid, ambtenaar, journalist, advocaat, lerares, mensenrechtenactivist en vrouwen die voor een internationale organisatie werken) zijn volgens berichten het doelwit van opstandelingen. Verder zijn deze vrouwen ook het doelwit van vrijwel alle maatschappelijke partijen als lokale traditionele en religieuze machthebbers, eigen of aangetrouwde families en regeringsautoriteiten. Het feit dat ze werken wordt gezien als het overtreden van de sociale normen. Conservatieve religieuze leiders beschuldigen hen ervan immoreel gedrag te vertonen. Dit resulteert in intimidatie en bedreigingen, ook middels nachtbrieven. Fysiek geweld en moord zijn ook mogelijk.³¹⁸

Volgens organisaties als *Human Rights Watch* en de *Minority Rights Group International* hebben veel vrouwen vanwege genoemde belemmeringen en bedreigingen in de verslagperiode zorgen over het verzoenings- en re-integratieproces en een mogelijke vredesovereenkomst met de Taliban. Politieke, economische en sociale rechten en vrijheden die vrouwen recent hebben verworven zouden met het verzoeningsproces weer teniet gedaan kunnen worden. In gebieden die sinds 2005-2006 weer onder de controle van de Taliban en Hezb-i-Islami zijn, worden reeds verkregen rechten en vrijheden teruggedraaid. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat in de Afghaanse samenleving een trend is van groeiend conservatisme.³¹⁹

Huwelijken: Gearrangeerde huwelijken zijn wijdverbreid in Afghanistan. Volgens het Afghaanse wetboek mogen meisjes trouwen vanaf het moment dat zij 16 zijn, maar vaak, in alle regio's en onder alle etnische groepen, worden zij al op veel jongere leeftijd gedwongen in het huwelijk te treden, zonder op bescherming te kunnen rekenen. Volgens studies van UNAMA zou de helft van alle Afghaanse meisjes voor de leeftijd van 16 getrouwd zijn.

³¹⁷ Zie hiervoor ook het thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes), maart 2011.

³¹⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Human Rights Watch, 'The Ten-Dollar Talib' and Women's rights Afghan Women and the risks of Reintegration and Reconciliation', 13.07.2010.

³¹⁹ Human Rights Watch, 'The "Ten-Dollar Talib" and Women's Rights', juli 2010; The Associated Press, 'Afghan press: Women's rights will not be sacrificed', 22.08.2010; Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

Gedwongen huwelijken zijn volgens de wet niet toegestaan. Overtreders worden evenwel niet vervolgd.³²⁰ Het komt voor dat dochters door hun ouders worden verkocht, veelal voor vee en/of land.³²¹

Veel meisjes worden gedwongen met een oudere man te trouwen of met een lokale commandant, ter ‘bescherming’ van de familie. Dit kan al plaatsvinden vanaf de leeftijd van vijf jaar. Het kan ook voorkomen dat meisjes zo jong als vijf bij de echtgenoot intrekken en de rest van hun leven bij hun echtgenoot en diens familie moeten doorbrengen.

In Kaboel komt het voor dat gestudeerde vrouwen met een baan laat of helemaal niet trouwen, omdat ze dan hun relatieve vrijheid kwijtraken. Er wordt door familie veel druk op deze vrouwen uitgeoefend om te trouwen. Soms worden deze vrouwen voor een voldongen feit gesteld en wordt het huwelijksfeest georganiseerd zonder dat de vrouw daarvan op de hoogte is. Na het huwelijk worden de rechten en bewegingsruimte van deze vrouwen vaak beperkt en staan zij in dienst van de schoonfamilie en is de kans groot dat zij moeten stoppen met werken.

Aan het eind van deze verslagperiode was een wetsvoorstel in de maak ter regulering van huwelijksceremonieën, de ‘Law on prevention of extravagance in wedding ceremonies’. Dit wetsvoorstel behelst een toezichtrol bij huwelijksceremonieën voor de minister voor Vrouwenzaken.

Alleenstaande vrouwen: Het is zeer moeilijk voor een vrouw om zonder man te leven. Het concept ‘alleenstaande vrouw’ is voor de Afghaanse maatschappij niet makkelijk te bevatten: vrouwen horen getrouwd te zijn. Zeker als ze niet financieel bijdragen aan het huishouden, worden alleenstaande vrouwen thuis verwaarloosd en niet gerespecteerd. Er zijn vrouwen die op zichzelf wonen, maar zij houden hun vrijgezelle status verborgen voor hun omgeving. Meestal wonen zij samen met een familielid. Vrouwen in een dergelijke positie lopen verhoogd risico op verkrachting, mishandeling en ontvoering.³²²

Westerse en verwesterde vrouwen: Afghaanse vrouwen hebben beperkt de mogelijkheid om zich aan de heersende normen en opvattingen te onttrekken.

³²⁰ UNAMA, ‘Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan’, 09.12.10; US Department of State, ‘2010 Human Rights Report: Afghanistan’, 08.04.2011.

³²¹ UNAMA, ‘Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan’, 09.12.10.

³²² UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan’, 17.12.2010; UK Border Agency, ‘Afghanistan country of origin information report’, 05.11.2010.

In de grote steden is het voor vrouwen mogelijk een relatief modernere levensstijl te hebben, mits de familie hiermee instemt. Het leven van een verwesterde vrouw is moeilijk en komt weinig voor, maar is niet onmogelijk.³²³

Indien de leefstijl van een naar Afghanistan teruggekeerde vrouw naar de mening van haar familie niet conservatief genoeg is (sociaal gedrag, seksuele oriëntatie, het nastreven van een eigen carrière of kritiek op het Afghaanse familieleven) loopt zij een reëel risico het slachtoffer te worden van huiselijk geweld, opsluiting of eerwraak. Over het algemeen geldt dat vrouwen die terugkeren naar Afghanistan alleen geen problemen hoeven te verwachten indien zij een netwerk hebben en zich (ten minste uiterlijk) conformeren aan de traditionele Afghaanse normen. Dan nog zullen zij opvallen in het straatbeeld.³²⁴

Westerse vrouwen die met Afghanen zijn getrouwd hebben het niet per se moeilijker dan Afghaanse vrouwen. Wel wordt van hen verwacht dat zij zich tot de islam bekeren en dat zij zich naar de traditionele mores van Afghanistan voegen. In de praktijk is gebleken dat deze - zeer kleine- groep weinig problemen ondervond vanwege de minder traditionele families waarbij ze horen.

In totaal zijn er meer dan 100 organisaties in Afghanistan actief die op de een of andere manier betrokken zijn bij de belangenbehartiging van vrouwen. De meeste van die organisaties bevinden zich in Kaboel. Desondanks blijft de situatie van vrouwen en meisjes in Afghanistan en vooral buiten Kaboel en andere grote steden, buitengewoon slecht.³²⁵

Gezondheid: Familie staat vaak niet toe dat vrouwen door een mannelijke arts worden onderzocht. Veel vrouwen, met name buiten de steden, hebben hierdoor in de praktijk geen toegang tot gezondheidszorg. Dit komt door een schaarste aan vrouwelijk medisch personeel en de beperkte bewegingsvrijheid van vrouwen. Het is moeilijk om vrouwelijke artsen te vinden die in afgelegen gebieden willen en kunnen werken.

Onderwijs: Ook wat betreft toegang tot onderwijs hebben vrouwen in de praktijk een achtergestelde positie. In theorie hebben zowel jongens als meisjes toegang tot onderwijs. Door een gebrek aan vrouwelijke docenten kunnen meisjes vaak niet naar school. Ook in gebieden waar de veiligheidssituatie het toestaat, komt het voor dat mannelijke familieleden meisjes verbieden naar school te gaan.

³²³ Country of Origin Information Unit Finland, 'Groups at risk – Afghan Women', Conference on asylum related questions regarding Afghanistan', 31.03/01.04.2011; Zie ook thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

³²⁴ Zie ook thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

³²⁵ Save the Children, 'State of the World's Mothers 2011'.

Verder kunnen vrouwen wel studeren afhankelijk van de goedkeuring van de familie. Na de studie is er voor de meeste vrouwen geen verdere carrière mogelijk omdat de betreffende familie deze niet ondersteunt.³²⁶

Juridische positie

Vrouwenrechten zijn in de Afghaanse grondwet verankerd. De grondwet van Afghanistan stelt dat mannen en vrouwen gelijk zijn. In de praktijk is het met deze rechtsgelijkheid slecht gesteld en zijn wetten onbekend of worden deze niet nageleefd.³²⁷

Op grond van het civiele recht beschikken vrouwen over dezelfde handelingsbekwaamheid als mannen. In de praktijk, waarin de informele rechtsvormen zoals de sharia en tribaal recht worden toegepast, blijkt dat met name op het platteland vrouwen bepaalde handelingen als het kopen van land niet kunnen verrichten. Volgens Afghaanse gebruiken mag een vrouw niet met een vreemde man onderhandelen tenzij er een mannelijk familielid aanwezig is. Weduwen hebben wat dat betreft doorgaans meer mogelijkheden. Verder hebben vrouwen nauwelijks rechten, bijvoorbeeld als het aankomt op overerving. Als vrouwen land erven, wordt het op naam van een broer of ander mannelijk familielid gezet. Vrouwen zijn hierdoor niet in staat hun land te verkopen of het als onderpand te gebruiken.

De positie van de vrouw wordt voor een groot deel bepaald door de toepassing van tradities. Traditionele gewoontes zoals kindhuwelijken, weggeven van meisjes om conflicten op te lossen, gedwongen afzondering in het huis, uithuwelijken en eerwraak, die de rechten van vrouwen en meisjes schaden, zijn alomtegenwoordig in Afghanistan en komen in verschillende mate voor in alle gemeenschappen. De Afghaanse overheid is niet in staat de rechten van vrouwen en meisjes afdoende te beschermen.³²⁸

Vrouwen kunnen aangifte doen van (seksueel) geweld en gedwongen huwelijken bij *Family Response Units* (er zijn 42 FRU's waarvan 29 in Kaboel, 7 in Mazar-i-Sharif, 4 in Kunduz, 2 in Bamyan en nog 3 te openen in Jalalabad), waar hun klacht door vrouwelijke agenten in behandeling moet worden genomen. FRU's kunnen alleen een bemiddelende rol spelen. In principe moet een vrouw vervolgens terug naar haar echtgenoot.

³²⁶ Zie ook thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

³²⁷ Civil-Military Fusion Centre, 'Afghanistan – Social Well-being: Women, Afghan Law and Sharia', augustus 2010.

³²⁸ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan, press release', 9.12.10.

In theorie worden ernstige delicten doorverwezen naar de politie. In praktijk is het echter zo dat gebrek aan geschoolde vrouwelijke agenten, gebrek aan afzonderlijke ingangen en gehoorruimtes voor vrouwen en gebrek aan bekendheid bij de doelgroep maken dat de bescherming die de FRU's aan vrouwen bieden vooralsnog zeer beperkt is. Ook is het niet sociaal geaccepteerd om bijvoorbeeld huiselijk geweld aan te geven bij de politie. Verder kunnen veel vrouwen niet zonder begeleiding naar een politiebureau gaan.³²⁹

In juli 2010 is de wet *'Ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen'* door het Parlement goedgekeurd. Verkrachting, het uitruilen van vrouwen bij wijze van geschilbeslechting (*'bad'*), polygamie, het slaan van echtgenotes, gedwongen huwelijken en huwelijken met minderjarigen zijn met deze wet strafbaar gesteld. Hoewel de wet geen panacee is voor de problemen waar Afghaanse vrouwen mee kampen, wordt zij door internationale waarnemers als een stap in de goede richting gezien. Wel bestaan zorgen over de bepaling dat 'overspel' bestraft kan worden met 18 jaar gevangenisstraf of de doodstraf, terwijl op verkrachting zeven jaar staat. Verkrachting binnen het huwelijk, alsmede de verkrachting van mannen en jongens, blijft met de wet onbestraft. Een ander zwak punt in de wet is dat misdaden begaan vanwege bescherming van de 'eer' niet strafbaar worden gesteld. Meisjes krijgen vaak *zina* tegengeworpen hoewel ze verkracht zijn. De implementatie van de wet *'Ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen'* laat op zich wachten. De interpretatie en naleving van wetten in Afghanistan zijn in hoge mate afhankelijk van lokale gebruiken, zodat bovengenoemde wet geen garanties biedt voor de bescherming van vrouwen. Daarnaast zijn onder andere advocaten, politie, aanklagers en rechters niet allemaal op de hoogte van deze wet en velen zijn niet bereid de wet toe te passen (toepassing van de wet vindt volgens de VN in 10 van de 34 provincies plaats). Ze vervolgen vaak vrouwen wegens overtreding van sociale normen, maar gaan niet tot vervolging over wanneer vrouwen geweld rapporteren omdat het hier om privé zaken zou gaan. Deze situatie wordt bevestigd door het grote aantal vrouwen dat in Afghaanse gevangnissen zit vanwege 'morele' misdaden.³³⁰

Het is onduidelijk hoe de *'wet ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen'* zich in de praktijk verhoudt tot de *'wet betreffende de persoonlijke status van aanhangers van de sjia sekte'*.

³²⁹ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³³⁰ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan, press release', 9.12.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010; Civil-Military Fusion Centre, 'Afghanistan – Social Well-being: Women, Afghan Law and Sharia', augustus 2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

De wet is alleen van toepassing op het sjiitische deel van de bevolking, maar onduidelijk is hoe personen voor deze groep kwalificeren, aangezien de grondwet hier niets over zegt. Waarnemers menen dat de wet vooral een symbolische waarde heeft en in de praktijk weinig zal veranderen aan de reeds zorgwekkende positie van vrouwen.³³¹

Geweld tegen vrouwen

Er was in deze verslagperiode geen verbetering op het gebied van terugdringing van geweld tegen vrouwen. Geweld tegen vrouwen is diepgeworteld in de Afghaanse samenleving en lijkt eerder cultureel dan religieus te zijn ingegeven. In heel Afghanistan, de steden Kaboel, Herat en Mazar-i-Sharif inclusief, komt op grote schaal geweld tegen vrouwen voor. Geweld tegen vrouwen wordt gezien als een privézaak. De misdrijven waarvan vrouwen en meisjes het slachtoffer worden zijn heel divers. Vrouwen hebben vooral te lijden onder huiselijk geweld dat in 95 % van de Afghaanse huishoudens voorkomt.³³²

Daarnaast is er voor vrouwen in Afghanistan de dreiging van seksueel geweld. Die dreiging komt zowel van echtgenoten als van andere mannen (vooral machthebbers als lokale commandanten en politieagenten). Ook in weeshuizen en gevangnissen lopen vrouwen een risico verkracht te worden. Vrouwen die niet kunnen rekenen op de bescherming van een man, zoals weduwen, gescheiden vrouwen en vrouwen wier man in het buitenland werkt, lopen een hoger risico om verkracht te worden, net als vrouwen in rurale gebieden.³³³

Een verkrachte vrouw wordt in Afghanistan vaak als een schande voor de familie gezien. Vaak zal de familie van een verkrachte vrouw aandringen op een huwelijk met de verkrachter, teneinde de familie-eer te redden. Dit kan ook door de verkrachte vrouw te verstoten of haar wegens overspel te laten aanklagen.³³⁴ Overspel moet dan wel gezien worden als verzamelnaam voor ondermeer verdenking van seks buiten het huwelijk en het van haar man weglopen. Ook kan de dader eenvoudig beweren dat het slachtoffer instemde met geslachtsgemeenschap, waardoor zij aangeklaagd kan worden wegens *zina*.

³³¹ Zie voor een inhoudelijke beschrijving van de wet het ambtsbericht Afghanistan van juli 2010; UNHCR's eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010; Civil-Military Fusion Centre, 'Afghanistan – Social Well-being: Women, Afghan Law and Sharia', augustus 2010; www.Amnestyusa.org, 'Afghanistan Human Rights', geraadpleegd op 09.03.2011.

³³² UNHCR's eligibility guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010.

³³³ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.10.

³³⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010 .

Het aantal verkrachte vrouwen dat wegens *zina* wordt veroordeeld, vormt nog steeds het grootste deel van alle vrouwelijke gevangenen.³³⁵

In Afghanistan bestaat een levendige vrouwenhandel. Vrouwenhandel vindt met name plaats in het licht van seksuele uitbuiting, gedwongen huwelijken of dwangarbeid.³³⁶

De '*bad*'-zaken kunnen worden omschreven als het uitruilen van vrouwen. Als een man bijvoorbeeld een misdaad heeft begaan jegens een andere familie, kan hij een vrouw uit zijn eigen familie ter compensatie afstaan, teneinde bloedwraak te voorkomen.³³⁷ Hoewel bij wet verboden, komt '*bad*' nog voor, met name onder de slecht opgeleide delen van de bevolking. Een vrouw die op dergelijke wijze in een nieuwe familie belandt, heeft het bijzonder zwaar. De kans is groot dat men haar slecht zal behandelen.³³⁸ Omdat '*bad*' door veel Afghanen als legitiem mechanisme wordt gezien bij conflictoplossing, wordt nauwelijks aangifte gedaan van deze praktijk, ook niet door de vrouwen en meisjes zelf. Bij familievetes kan het voorts voorkomen dat een vrouw of kind van de vijandelijke familie wordt verkracht, bij wijze van wraak of vergelding voor een eerder vergrijp.³³⁹

Opvang: Op enkele plaatsen in Afghanistan (waaronder Kaboel) zijn opvangplaatsen voor gevluchte vrouwen (vanwege seksueel en fysiek geweld) waar langere tijd verbleven kan worden. Er zijn circa 14 opvanghuizen in Afghanistan, waarvan 3 tot 5 in Kaboel. Verder bevinden zich opvanghuizen in de steden Herat, Mazar-i-Sharif, Parwan en Jalalabad. Elk van deze opvanghuizen geeft een onderkomen aan circa 10-40 vrouwen. Een huis met alleen vrouwen zonder mannelijk toezicht heet in de volksmond al snel een bordeel te zijn. Een man kan de hulp invoeren van de autoriteiten om zijn vrouw terug te eisen. Eveneens kan de familie van de vrouw ingeschakeld worden om de vrouw uit het opvanghuis te halen. Het kan voorkomen dat een man zijn vrouw gewapend uit een opvanghuis, een zogenaamde *shelter*, haalt.³⁴⁰

³³⁵ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.10.

³³⁶ US Department of State, 'Trafficking in persons report 2010 – Afghanistan (Tier 2)', geraadpleegd op 06.04.2011; US Department of State, '2011 Trafficking in Persons Report – Afghanistan', 27.06.2011.

³³⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Stop Women Being Given as Compensation', 08.03.2011.

³³⁸ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 9.12.10.

³³⁹ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', press release, 9.12.10

³⁴⁰ Human Rights Watch, 'Afghanistan: Government Takeover of Shelters Threatens Women's Safety', 13.02.2011; UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.10.

De mate van professionaliteit van de opvanghuizen verschilt. Bij afwezigheid van een opvanghuis worden vrouwen in voorkomende gevallen in een gevangenis opgesloten, teneinde hen te beschermen tegen hun familie.³⁴¹

Het is voor vrouwen doorgaans niet mogelijk elders in Afghanistan een verblijfsalternatief te vinden. Zonder duurzame oplossing zullen de meeste vrouwen uiteindelijk terugkeren naar hun familie nadat over hun veiligheid is onderhandeld. Wie in een opvanghuis heeft gezeten, is vaak niet meer welkom in de eigen familie en loopt kans mishandeld of weggestuurd te worden. Het is onduidelijk hoe het afloopt met vrouwen die door hun familie worden verstoten.³⁴²

De Afghaanse overheid had, onder druk van conservatieve krachten, begin 2011 kritiek op de opvanghuizen, die corrupt en slecht bestuurd zouden worden. De overheid wilde deze opvanghuizen daarom reguleren en had hier een plan voor opgesteld. Ondanks enkele positieve punten in dit plan (zoals minimale voedingseisen, het aanbieden van onderwijsmogelijkheden en de eis van afname van interviews door vrouwelijke politiefunctionarissen) ontstond veel ophef onder maatschappelijke organisaties en de internationale gemeenschap over de aanzienlijke invloed die de overheid met de nieuwe regelgeving zou krijgen op de opvanghuizen, zeker in het licht van de conservatieve trend die zichtbaar is.³⁴³ Verdere zorgen waren er over bepalingen in het voorstel voor beperking in de toelating tot de centra, gedwongen vertrek uit de centra na een bepaalde periode, gedwongen afgifte van persoonlijke informatie en gedwongen medische onderzoeken. De laatste conceptversie van de nieuwe regelgeving inzake opvanghuizen biedt nu garanties aan ngo's die centra opzetten en runnen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen door de overheid en door ngo's beheerde centra. Ook wordt duidelijker gemaakt welke rol de overheid zal gaan spelen voor wat betreft regulering van en toezicht op centra. Verder zijn er garanties opgenomen om vrouwenrechten volledig te beschermen.³⁴⁴

³⁴¹The New York Times, 'Afghan Officials Says Women's Shelters are corrupt', 15.02.2011; Country of Origin Information Unit Finland, 'Groups at risk – Afghan Women', Conference on asylum related questions regarding Afghanistan', 31.03/01.04.2011; US Department of State, '2010 Human rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁴² US Department of State, '2010 Report on International Religious Freedom – Afghanistan', 17.11.2010; US Department of State, '2010 Human rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁴³ In oktober 2010 was bijvoorbeeld ook al een richtlijn uitgevaardigd door het Afghaanse Hooggerechtshof, op grond waarvan vrouwen die van huis weglopen vanwege huiselijk geweld en niet naar de familie of naar de politie gaan, veroordeeld worden voor prostitutie of overspel

³⁴⁴ New York Times, 'Afghan Official Says Women's Shelters are Corrupt', 15.02.2011; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Government Takeover of Shelters Threatens Women's Safety', 13.02.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

Zelfverminking: Ook in deze verslagperiode kwam het voor dat vrouwen zichzelf verminkten of zelfmoord pleegden teneinde aan hun uitzichtloze situatie te ontsnappen. Dit lijkt volgens UNAMA een groeiende trend in sommige delen van Afghanistan. Een belangrijke oorzaak van zelfverminking is het gedwongen huwelijk.³⁴⁵ Het gedwongen huwelijk, evenals het gewapend conflict, armoede en economische en sociale druk leidden ook tot een toename in het aantal drugsverslaafden onder vrouwen in Afghanistan. Naar schatting zouden ten minste 1 miljoen Afghanen waaronder een grote groep vrouwen en kinderen verslaafd zijn aan heroïne.³⁴⁶

Echtscheiding en weduwschap: Een vrouw heeft het recht een scheiding aan te vragen, mits aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan: de man moet aantoonbaar minimaal 4 jaar verdwenen zijn; de man moet een besmettelijke ziekte onder de leden hebben; de man moet bewezen onvruchtbaar zijn; drie mannelijke getuigen moeten bevestigen dat de echtgenoot zijn vrouw niet voldoende te eten geeft; of drie mannelijke getuigen moeten bevestigen dat de man zijn vrouw ernstig mishandelt. Dit echtscheidingsproces kan jaren in beslag nemen. Voor mannen is het een stuk eenvoudiger om van hun vrouw te scheiden.³⁴⁷

In de praktijk zal een vrouw niet snel een scheiding aanvragen, omdat zowel de eigen familie als de schoonfamilie zich in hun eer aangetast zal voelen. De angst voor roddel en laster zit diep. In geval van echtscheiding worden kinderen doorgaans aan de man toegewezen. Zeker in het zuiden van Afghanistan zijn de mogelijkheden voor een vrouw om van haar man te scheiden klein, zo niet non-existent.³⁴⁸

Als een man sterft, wordt zijn weduwe soms opnieuw uitgehuwelijkt, zonder dat zij hierin geraadpleegd wordt. Ook komt het voor dat zij wordt overgenomen door een broer of andere naaste verwante die haar zal onderhouden. Vaak kan zij na overlijden van de echtgenoot niet terug naar eigen familie en moet zij bij haar schoonfamilie blijven, uit vrees de overledene postuum in zijn eer aan te tasten.

³⁴⁵ UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 9.12.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan', 17.12.2010; Op jaarbasis wordt het aantal zelfmoordpogingen onder Afghaanse meisjes en vrouwen geschat op 2.300.

³⁴⁶ Radio Free Europe/Radio Liberty, 'Sharp rise reported in drug addiction among Afghan women', 06.10.2010.

³⁴⁷ Country of Origin Information Unit Finland, 'Groups at risk – Afghan Women', Conference on asylum related questions regarding Afghanistan', 31.03/01.04.2011.

³⁴⁸ UK Border Agency, 'Afghanistan country of origin information report', 05.11.2010.

Als haar al wordt toegestaan naar haar ouders terug te keren, moet zij vrijwel altijd haar kinderen en bezittingen bij de schoonfamilie achterlaten. (Seksueel) misbruik door schoonfamilie komt vaak voor indien zij niet terugkeert naar haar ouders.³⁴⁹

Toch hebben weduwen van alle vrouwen relatief nog het meeste aanzien in Afghanistan. Ook hebben zij relatief meer vrijheid. Zij kunnen alleen wonen en soms ook werken.

3.4.5 Niet-moslims

Niet-moslims, waaronder hindoes, sikhs en christenen, kunnen in Afghanistan in de praktijk te maken krijgen met discriminatie.³⁵⁰

3.4.6 (Ex) communisten

Veel voormalige leden van de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) en medewerkers van de voormalige inlichtingendiensten KhAD en WAD werken momenteel voor de Afghaanse overheid. Zij zijn bijvoorbeeld geplaatst als gouverneur in provincies, zitten hoog in het leger, bij de politie of zijn burgemeester. Door oud-DVPA leden zijn verscheidene nieuwe partijen gevormd. Ex-communisten hebben van de zijde van de regering, voor zover bekend, niets te vrezen. In de verslagperiode is niets vernomen over risico's op mensenrechtenschendingen wanneer zij geen bescherming genieten van invloedrijke facties of stammen, ongeacht de vraag of zij lange tijd in de voormalige Sovjet-Unie verbleven of niet.

In tegenstelling tot de vorige verslagperiode is in de meest recente *Eligibility Guidelines* van UNHCR onder 'groups at risk' geen informatie opgenomen over personen die zich thans identificeren met de communistische ideologie (of hiervan verdacht worden).

Het is niet voor de groep (ex) communisten als geheel te zeggen dat ze te vrezen hebben in Afghanistan. Het hangt per individu af of iemand wel/niet te vrezen heeft in Afghanistan, dit geldt ook voor (ex) communisten en ex-medewerkers van de Khad/WAD.³⁵¹

³⁴⁹ UK Border Agency, 'Afghanistan country of origin information report', 05.11.2010; Country of Origin Information Unit Finland, 'Groups at risk – Afghan Women', Conference on asylum related questions regarding Afghanistan', 31.03/01.04.2011.

³⁵⁰ Zie voor een beschrijving van de positie van niet-moslims paragraaf 3.3.3 Vrijheid van Godsdienst en overtuiging.

³⁵¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

3.4.7 Homoseksuelen

Hoewel seksuele handelingen tussen mannen in Afghanistan veelvuldig voorkomen, wordt dit door betrokkenen doorgaans niet als homoseksualiteit bestempeld. Homoseksualiteit is in Afghanistan een taboe. Het begrip homoseksualiteit zoals dat in het Westen wordt erkend, wordt in Afghanistan niet gehanteerd.³⁵²

Het Afghaanse wetboek van strafrecht noch de Afghaanse grondwet bevatten expliciete bepalingen over homoseksualiteit. Volgens het wetboek van strafrecht kunnen overspel en pederastie worden bestraft met een gevangenisstraf van vijf tot vijftien jaar. De grondwet bepaalt voorts dat als de wet ter zake niets voorschrijft, de sharia kan worden toegepast.³⁵³

Onder de sharia zijn seksuele handelingen tussen mensen van hetzelfde geslacht niet toegestaan. Ofschoon onder islamitische rechtsgeleerden geen consensus bestaat over de bestraffing van homoseksualiteit onder de sharia, kan in Afghanistan niet worden uitgesloten dat de doodstraf wordt opgelegd.³⁵⁴ Er zijn geen gevallen bekend van homoseksuelen in Afghanistan die om die reden sinds de val van de Taliban ter dood zijn veroordeeld of zijn geëxecuteerd. Ook gevallen van vervolging of veroordeling van homoseksuelen in Afghanistan of van mensen die homoseksuele handelingen verrichtten zijn niet bekend.³⁵⁵

Homoseksuelen in Afghanistan houden hun gaardheid geheim. Indien iemand openlijk homoseksueel is, zal hij of zij waarschijnlijk op zijn minst door zijn of haar familie worden uitgesloten.³⁵⁶

Mensenrechtenorganisaties in Afghanistan die zich sterk maken voor de rechten van homoseksuelen werken ondergronds.³⁵⁷

³⁵² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; UK Border Agency, 'Afghanistan: country of origin information report', 05.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁵³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; UK Border Agency, 'Afghanistan: country of origin information report', 05.11.2010.

³⁵⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

³⁵⁵ UK Border Agency, 'Afghanistan: country of origin information report', 05.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁵⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

³⁵⁷ Idem.

3.4.8 Minderjarigen

Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven kent Afghanistan het op 1 na hoogste zuigelingensterftecijfer ter wereld. 20% van de kinderen haalt het vijfde levensjaar niet. Kindermishandeling en kindermisbruik zijn endemisch in Afghanistan.³⁵⁸

Kinderarbeid is wijdverbreid. Volgens UNICEF is 30% van alle Afghaanse kinderen betrokken bij kinderarbeid. Verslechterde economische omstandigheden dwong meer kinderen school te verlaten en te gaan werken, vaak onder zeer zware omstandigheden.

Kinderhandel, in het bijzonder voor kinderarbeid, drugsmokkel en prostitutie, komt veel voor, met name in grensgebieden met Iran en Pakistan. Gedwongen bedelen is een groeiend probleem in Afghanistan. Gedurende de verslagperiode was sprake van een toename in het aantal jongens dat werd verhandeld, met name in eigen land.³⁵⁹

Vanwege de toegenomen militaire activiteit en de verslechterde veiligheidssituatie werden kinderen in deze verslagperiode kwetsbaarder voor conflict gerelateerd geweld. Taliban en andere OMF waren verantwoordelijk voor de meeste kindslachtoffers door toegenomen gebruik van (complexe) IED's en zelfmoordaanslagen. Kinderen kwamen ook om bij aanvallen van OMF op provinciale infrastructurele burgerdoelen als administratieve districtskantoren of checkpoints vlakbij bewoonde gebieden. OMF, inclusief de Taliban, vermoordden ook kinderen op de verdenking dat ze voor de overheid of de internationale gemeenschap zouden spioneren of hen zouden ondersteunen. Kinderen werden verder (onbedoeld) slachtoffer van nachtelijke- en luchtaanvallen door pro-overheidstroepen. Ook werden kinderen het slachtoffer van landmijnen en andere explosieven.³⁶⁰ Taliban en andere OMF zetten kinderen in voor hun strijd tegen de Afghaanse autoriteiten en de internationale gemeenschap.

³⁵⁸ US Department of State, 'Background Note: Afghanistan', 06.12.2010; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNICEF, 'The state of the world's children 2011', februari 2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁵⁹ US State Department: 'Trafficking in persons report 2010 – Afghanistan (Tier 2)', geraadpleegd op 08.04.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; The New York Times, 'Nine Afghan Boys Collecting Firewood Killed by NATO Helicopters, 2.03.2011'; US Department of State, '2011 Trafficking in Persons Report – Afghanistan', 27.06.2011.

³⁶⁰ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; The New York Times, 'Nine Afghan Boys Collecting Firewood Killed by NATO Helicopters', 02.03.2011.

Kinderen die een leven als vluchteling leiden evenals kinderen die in geïsoleerde, door conflict geteisterde gebieden wonen, zouden extra vatbaar zijn voor ronseling door de Taliban en andere OMF.³⁶¹

Er zitten kinderen in de gevangenis op beschuldiging van terrorisme, zowel in Afgaanse gevangenissen als in gevangenissen van de internationale strijdkrachten.³⁶² Minderjarige strijders van een IAG worden bij arrestatie door de Afgaanse autoriteiten en de internationale strijdkrachten in voorkomende gevallen niet anders behandeld dan volwassen strijders.³⁶³

Seksueel misbruik van kinderen, zowel van jongens als meisjes, is alomtegenwoordig in Afghanistan. Het is niet duidelijk gedefinieerd als een misdaad in de Afgaanse wet en daders worden nauwelijks ter verantwoording geroepen. Slachtoffers van misbruik krijgen weinig bescherming. Kindslachtoffers, zowel jongens als meisjes, worden vaak gearresteerd en vervolgd vanwege hun intentie *zina* te plegen. De in 2010 goedgekeurde wet '*Ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen*' geeft hier weinig bescherming, omdat implementatie van de wet achterwege blijft. Verkrachte meisjes lopen het risico door hun familie te worden vermoord, omdat de familie-eer is aangetast. Het komt vaak voor dat krijgsheren jongens seksueel misbruiken. Dit is algemeen bekend en de daders ondervinden doorgaans geen represailles. Met name alleenstaande (straat)kinderen zijn kwetsbaar ten aanzien van (seksueel) misbruik. Verder is men er zich er niet echt van bewust dat verkrachting en seksueel geweld strafbaar zijn. Er zijn berichten dat het ANSF en OMF kinderen seksueel misbruiken.³⁶⁴

Volgens de VN worden kinderen vooral ontvoerd door criminelen die losgeld eisen of kinderen inzetten voor de prostitutie. OMF ontvoeren kinderen om verschillende redenen als vergelding, ronseling, losgeld en druk om iemand, gevangen genomen door de autoriteiten, vrij te laten of te ruilen.³⁶⁵

³⁶¹ Volgens het VN Veiligheidsraad rapport over kinderen in gewapend conflict konden er in de verslagperiode van dit rapport (1 september 2008 t/m 30 augustus 2010) 26 van 47 gerapporteerde incidenten over rekrutering van kinderen bij OMF, maar ook bij Afgaanse veiligheidstroepen inclusief de ANP bevestigd worden. Er zijn incidenten bekend dat de ANP ook op scholen heeft gerecuteerd; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; US Department of State, '2011 Trafficking in Persons Report – Afghanistan', 27.06.2011; Zie verder ook paragraaf 2.6.4. (gedwongen) rekrutering en ronseling.

³⁶² De VN hadden informatie verkregen over 382 kinderen die om deze reden gevangen zaten, in de leeftijd van 9 – 17 jaar, waaronder 1 meisje.

³⁶³ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011.

³⁶⁴ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

³⁶⁵ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; Het was voor dit rapport lastig informatie over de daders en hun motieven te verkrijgen.

'*Bacha bazi*', waarbij jongetjes en jonge mannen als vrouw worden verkleed en moeten dansen voor een mannelijk publiek, is een Afghaans gebruik. Volgens berichten wordt dit gebruik door de vingers gezien en in sommige gevallen beschermd door lokale autoriteiten. Religieuze autoriteiten veroordelen het. Het gaat bij '*bacha bazi*' vaak om jongens die hiertoe gedreven worden wegens armoede, dwang of geweld, geen familie meer hebben of zijn verstoten. Deze jongens worden beschouwd als statussymbool voor hun 'eigenaar' of 'meester'. Seksueel misbruik van dergelijke jongens komt voor. Dit wordt door Afghanen niet als homoseksualiteit beschouwd. Doorgaans worden de jongens weggestuurd zodra de baardgroei begint.³⁶⁶

Scholen (met name meisjesscholen), waren deze verslagperiode in toenemende mate doelwit van aanslagen, wat veel ouders deed besluiten hun kinderen thuis te houden.³⁶⁷

Ngo's schatten het aantal straatkinderen in stedelijke gebieden op 37.000. Straatkinderen hebben weinig tot geen toegang tot overheidsdiensten. Er zijn wel verscheidene ngo's die zorgen voor onderdak en voedsel.³⁶⁸

Alleenstaande minderjarigen

Er zijn veel weeskinderen in Afghanistan. Het Afghaanse ministerie van Sociale Zaken hield in de verslagperiode toezicht op 84 weeshuizen. Van dit aantal waren er 18 particuliere en 10 door ngo's gerunde weeshuizen. Leefomstandigheden in weeshuizen waren slecht. En in de door de overheid gerunde weeshuizen was ook sprake van corruptie. Autoriteiten zouden volgens een bericht hun eigen kinderen naar weeshuizen brengen en hiervoor een vergoeding krijgen. Volgens ngo's was 60-80% van de 4-18-jarigen in de weeshuizen geen wees, maar kind van een familie die hem geen voedsel, onderdak of scholing kon geven. Kinderen in weeshuizen maakten melding van psychisch, fysiek en seksueel misbruik. Er was weinig tot geen bescherming van de overheid voor kinderen, laat staan weeskinderen. Afhankelijk van het gebied waar een weeskind vandaan komt werd in meerdere of mindere mate bescherming geboden door familie.

³⁶⁶ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; BBC News, 'The sexually abused dancing boys of Afghanistan', 07.09.2010; The New York Times, 'Afghans Plan to Stop Recruiting Children as Police', 29.01.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁶⁷ VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010; Zie verder thematisch ambtsbericht Afghanistan 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

³⁶⁸ US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

Weeskinderen gingen meestal niet naar school, maar werden door familie erop uit gestuurd om te werken en de familie zo financieel te ondersteunen.³⁶⁹

3.4.9 Personen die met buitenlandse organisaties en buitenlandse troepen worden geassocieerd

Afghanen die werkzaam zijn bij een internationale organisatie of met buitenlandse troepen worden geïdentificeerd, lopen ernstige risico's te worden ontvoerd, bedreigd of vermoord door Taliban, Hezb-i-Islami of criminele organisaties. Het gaat met name om Afghaanse tolken die voor ISAF troepen werken, maar ook om Afghanen die voor buitenlandse ngo's of voor de Verenigde Naties werken.³⁷⁰

Aanvallen door OMF, die variëren van intimidatie, moorden, ontvoeringen tot het gebruik van IED's en zelfmoordaanslagen worden steeds meer gericht op burgers geassocieerd met of steun gevend aan de overheid en de internationale gemeenschap.³⁷¹

Zogenaamde nachtberichten waarschuwen Afghanen niet voor buitenlanders te werken. Ook worden wegversperringen gebruikt om de bevolking te intimideren. Verder zijn er berichten dat individuen, inclusief kinderen zijn geëxecuteerd door OMF op grond van spionage voor de Afghaanse autoriteiten en de internationale gemeenschap.³⁷²

³⁶⁹ US Department of State, '2010 Human Rights Report:: Afghanistan', 08.04.2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; US Department of State, '2011 Trafficking in Persons Report – Afghanistan', 27.06.2011.

³⁷⁰ Zie paragraaf 2.6.2. Doelwitten.

³⁷¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

³⁷² Idem.

4 Migratie

4.1 Migratiestromen

4.1.1 Terugkeer algemeen

Sinds 2002 zijn meer dan 5,6 miljoen Afghanen naar hun vaderland teruggekeerd, grotendeels gefaciliteerd door UNHCR. Het aantal mensen dat in 2010 vrijwillig terugkeerde met hulp van UNHCR, is gestegen met 207% tot 112.968 personen vergeleken met 54.552 terugkeerders in 2009. Het grootste gedeelte van de vluchtelingen keerde terug vanuit Pakistan en Iran. UNHCR heeft in 2010 ook ondersteuning gegeven bij de terugkeer van 150 Afghanen uit niet-buurlanden. Deze stijging vond plaats ondanks de verslechterde veiligheidssituatie in grote delen van het land. In de eerste helft van 2011 keerden 41.358 Afghanen vrijwillig terug naar Afghanistan.³⁷³

Afghanen keerden vooral terug naar de provincies Kaboel, Nangarhar, Kunduz, Baghlan en Ghazni. Het kleinste aantal terugkeerders was te vinden in de westelijke en zuidelijke provincies.³⁷⁴

Tussen 2002 en 2005 keerden Afghanen nog massaal terug naar eigen land. Sindsdien is de stroom terugkeerders afgenomen. Een belangrijke reden voor deze afname is het gebrek aan capaciteit van de Afghaanse overheid om al deze terugkeerders op te vangen. De verslechterde veiligheid in Afghanistan speelt ook een belangrijke rol. Nog een reden is, dat de meeste Afghanen in Pakistan (1,4 miljoen) en in Iran (circa 915.000) al meer dan 20 jaar als vluchteling leven. Velen van hen zijn in vluchtelingenschap geboren en hebben geen band meer met het moederland.³⁷⁵

Bij terugkeer uit Europa gaat het vooral om alleenstaande mannen. Er zijn weinig vrijwillige terugkeerders uit Europa. In 2010 kwamen circa 100-300 Afghanen per maand terug. Tweederde van hen werd gedwongen teruggestuurd. Deze terugkeerders hadden meestal een betere start in Afghanistan dan zij (meestal families) die uit Pakistan of Iran terugkeerden, omdat de meeste Europese landen ondersteuningsprogramma's hebben voor terugkeerders.

³⁷³ UNHCR, 'Assisted Voluntary Repatriation 2010', januari 2011; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; UNHCR Afghanistan Update, 28.07.2011.

³⁷⁴ UNHCR Afghanistan, 'Weekly update', 30.03.2011.

³⁷⁵ UNHCR, 'Assisted Voluntary Repatriation 2010', januari 2011.

4.1.2 Problemen bij terugkeer

Er bestaan voor terugkeerders grote uitdagingen bij re-integratie, zoals het gebrek aan toegang tot basisdiensten en mogelijkheden om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Gebrek aan land, huisvesting en werkgelegenheid zijn de grootste problemen waarmee terugkeerders te kampen krijgen. Huisvesting is een groot probleem omdat gedurende het 30-jaar durende conflict naar schatting meer dan een half miljoen huizen zijn vernietigd. Na terugkomst moeten terugkeerders vaak gedwongen bij familie of vrienden onderdak vinden, vaak in overvolle huizen. Familie is overigens het belangrijkste opvangnet voor terugkeerders. Mensen die niet over een goed sociaal netwerk beschikken, komen vaak terecht in tenten of openbare gebouwen waar vaak basisvoorzieningen ontbreken.³⁷⁶

Kabool trekt de meeste terugkeerders aan, waardoor de stad sinds 2002 gegroeid is van 1 miljoen inwoners tot naar schatting tussen de 3 en 6 miljoen inwoners in 2010. De huurprijzen in Kabool zijn hoog en veel mensen zijn werkloos. Het aantal daklozen neemt toe. Ook is er met het groeiende inwonertal een toenemende druk op het water- en elektriciteitsnet, evenals op de verkeerssituatie. Vooral personen die niet uit Kabool afkomstig zijn, zouden moeite hebben om het hoofd boven water te houden. Terugkeer naar het platteland in de verschillende regio's vindt alleen dan plaats als terugkeerders daar nog land bezitten waar ze nog toegang toe hebben. Buiten Kabool is het overgrote deel van de bevolking voor de inkomsten afhankelijk van landbouw. Goede landbouwgronden zijn schaars voor terugkeerders. In de eerste plaats zijn veel stukken land door lokale krijgsheren bezet. Daarnaast is het dikwijls onduidelijk wie precies eigenaar is van een perceel en hebben buurtgenoten zich in voorkomende gevallen op onrechtmatige wijze grond toegeëigend. In veel gevallen is een terugkerende groep tijdens het verblijf in het buitenland in omvang toegenomen, zodat bij terugkeer meer land nodig is dan voor vertrek. Ook dit kan tot conflicten en spanningen leiden.³⁷⁷

Standpunt UNHCR

Het uitgangspunt van UNHCR is dat de organisatie niet meewerkt aan gedwongen terugkeer naar Afghanistan. Volgens UNHCR is de situatie van iemand die gedwongen terugkeert naar een gebied waar hij geen netwerk heeft niet te vergelijken met de positie van iemand die er bewust voor kiest om terug te keren en hiervoor informatie heeft kunnen inwinnen en zich anderszins heeft kunnen voorbereiden. Terugkeer uit Pakistan en Iran vindt doorgaans in groepsverband plaats, waarbij het sociale netwerk nog enige bescherming biedt, al is dit niet gegarandeerd. Een uitgezet individu moet het vaak zonder dergelijke verbanden zien te redden.

³⁷⁶ UNHCR, 'Assisted Voluntary Repatriation 2010', januari 2011; UNHCR, 'Shelter in 2010: Kabul, Afghanistan', januari 2010.

³⁷⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, juli 2010.

Het Nederlandse standpunt dat gedwongen terugkeer uitsluitend plaatsvindt naar Kaboel en dat het betrokkene vervolgens vrij staat zelf verder te reizen naar waar hij maar wil, wordt door UNHCR niet gedeeld. UNCHR pleit in dit verband voor een *case by case* onderzoek. UNHCR stelt zich op het standpunt dat het niet verantwoord is om iemand gedwongen terug te sturen naar een gebied waar hij geen sociaal netwerk heeft. Ook in Kaboel en andere steden is het volgens UNHCR vrijwel onmogelijk een bestaan op te bouwen indien men de steun van de eigen gemeenschap moet ontberen. Dit geldt met name voor gedwongen terugkeerders afkomstig uit westerse landen.

Voorts meent UNHCR dat van een persoon niet mag worden verlangd dat hij door onveilig gebied moet reizen teneinde op zijn veilige eindbestemming te arriveren. Daarnaast is het volgens UNHCR onwenselijk een binnenlands vestigingsalternatief te overwegen indien een persoon een gereede vrees heeft voor vervolging in enig deel van Afghanistan.³⁷⁸

UNHCR en de Afghaanse autoriteiten hebben dezelfde standpunten op het gebied van gedwongen terugkeer.

4.2 Opvang in de regio

4.2.1 Iran

Naast Pakistan kwamen de meeste Afghaanse terugkeerders in 2010 uit Iran. Dit waren er ongeveer 8.487. In 2011 was er ten opzichte van 2010 een scherpe stijging in het aantal terugkeerders. Tot eind juli 2011 waren er al 10.137 Afghanen teruggekeerd. Afghanen keerden uit Iran terug vanwege de slechte economische situatie waarin zij zich in Iran bevonden (afschaffing diverse subsidies en afnemende werkgelegenheid) en moeilijkheden die ze ondervonden vanwege de Iranese autoriteiten evenals angst voor arrestatie en deportatie. Iran bracht in de verslagperiode meer dan 100 Afghanen per dag met bussen naar de grens nabij Herat en zette hen daar de grens over.

Behalve verslechterde omstandigheden in Iran waren ook lokale verbeteringen in de veiligheidssituatie in Afghanistan een reden om terug te keren naar eigen land.

³⁷⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010.

Verder hadden ondersteuningsprogramma's van de Afghaanse autoriteiten en UNHCR zoals de 'Government of Afghanistan's Land Allocation Scheme' en UNHCR's 'assistance package and shelter programme' een aantrekkingskracht op terugkeerders.³⁷⁹

In 2010 werden 286.662 Afghanen gedwongen teruggestuurd vanuit Iran, ten opzichte van 2009 een daling met 11%. Het ging vooral om alleenstaande jonge mannen die illegaal naar Iran waren gekomen op zoek naar werk.³⁸⁰

UNHCR vangt jaarlijks 5% van de circa 10.000 Afghanen op die vrijwillig terugkeren uit Iran. Het aantal gedwongen terugkeerders uit Iran is jaarlijks groter dan de groep vrijwillige terugkeerders. Voor de groep gedwongen terugkeerders kan UNHCR weinig betekenen en de Afghaanse lokale autoriteiten hebben geen budget om terugkeerders te ondersteunen. Wel wordt de terugkeerders grond buiten de stad aangeboden. De terugkeerders willen echter in of dichtbij de stad wonen en trekken daar vaak alsnog naartoe.

Iran heeft gedurende vele jaren grote aantallen vluchtelingen opgevangen. In Iran staan ongeveer 1.000.000 Afghanen als vluchteling geregistreerd. Zij verdienen de kost met impopulair en slecht betaald werk. Een groot gedeelte van hen, afkomstig uit het westen en noorden van Afghanistan, leeft al 20 jaar in Iran en verblijft voornamelijk in en rondom steden, terwijl naar schatting 27.000 vluchtelingen in zes vluchtelingenkampen verblijven. Verder zouden in Iran ruim 1 miljoen illegale Afghanen verblijven. De etniciteit van de vluchtelingen bestaat voor 40% uit Hazara, gevolgd door een groep Tadzjiken en Pashtun. De Hazara-groep zou het minst gemotiveerd zijn terug te keren naar Afghanistan.³⁸¹

De toegang tot onderwijs, onroerend goed en de huur van land is voor Afghaanse vluchtelingen in Iran erg moeilijk gemaakt door de Iraanse overheid. Ook de toegang tot de arbeidsmarkt is voor Afghanen aan banden gelegd. Iran is op bepaalde werkterreinen als landbouw en zwaar fysieke arbeid wel afhankelijk van Afghaanse arbeidskrachten.³⁸²

Afghanen in Iran zijn verplicht een registratiekaart bij zich te dragen, de zogenaamde 'Amayesh-3' of 'roze kaart'. Deze kaart geeft Afghanen in Iran toegang tot basis gezondheidszorg en onderwijs. De kaart is voor individuen 3 maanden en voor families 6 maanden geldig.

³⁷⁹ UNHCR, 'Assisted Voluntary Repatriation 2010', januari 2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; UNHCR, 'Afghanistan Update', 28.07.2011.

³⁸⁰ UNHCR Afghanistan, 'Weekly update', 11.11.2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

³⁸¹ UNHCR Afghanistan, 'Weekly update', 30.03.2011.

³⁸² Idem.

Afghanen moeten zich elke registratieronde weer opnieuw laten registreren om legaal in Iran te kunnen verblijven. Wie geen kaart kan tonen, loopt het risico teruggestuurd te worden naar Afghanistan. UNHCR mag zelf geen documenten aan vluchtelingen verstrekken.

4.2.2 Pakistan

De meeste vrijwillige terugkeerders, die met hulp van UNHCR terugkeerden, kwamen uit Pakistan. In 2010 waren het er 112.917. Het grootste deel van de teruggekeerde vluchtelingen uit Pakistan komt uit stedelijke gebieden. Een klein aantal terugkeerders kwam uit vluchtelingendorpen in Pakistan. De belangrijkste redenen voor vluchtelingen om uit Pakistan terug te keren naar eigen land waren moeilijke economische omstandigheden in Pakistan, overheidsinstanties die vluchtelingen lastigvallen, een verslechterde veiligheidssituatie in Pakistan en angst voor arrestatie en deportatie. Aan de andere kant waren er ook positieve motieven om terug te keren, zoals de perceptie van lokale verbeteringen in de veiligheid in Afghanistan en verbeterde werkgelegenheidsmogelijkheden. Andere factoren die vluchtelingen ertoe aanzetten weer naar eigen land terug te keren waren eerder genoemde ondersteuningsprogramma's van UNHCR en de Afgaanse autoriteiten. Grootschalige overstromingen in Pakistan vanaf einde juli 2010 troffen een aantal vluchtelingenkampen, maar lieten slechts een kleine toename zien in het aantal terugkeerders. Veel terugkeerders³⁸³ besloten terug te keren naar een andere plaats dan waar ze oorspronkelijk vandaan kwamen. Redenen waren een gebrek aan huisvesting, gebrek aan land en gebrek aan mogelijkheden om inkomsten te genereren. Enkelen meldden dat veiligheid een rol speelde.³⁸⁴

Op dit moment verblijven naar schatting nog 1,7 miljoen geregistreerde Afghanen in Pakistan. Ook herbergt het land naar schatting 410.000 niet geregistreerde Afghanen. De meeste Afgaanse vluchtelingen komen uit het zuiden en oosten van Afghanistan en zijn Pashtun.³⁸⁵

Afghanen die na 2007 naar Pakistan reisden, kunnen zich niet als vluchteling laten registreren. Pakistan arresteert geregeld niet-geregistreerde Afghanen, die worden beboet, tijdelijk opgesloten en vervolgens teruggestuurd naar Afghanistan. De grens tussen beide landen is slecht bewaakt, waardoor er sprake is van veel illegale grensoverschrijdingen. Het aantal grensoverschrijdingen tussen Afghanistan en Pakistan vanwege sociaaleconomische doelen is overigens groter dan de vluchtelingenstroom.

³⁸³ Een kwart van door UNHCR geïnterviewde terugkeerders uit Pakistan.

³⁸⁴ UNHCR, 'Assisted Voluntary Repatriation 2010', januari 2011.

³⁸⁵ UNHCR Afghanistan, 'Weekly update', 30.03.2011.

In tegenstelling tot vestiging in Iran in de grote steden vestigen Afghaanse vluchtelingen in Pakistan zich voornamelijk in vluchtelingenkampen. De meeste van deze kampen zijn dicht bij de Afghaanse grens. Pakistan sluit steeds meer vluchtelingenkampen.

Pakistan heeft in overeenkomsten met UNHCR, Afghanistan en Iran aangegeven in ieder geval tot en met 2012 asielruimte (asielplaatsen) aan Afghaanse vluchtelingen te zullen geven. Pakistan zal verder geboortecertificaten uitgeven aan kinderen van Afghaanse vluchtelingen. De registratiekaart voor Afghaanse vluchtelingen is geldig tot december 2012. Met deze registratiekaart is arbeid in Pakistan toegestaan. Ook geeft de kaart toegang tot medische voorzieningen, al dient hiervoor wel betaald te worden. Onder andere de hoop dat de asielruimte tot na 2012 verlengd zal worden kan ertoe hebben bijgedragen dat het aantal terugkeerders in de eerste helft van 2011 is gedaald. In totaal waren in deze periode 31.158 Afghanen teruggekeerd.³⁸⁶

4.3 Opvang binnenlands ontheemden

In Afghanistan was deze verslagperiode sprake van een aanzienlijke toename van het aantal *Internally Displaced Persons* (IDP's). Oorzaken voor ontheemding zijn talrijk. Te denken valt aan gebrek aan toegang tot basisvoorzieningen. Verder spelen landconflicten en de verslechterde veiligheidssituatie een rol. Militaire campagnes³⁸⁷ en intimidatie en vergeldingsacties van OMF hebben tot ontheemding van burgers geleid. Eind 2010 zouden er in het zuiden 20.678 families ontheemd zijn. Door toegenomen onveiligheid in het noorden waren er in 2010 ook berichten over IDP's in de provincies Kunduz, Sar-i-Pol, Farjab en Samanghan waarbij personen ook vertrokken naar Mazar-i-Sharif. Naar schatting waren er eind 2010 in het noorden zo'n 3.059 ontheemde families. De meeste IDP's zijn te vinden in het zuiden, oosten en westen van het land.³⁸⁸

Aan het eind van mei 2011 zouden er naar schatting 435.436 IDP's zijn, waarvan een groot deel kinderen. Dit cijfer is inclusief mensen die ontheemd raakten voor het jaar 2003 en tot nog toe niet naar hun huis konden terugkeren of lokaal integreren. In het cijfer zijn geen IDP's meegenomen die in afgelegen of ontoegankelijke gebieden en rondom steden leven in sloppenwijken of die ontheemd zijn vanwege natuurrampen.

³⁸⁶ UNHCR Afghanistan Update, 28.07.2011.

³⁸⁷ Militaire operaties in 2010 waren: operatie 'Mushtarak' die startte in de provincie Helmand in het eerste kwartaal van 2010; Operatie 'Hamkari', de tweede militaire operatie die startte in juli 2010 in de provincie Kandahar en Operatie Dragon Strike die begon op 24 september 2010.

³⁸⁸ UNHCR Afghanistan, 'Weekly update', 11.11.2010; UNHCR Afghanistan, 'IDP Operational Update', november 2010; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; Internal displacement monitoring centre, 'Afghanistan: Need to minimise new displacement and increase protection for recently displaced in remote areas', 11.04.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

Veel ontheemdingsituaties zijn maar van korte duur. Ontheemding heeft de dienstensector geschaad omdat onder andere leraren, gezondheidswerkers, stamoudsten en leiders van gemeenschappen op de vlucht zijn geslagen. Veel IDP's hebben een heenkomen gezocht naar steden waar ze bij familie kunnen verblijven of een ander tijdelijk onderkomen kunnen vinden.³⁸⁹

Gebrek aan landbouwgrond en landconflicten vormen een verklaring voor het gegeven dat veel teruggekeerde Afghanen binnenlands ontheemd raken.³⁹⁰

In gebieden waar de Afghaanse autoriteiten geen bescherming kunnen bieden, zoeken IDP's volgens berichten steeds meer steun bij lokale machthebbers. In sommige conflictgebieden richten ze zich voor steun ook tot OMF, hetzij vrijwillig of gedwongen en in ieder geval om te overleven.³⁹¹

Veel burgerslachtoffers vallen onder mensen die proberen het slagveld te ontvluchten. IDP's zijn vaak slachtoffer van bembommen, zelfmoordaanslagen en soms gewelddadige schermutselingen. Onder de slachtoffers van landmijnen zijn veel terugkeerders en IDP's. Mannelijke IDP's lopen vooral het risico op gedwongen rekrutering. Ontheemde kinderen lopen het risico op seksueel geweld door leden van gewapende groepen.³⁹²

4.4 Terugkeer vanuit Nederland

In maart 2003 ondertekenden Nederland, Afghanistan en UNHCR een Memorandum of Understanding, dat ook gedwongen uitzetting mogelijk maakt, mits relevante humanitaire aspecten zijn meegewogen. Dit MoU is nog steeds van kracht. Gedurende de verslagperiode zijn vanaf juli 2010 tot 1 juli 2011 circa 40 Afghanen gedwongen uitgezet naar Afghanistan. Voor zover bekend verlieten via het IOM circa 65 Afghanen deze periode Nederland vrijwillig.

³⁸⁹ UNHCR, 'Internally Displaced Persons', februari 2011; US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011; VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

³⁹⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; Forced Migration Review, 'Repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10; Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.

³⁹¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, 17.12.2010; Internal Displacement monitoring Centre (IDMC), 'Internal displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2010 – Afghanistan', 23.03.2011.

³⁹² IDMC, 'Internal displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2010 – Afghanistan', 23.03.2011.

4.5 Activiteiten van internationale organisaties

In Afghanistan zijn tal van internationale organisaties actief, waaronder veel VN-organisaties.

De belangrijkste taak van UNHCR was hulp bij re-integratie van teruggekeerde Afghanen en ontheemden. Dit geschiedde zowel in de vorm van hulp bij transport als het opnemen van terugkeerders in ontwikkelingsprogramma's. Hierbij werd samengewerkt met de overheden van Afghanistan, Pakistan en Iran.³⁹³

De International Organization for Migration (IOM) assisteert de Afgaanse autoriteiten op het gebied van migratiemanagement. Daarnaast spant IOM zich in op het gebied van noodhulp, ondersteuning van ontheemden en op het gebied van migratie en ontwikkelingsactiviteiten.³⁹⁴

Op verscheidene gebieden heeft het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), onder meer in samenwerking met de Afgaanse Rode Halve Maan, de inwoners van Afghanistan hulp geboden, onder meer via hulp bij gezondheidszorg, de monitoring van gevangenen, herenigingsinspanningen voor familieleden die elkaar zijn kwijtgeraakt door het geweld in Afghanistan, en voorlichtingscampagnes over het gevaar van landmijnen.³⁹⁵

Norwegian Refugee Council (NRC) is sinds 2002 actief in Afghanistan op het gebied van bescherming en humanitaire assistentie voor vluchtelingen en binnenlandse ontheemden en spant zich daarnaast onder meer in door te bemiddelen bij conflicten en het geven van trainingen op het gebied van conflictbeheersing.³⁹⁶

³⁹³ UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Afghanistan', <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486eb6> . geraadpleegd op 11.04.2011.

³⁹⁴ <http://www.iom.int/jahia/Jahia/pid/490> Geraadpleegd op 11.04.11.

³⁹⁵ <http://www.icrc.org/eng/Afghanistan> Geraadpleegd op 11.04.11.

³⁹⁶ <http://www.nrc.no/?did=9169435> Geraadpleegd op 11.04.11.

5 Literatuur

Adam Smith International, 'Afghanistan Education Sector Analysis 2010', juni 2010.

Afghanistan Analyst Network, 'New NDS boss – who is he?'

Afghanistan Analyst Network, 'Untangling Afghanistan's 2010 vote', 2011.

Afghan Justice Project, 'Casting Shadows. War Crimes and Crimes against Humanity', 2005.

Afghan Landmine Survivors' Organization, 'ALSO Conference promotes peer support and Physical Accessibility', 01.08.2010.

Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.3 en 4, 2010.

Afghanistan NGO Safety Office, 'ANSO Quarterly Data Report', Q.1 en 2, 2011.

Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'Decline and Stagnation: Why Rural Afghans are Staying Poor', 27.11.2010.

Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'The A to Z Guide to Afghanistan Assistance', 2011 Ninth Edition.

AIHRC, 'First Quarterly Report', March 21 – June 15, 2010.

AIHRC, 'Political Rights Monitoring Report during the Second Round of Parliamentary Election', 23 juni – 22 juli 2010.

AIHRC, 'The Situation of Detention Centers and Prisons in Afghanistan', 15.06.2011.

AIHRC-UNAMA, 'Joint Verification of Political Rights', Third Report (17.08.05 – 13.09.05).

Algemeen ambtsbericht Afghanistan van juni 2001.

Algemeen ambtsbericht Afghanistan van mei 2004.

Algemeen ambtsbericht Afghanistan van juli 2010.

Amnesty International, 'Afghanistan – Amnesty International Report 2010', 28.05.2010.

Amnesty International, 'Afghanistan – Amnesty International Report 2011', 13.05.2011.

Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation, 'Query response', 06.09.2010.

Chatham House, 'No Shortcut to Stability: Justice, Politics and Insurgency in Afghanistan', december 2010.

CIA The World Factbook – Afghanistan.

Civil-Military Fusion Centre, 'Afghanistan – Social Well-being: Women, Afghan Law and Sharia', augustus 2010.

Committee to Protect Journalists, 'Attacks on the Press 2010 – Afghanistan', 15.02.2011.

Congressional Research Service, 'Afghanistan Casualties: Military Forces and Civilians', 03.02.2011.

Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 14.09.2010.

Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

Cooperation for Peace and Unity, 'Fractured Relationships', oktober 2010.

Country of Origin Information Unit Finland, 'Groups at risk – Afghan Women, Conference on asylum related questions regarding Afghanistan', 31.03/01.04.2011.

Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', februari 2004.

Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', januari 2010.

Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', januari 2011.

Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', april 2011.

- Freedom House, 'Freedom of the Press 2010 – Afghanistan', 30.09.2010.
- Freedom House, 'Freedom in the World 2011 – Afghanistan', 16.05.2011.
- Human Development Report 2010, 'The Real Wealth of Nations: Pathways to Human Development', 2010.
- Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.
- Human Rights Watch, 'The "Ten-Dollar Talib" and Women's rights', juli 2010.
- Human Rights Watch, 'World Report 2011 – Afghanistan', 24.01.2011.
- Integrated Regional Information Networks, 'Afghanistan: Kuchi minority complain of marginalization', 23.11.2010.
- Integrity Watch Afghanistan, 'A National Survey 2010: Afghan Perceptions and Experiences of Corruption'.
- Internal Displacement Monitoring Centre, 'Afghanistan: Need to minimise new displacement and increase protection for recently displaced in remote areas', 11.04.2011.
- Internal Displacement Monitoring Centre, 'Internal displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2010 – Afghanistan', 23.03.2011.
- International Committee of the Red Cross, 'Afghanistan: untenable situation for civilians', 15.03.2011.
- International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09.
- International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09.
- International Crisis Group, 'Afghanistan: Exit vs Engagement', 28.11.2010.
- International Crisis Group, 'The Insurgency in Afghanistan's Heartland', 27.06.2011.
- International Crisis Group, 'Reforming Afghanistan's Broken Judiciary', 17.11.2010.

H.Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000).

Minority Rights Group International, 'State of the World's Minorities and Indigenous Peoples 2011 – Afghanistan', 06.07.2011.

National Democratic Institute for International Affairs (NDI), 'political party registration'.

National Education Strategy Plan (NESP) 1389-1393/2010-2013.

The New York Review of Books, 'The Way out of Afghanistan', 13.01.2011.

Office of the EU Special Representative for Afghanistan, *Human Rights Report No. 9/2003* (Kaboel, 25.03.03).

Official Gazette Serial 955, 'Education Law, Decree 56 (31/4/1387).

Oxfam e.a., 'High stakes, Girls' education in Afghanistan', 24.02.2011.

Oxfam + partners, 'No Time to Lose, 'Promoting the Accountability of the Afghan National Security Forces', 10.05.2011.

Radio Free Europe, 'Afghan Regional Leader Says Decentralization Key to Country's Future', 02.10.2010.

A.Rashid, *Descent into chaos. How the war against Islamic extremism is being lost in Pakistan, Afghanistan and Central Asia* (London, 2008).

Save the Children, 'State of the World's Mothers 2011'.

Thematisch ambtsbericht Afghanistan, 'Situatie schoolgaande kinderen (in het bijzonder meisjes)', maart 2011.

Transparency International, 'Corruption perception index 2010', oktober 2010.

Tweede Kamerbrief inzake Stand van Zaken Afghanistan, 26.03.2010.

Tweede Kamerbrief aangaande regeringsreactie ICG rapport inzake de justitiesector in Afghanistan, 14.12.2010.

UK Border Agency, 'Afghanistan: country of Origin Report', 05.11.2010.

UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2010, Protection of Civilians in Armed Conflict', 09.08.2010.

UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Report 2011, Protection of Civilians in Armed Conflict', juli 2011.

UNAMA/AIHRC, 'Afghanistan Annual Report 2010: Protection of civilians in armed conflict', maart 2011.

UNAMA, 'Afghanistan: Humanitarian Workers must be protected – not targeted', 18.08.2010.

UNAMA, 'Harmful Traditional Practices and Implementation of the Law on Elimination of Violence against Women in Afghanistan', 09.12.2010.

UNAMA, 'Facts and figures on grave child right violations 2008-2009', januari 2011.

UNAMA, 'Life improves for Kuchi nomads', 29.04.09.

UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, juli 2009.

UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, 17.12.2010.

UNHCR, 'Internally Displaced Persons (IDP's), februari 2011.

UNICEF, 'The state of the world's children 2011', februari 2011.

UNODC, 'Afghanistan Opium Survey 2010', september 2010.

United States Commission on International Religious Freedom, 'USCIRF Annual Report 2011 – The Commission's Watch List: Afghanistan', 28.04.2011.

US Department of State, '2009 Country Reports on Terrorism – Afghanistan', 05.08.2010.

US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.2010.

US Department of State, '2010 Human Rights Report: Afghanistan', 08.04.2011.

US Department of State, 'Background Note: Afghanistan', 06.12.2010.

US Department of State, 'Report on international Religious Freedom – Afghanistan', 17.11.2010.

US Department of State, 'Trafficking in persons report 2010 – Afghanistan (Tier 2)', 06.04.2011.

US Department of State, '2011 Trafficking in persons report – Afghanistan (Tier 2)', 27.06.2011.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan', 03.02.2011.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 14.09.2010.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.12.2010.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 09.03.2011.

VN Veiligheidsraad, 'Report of the Secretary-General: The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.2011.

W.Vogelsang, *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002).

Nieuwsberichten, krantenartikelen

- AFP
- Aljazeera.net
- Amnesty International
- AsiaNews
- Associated Press
- BBC
- Berliner Morgenpost
- The Boston Globe
- CBC news
- Christian Science Monitor
- CNN
- EA WorldView
- Human Rights Watch
- IHS Global Insight
- Institute for War and Peace Reporting
- International Center for Transitional Justice
- International Christian Concern
- IRIN
- The Independent
- National Times
- Newyorker
- New York Times
- Pajhwok Afghan News
- Reporters Without Borders
- Radio Free Europe/Radio Liberty
- Reuters
- Time
- Trouw
- UNHCR persberichten
- UNHCR migration updates
- Wall Street Times
- Washington Post

Internet

- www.adh-geneva.ch/RULAC/International treaties.
- www.afghan-web.com.
- www.amnestyusa.org.
- www.dailymail.co.uk.
- www.everyculture.com.
- www.icrc.org.

- **www.iec.org.af .**
- **www.iom.int.**
- **http://aan-Afghanistan.com**
- **<http://info.publicintelligence.net/AfghanNationalPoliceStrategy.pdf>.**
- **www.isaf.nato.int.**
- **www.iwpr.net.**
- **www.planipolis.iiep.unesco.org.**
- **www.thefreelibrary.com.**
- **www.tolonews.com.**

Bijlage (n)

I Samenstelling van de regering

Regering (geactualiseerd op 17 april 2011)

1	Functie	Naam	Etniciteit
2	President	Hamid Karzai	Pashtun
3	Eerste Vicepresident	Muhammed Qasim Fahim	Tadzjiek
4	Tweede Vicepresident	Karim Khalili	Hazara
5	Minister van Buitenlandse Zaken	Dr Zalmai Rassoul	Pashtun
6	Nationale Veiligheidsadviseur	Rangeen Dadfar Spanta	Tadzjiek
7	Minister van Defensie	Abdul Rahim Wardak	Pashtun
	Minister van Binnenlandse Zaken	Mr. Besmillah Khan Mohammadi	Tadzjiek
8	Minister van Financiën	Mohammad Omar Zakhilwal	Pashtun
9	Minister van Transport	<i>Acting minister:</i> Mr. Ahmad Ali Najafee	Hazara
10	Minister van Parlementaire Zaken	<i>Acting minister:</i> Mr. Humayun Azizi	Tadzjiek
11	Minister van Economie	Abdul Hadi Arghandiwal	Pashtun
12	Minister van Mijnbouw en Industrie	Waheedulah Shahrani	Oezbeek
13	Minister van Water en Energie	<i>Acting minister:</i> Mohammad Ismail	Tadzjiek
14	Minister van Publieke Werken	<i>Acting minister:</i> Abdul Qudus Hamidi	Tadzjiek
15	Minister van Stedelijke Ontwikkeling	<i>Acting minister:</i> Sultan Hossain Hesari	Tadzjiek
16	Minister van Landbouw	Mohammed Asif Rahimi	Tadzjiek
17	Minister van Justitie	Dr Haibullah Ghalib	Tadzjiek
18	Minister van Onderwijs	Mohammad Faruq Wardak	Pashtun
19	Minister van Volksgezondheid	<i>Acting minister:</i> Miss Suraya Dalil	Oezbeek
20	Minister van Hadj en Islamitische Zaken	Dr Mohammad Yousef Niazi	Pashtun
21	Minister van Grenszaken	<i>Acting minister:</i> Mr. Assadullah Khalid	Pashtun
22	Minister van Vrouwenzaken	<i>Acting minister:</i> Ms Bano Ghazanfar	Oezbeek
23	Minister van Werkgelegenheid, Martelaren en Gehandicapten	Mrs Amina Afzali	Tadzjiek
24	Minister van Vluchtelingen en	<i>Acting Minister:</i> Jamaher	Turkman

	Repatriëring	Anwari	
25	Minister van Informatie en Cultuur	Makhdom Rahin	Tadzjiek
26	Minister van Handel	Mr. Anwarulhaq Ahadi	Pashtun
27	Minister van Hoger Onderwijs	<i>Acting minister:</i> Sarwar Danish	Hazara
28	Minister van Plattelandsontwikkeling	Jarullah Mansoori	Tadzjiek
29	Minister voor Anti-drugszaken	Zarar Ahmad Moqbel	Tadzjiek

Overzicht gouverneurs (geactualiseerd op 17 april 2011)

Provincie	Naam gouverneur	Etniciteit
Badakhshan	Mr. Shah Wali Adib	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)
Badghis	Mr. Dalbarjan Aarman Shinwari	Pashtun, Lid van Hezb-i-Islami Gulbudin Hekmatyar
Baghlan	Mr. Munshi Abdul Majeed	Pashtun, Lid van Hezb-i-Islami Gulbudin Hekmatyar
Balkh	Mr. Attah Mohammad Noor	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)
Bamyan	Mr. Habiba Surabi	Hazara, ondersteund door VS
Daikundi	Mr. Qurben Ali Urozgani	Hazara, Lid van Wahdat partij (Mohaqiq)
Farah	Mr. Rohul Amin	Pashtun, Lid van Afghan Milat partij (Ahadi)
Faryab	Mr. Abudl Haq Shafaq	Oezbeek, Lid van Dostum partij
Ghazni	Mr. Muosa Khan Akbarzada	Pashtun, Lid van Etehad-e-Islami partij (Sayaf)
Ghor	Mr. Abdullah Hiwaad	Pashtun, Lid van Maaz-i-Milli partij (Gialany)
Helmand	Mr. Moh Gulab Mangal	Pashtun, ondersteund door het VK
Herat	Mr. Daud Saba	Pashtun, voormalig lid van de Parcham communist partij aholai Jaawed partij (Dr. Spanta) ³⁹⁷

³⁹⁷ De Parcham factie was onderdeel van de communistische People's Democratic Party of Afghanistan (PDPA). Sinds afsplitsing van de PDPA noemt deze factie zich de Democratic Watan Party of Afghanistan. De Shola Jaweed partij is een Afghaanse Maoistische partij. Sommige leden van deze partij zijn overgestapt naar Parcham.

Jawzjan	Mr.Mohammad Aalem Saiee	Oezbeek, Lid van Junbish-e-Islami partij (Dostum)
Kabul		
Kandahar	Mr.Toryali Wisaa	Pashtun, ondersteund door Canada
Kapisa	Mr.Khwaja Ghulam Ghuws Abubakar	Tadzjiek, Lid van Hezb-i-Islami Gulbudin Hekmatyar
Khost	Mr.Abdul Jabar Naemi	Pashtun, Lid van Mahazi Mili partij (Gilani)
Kunar	Mr.Sayed Fazlullah Wahidee	Pashtun, Lid van Afghan Milat partij (Ahadi)
Kunduz	Mohammad Anwar Jikdalak	Pashtun, Lid van Jamiat-i-Islami and pro-North Alliance
Laghman	Mr.Iqbal Azizi	
Logar	Mr.Attiullah Ludin	Pashtun, Lid van Mahazi Mili partij (Gilani)
Nangrahar	Mr.Moh. Shafiq Gul Aqaa Shirzoi	Pashtun, Lid van Mahazi Mili partij (Gilani)
Nimroz	Mr.Abdul Karim Barhawai	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)
Nuristan	Mr.Jamalludin Bader	Pashyee, Lid van Etehad-e- Islami partij (Sayaf)
Paktia	Mr.Joma Khan Hamdard	Pashtun, Lid van Hezb-i-Islami Gulbudin Hekmatyar
Paktika	Mr.Muhebullah Sameem	Pashtun, Lid van Etehad-e- Islami partij (Sayaf)
Parwan	Mr.Abdul Basir Salangi	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)
Samangan	Mr.Khirullah Anosh	Oezbeek, Lid van Junbish-e-Islami partij (Dostum)
Sar-i- Pul	Mr.Seyad Anwar Rahmati	Oezbeek, Lid van Dostum partij
Takhar	Mr.Abdul Jabar Taqwah	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)
Uruzgan	Mr.Omar Shirzad	Pashtun, Lid van voormalig parcham communist partij
Wardak	Mr.Halim Fadai	Pashtun, Lid van Hezb-i-Islami Gulbudin Hekmatyar

Zabul	Mr.Ashraf Nasiri	Pashtun, Lid van Etehad-e- Islami partij (Sayaf)
Panjsher	Mr.Karamudden Karam	Tadzjiek, Lid van Jamiat-e-Islami partij (Rabani)

Overzicht commandanten van politie per provincie

(geactualiseerd op 30 Mei 2011)

No.	Naam	Provincie	Etniciteit	Opmerkingen
1	Brigadier General Abdul Saboor	Badakhshan		
2	Brigadier General Mohammad Jabaar	Badghis		
3	Brigadier General Abdul Rahman	Baghlan		
4	Brigadier General Esmatullah	Balkh		
5	Brigadier General Juma Guldee	Bamyan		
6	Brigadier General Sayed Mohammad	Farah		
7	Brigadier General Sayed Ahmad	Faryab	Oezbeek	
8	Brigadier General Zarwara	Ghazni		
9	Brigadier General Khuda Yaar	Ghur		
10	Brigadier General Abdul Hakim	Helmand	Pashtun	
11	Brigadier General Sayed Aqaa	Herat		
12	Brigadier General Abdul Aziz	Juzjan		
13	Major General Mohammad Ayub Salangy	Kabul	Tadzjiek	
14	Brigadier General Abdul Raziq	Kandahar	Pashtun	Recent aangesteld, bron media
15	Brigadier General Abdul Hameed	Kapisa		
16	Brigadier General Abdul Hakim	Khost	Pashtun	
17	Brigadier General Khililullah	Kunar		
18	Brigadier General Samiullah	Kunduz		
19	Brigadier General Ghulam Aziz	Laghman		
20	Brigadier General Ghulam Sakhee	Logar		
21	Brigadier General Alishah	Nangarhar	Pashtun	
22	Brigadier General Abdul Jabar	Nimroz	Pashtun	
23	Brigadier General Shamsurahman Zaahid	Nuristan		
24	Brigadier General Abdul Ghafar	Paktya	Pashtun	
25	Brigadier General Daulat Khan	Paktika	Pashtun	
26	Brigadier General Mohammad Qasim	Panjsher	Tadzjiek	
27	Brigadier General Sher Ahmad	Parwan		

28	Brigadier General Abdul Khalil	Samangan		
29	Brigadier General Assadullah	Sar-i-Pul		
30	Brigadier General Shah Jahan Nouri	Takhar		Gedood door een bomaanslag op 28 Mei 2011 in Takhar, bron media
31	Brigadier General Fazal Ahmad	Uruzgan		
32	Brigadier General Haqnawaaz	Wardak	Pashtun	
33	Brigadier General Abdul Malik	Zabul		
34	Brigadier General Nawroz Ali	Daikundi	Hazara	

II Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden

Harakat-i-Islami (Islamitische beweging van Afghanistan)

De uit sjiieten bestaande Harakat-i-Islami was anti-Sovjet en anti-Taliban en zijn gewapende eenheden opereerden in de jaren tachtig en negentig in met name Centraal-, Noord- en Oost-Afghanistan. De partij is nu enigszins versplinterd en wordt geleid door Mohammad Ali Jawid.

Hezb-i-Islami (Islamitische partij van Afghanistan)

Hezb-i-Islami werd in 1976 door Gulbuddin Hekmatyar opgericht en bestaat grotendeels uit Pashtuns. De Hezb-i-Islami richtte zich zowel tegen het communisme als tegen de traditionele leiders van Afghanistan. In 1979 scheidde Yunus Khalis zich af van Hezb-i-Islami en begon een eigen partij onder dezelfde naam. Datzelfde deed Khalid Farooqi in 2001. Als gevolg van de radicale, fundamentalistische ideeën van Hekmatyar, zijn opportunisme en het feit dat zijn beweging voornamelijk uit Pashtuns bestond, kon de partij jarenlang rekenen op de (financiële) steun van de Pakistaanse geheime dienst, de Inter-Service Intelligence (ISI). Hekmatyar wordt verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd met als doel de regering omver te werpen.³⁹⁸

Alle genoemde facties van Hekmatyar, Farooqi en Khalis bestaan nog steeds.³⁹⁹

Hezb-i-Wahdat

Hezb-i-Wahdat is met financiële hulp van Iran in 1989 opgericht als overkoepelende partij voor acht kleinere sjiietische partijen en bestaat uit overwegend sjiietische Hazara's. De partij stond oorspronkelijk onder leiding van Abdul Ali Mazari tot zijn dood in februari 1995 in gevangenschap van de Taliban. In 1993 was een splitsing in de partij ontstaan tussen Mohammad Karim Khalili, die haar basis had in Bamiyan en Yakawlang en Mohammad Akbari, die zich had verbonden met het Rabbani-bewind en tot de komst van de Taliban in 1996 in Kaboel verbleef. In november 1998 gaf Akbari zich over aan de Taliban, terwijl Khalili en Haji Mohammad Mohaqeq (die Hezb-i-Wahdat in Mazar-i-Sharif vertegenwoordigden) in centraal Afghanistan actief tegen de Taliban vochten. Khalili is de huidige leider van Hezb-i-Wahdat en een van de twee vicepresidenten van Afghanistan. Milities gelieerd aan Hezb-e-Wahdat waren onder andere actief in Bamiyan, Daikundi, Ghazni en delen van Wardak en Uruzgan.

Ittehad-i-Islami (Islamitische eenheid) / Dawat-i-Islami.

³⁹⁸ Christian Science Monitor, 16.04.09; Reuters, 22.03.10; BBC, 23.03.10; Newsweek, 26.03.10.

³⁹⁹ International Crisis Group, 'The Insurgency in Afghanistan's Heartland', 27.06.2011.

Ittehad-i-Islami bestaat voor het merendeel uit Pashtuns en is begin jaren tachtig opgericht als Mujahedin-partij door Abdul Rabb al-Rasul Sayyaf. De partij zou in ieder geval in het verleden financieel zijn gesteund door Saoedi-Arabië. Ittehad speelde een belangrijke rol bij de gevechten tussen de verschillende Mujahedin-facties in de periode 1992 tot 1995, maar is zijn macht sindsdien verloren. De partij heeft zich sinds het Mujahedin-bewind in de jaren negentig politiek verbonden met de Jamiat-i-Islami. Tegenwoordig draagt de partij van Sayyaf de naam Dawat-i-Islami.

Jamiat-i-Islami (Islamitische samenleving van Afghanistan)

De overwegend uit Tadzjiekken bestaande Jamiat-i-Islami is in 1973 opgericht door voormalig president Burhanuddin Rabbani. Jamiat was de grootste en machtigste politieke macht in de Noordelijke Alliantie tijdens het Talibanbewind. Tot de partij behoren ook de minister van Energie, Ismael Khan, en de noordelijke commandant Ustad Mohammad. Veel leden van Jamiat zijn ook leden van de Shura-i-Nazar.

De voormalige gouverneur van Herat, Ismael Khan, heeft nog steeds veel politieke invloed in de westelijke provincie Herat. Bondgenoten van Ismael Khan zitten in het provinciale bestuur van Herat. Hij is in staat in korte tijd honderden mensen te mobiliseren die voor hem betogen. Ook zou hij de beschikking hebben over een sterke militie.⁴⁰⁰

Junbish-i-Melli (Nationale islamitische beweging van Afghanistan)

Junbish is de partij van generaal Abdul Rashid Dostum, een voormalig leider van een militie die aan voormalig president Najibullah⁴⁰¹ was verbonden. De partij bestaat overwegend uit Oezbeken. In mei 1997 liep Dostums' plaatsvervanger generaal Abdul Malik over naar de Taliban, waardoor hij de Taliban in staat stelde het noorden van Afghanistan te veroveren. Dostum vluchtte daarop naar Turkije. Hij keerde terug in september 1997 na de tweede aanval van de Taliban op Mazar-i-Sharif, maar was niet in staat het gehele noorden te heroveren. In augustus 1998 werd Dostum voor een tweede keer verslagen, vluchtte wederom naar het buitenland, maar keerde later terug om in het noorden tegen de Taliban te strijden. Na de aanval op Afghanistan in oktober 2001 wist Dostum met behulp van de coalitie-eenheden onder leiding van de Verenigde Staten zijn positie in het noorden te heroveren en werd hij tevens benoemd tot plaatsvervangend minister van Defensie in de interim-regering.

⁴⁰⁰ Economist Intelligence Unit, Afghanistan Country Profile 2008.

⁴⁰¹ Najibullah was president en hoofd van de communistische Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) van 1986 tot 1992. Na de machtsovername door de Mujahedin in 1992 verbleef hij op de VN-compound in de hoofdstad. Nadat de Taliban in 1996 Kaboel hadden ingenomen, werd hij opgehangen op het Arianaplein.

Junbesh-i-Milli leider Dostum keerde vijf dagen voor de verkiezingen van 20 augustus 2009 terug naar Afghanistan nadat hij een jaar in Turkije verbleef in wat algemeen wordt uitgelegd als (al dan niet vrijwillig) ballingschap. Hij had in 2008 huisarrest opgelegd gekregen en was uit zijn functie als Adviseur van de Opperbevelhebber van de Strijdkrachten ontheven nadat hij een parlamentslid had gegijzeld en mishandeld. Enkele uren voor zijn terugkeer in Kaboel deed president Karzai een verklaring uitgaan waarin stond dat er geen juridische bezwaren waren voor de terugkeer van Dostum. Bij terugkomst riep Dostum zijn aanhangers op vooral op Karzai te stemmen bij de presidentsverkiezingen. De internationale gemeenschap reageerde bezorgd op de *comeback* van de notoire mensenrechtenschender. In januari 2010 werd Dostum opnieuw benoemd in zijn oude functie van Adviseur van de Opperbevelhebber van de Strijdkrachten.⁴⁰²

Mahzat-i-Milli

Mahzat-i-Milli is kort na de val van het Talibanbewind opgericht door verschillende vooraanstaande commandanten van de Noordelijke Alliantie, waarvan het merendeel afkomstig was van Jamiat-i-Islami. Ook enkele belangrijke leden van de Shura-i-Nazar zijn betrokken bij Mahzat-i-Milli.

Shura-i-Mashriqi (Raad van het Oosten)

Shura-i-Mashriqi is een groep van voormalige leden van de Shura van Jalalabad,⁴⁰³ die onder leiding stond van de voormalige gouverneur van de provincie Nangarhar Haji Abdul Qadir. De Shura-i-Mashriqi zou met wisselende allianties van lokale Mujahedin-commandanten hebben geopereerd in de provincies Laghman en Kunar. Na de moord op Haji Abdul Qadir op 6 juli 2002 werd hij zowel als gouverneur als hoofdleder van de Shura-i-Mashriqi opgevolgd door zijn broer Haji Din Mohammad.

Shura-i-Nazar

De Shura-i-Nazar is de naam van de eind jaren tachtig opgerichte alliantie tussen verschillende Mujahedin-commandanten onder leiding van Mujahedin-commandant Ahmed Shah Massoud tot hij werd vermoord op 9 september 2001. De naam wordt nu gebruikt als aanduiding voor een alliantie tussen voormalige commandanten en vooraanstaande leden van de Noordelijke Alliantie (waarvan de meeste afkomstig zijn uit Jamiat-i-Islami) en staat onder leiding van de voormalige minister van Defensie (en – sinds november 2009 – vice-president van Afghanistan) Muhammad Fahim, Lagerhuisvoorzitter Qanooni en oud-minister van Buitenlandse Zaken Abdullah. Veel Afghanen refereren aan leden van Jamiat-i-Islami en Mahzat-i-Milli, alsmede aan andere groepen die aan deze groeperingen verbonden zijn, nog steeds als Shura-i-Nazar.

⁴⁰² Congressional Research Service, 'Afghanistan: Politics, Elections, and Government Performance', 21.01.2011.

⁴⁰³ Raad van gerespecteerde personen die optreden als scheidsrechters bij disputen en als aanjagers bij het organiseren van collectieve acties.

Taliban⁴⁰⁴

De Talibanbeweging werd in 1994 opgericht door een groep Afghanen die had gestudeerd aan Koranscholen, zogenaamde madrassa's, in Afghanistan en Pakistan. De Taliban bestaan grotendeels uit Pashtuns en worden geleid door mullah Mohammad Omar. De Taliban streefden ernaar om van Afghanistan een islamitische staat te maken, waarbij de invoering van een vorm van de sharia een belangrijk onderdeel van hun strijd vormde. Tussen 1994 en 2001 wisten de Taliban ongeveer 90 % van Afghanistan te veroveren. De Taliban werden tussen oktober en november 2001 uit Afghanistan verdreven door een coalitie onder leiding van de Verenigde Staten, omdat zij hulp hadden verleend aan het terroristische Al Qa'ida-netwerk, dat verantwoordelijk wordt gehouden voor de op 11 september 2001 gepleegde aanslagen op het World Trade Centre in New York en het Pentagon in Washington. Alhoewel enkele hooggeplaatste Talibanleden door de coalitie zijn opgepakt of gedood, lopen de meeste leiders, waaronder mullah Omar, nog vrij rond. De Taliban worden verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd en die zijn bedoeld om de overgangsregering omver te werpen.

⁴⁰⁴ Zie verder paragraaf 2.5.1 Taliban.

III Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie (geactualiseerd op 14 april 2011)⁴⁰⁵

1. National Participation Party (**Hezb-e-Musharekat-e-Milli**) led by Najibullah Kabuli, current member of the National Assembly and the head of Emroz, an independent Television station. For the 2010 polls, Kabuli ran as a candidate in Kabul. The party was registered on February 27, 2010.
2. National Unity Party (**Hezb-e-Mutahid Milli**) led by Noor ul-Haq Ulomi, former governor of Kandahar before the Sovjet invasion and army general under the Russian regime. For the 2010 polls, Ulomi ran as a candidate in Kandahar but he failed to attain a seat in parliament. The National Unity Party was registered on June 6, 2010.
3. Movement of National Solidarity (**Hezb-e-Nahzat Hambastagi Milli**) led by **Sayed Eshaq Gailani**. For the 2010 polls, Gailani ran as a candidate in Paktika. The party was registered on June 14, 2010.
4. **National Linkage Party** (**Hezb-e-Paiwand Milli**) led by Sayed Mansor Nadery, the Recognized head of the Afghan Ismali Shia community. For the 2010 polls, Nadery ran as a candidate in Baghlan. The party was registered on June 16, 2010.
5. Islamic Unity Party (**Hezb-e-Wahdat Islami**) led by Second Vice President Karim Khalili. The Islamic Unity Party was registered on June 16, 2010.
6. Republican Party (**Hezb-e-Jumhorikhahan**) led by Sebgatullah Sanjar, current head of the presidential policy department. The Republican Party was registered on July 7, 2010.
7. National Homeland Party (**Hezb-e-Milli Watan**) led by Sheirullah Jabarkhil. For the 2010 polls, Jabarkhil ran as a candidate in Kabul. The National Homeland Party was registered on July 7, 2010.
8. National and Islamic Justice Party (**Hezb-e-Ensaf-e-Milli**) led by Mohammad Shah Zadran. The party was registered on July 7, 2010.
9. Islamic Invitation Party (**Hezb-e-Tanzim Dawat Islami**) led by Abdul Rabb Rasul Sayyaf, a current member of the National Assembly. For the 2010 polls, Sayyaf ran as A candidate in Kabul. The party was registered on July 25, 2010.
10. National Party of Peace Activists (**Hezb-e-Milli Faalin Solh**) led by Mortaza Kaiwan Basharmal. For the 2010 polls, Basharmal ran as a candidate in Kabul. The party was registered on July 25, 2010.
11. National Country Party (**Hezb-e-Milli Hewaad**) led by Ghulam Mohammad Jalal. The party was registered on August 14, 2010.

⁴⁰⁵ Zie verder paragraaf 2.1.3 Staatsinrichting.

12. National Peace and Islamic Ethnics Party (**Hezb-e-Sulh Milli Islami Eqwaam**) led by Mer Mohammad Hassan Sharzad. The party was registered on August 14, 2010.
13. National Islamic Front Party (**Hezb-e-Muhaz Milli Islami**) led by Per Sayed Ahmad Gailiani, a current member of the National Assembly. The party was registered on August 14, 2010.
14. People Theism Party (**Hezb-e-Tawheed Mardom**) led by Fazl Ahmad Reshtiya. The party was registered on August 14, 2010.
15. National Unity People Movement Party (**Hezb-e-Afghan De Milli Wahdat Wolesi Tahrik**) led by Abdul Hakim Noorzai. The party was registered on August 14, 2010.
16. National Unity Party (**Hezb-e-Wahdat Milli**) led by Abdul Rashid Jalili. The party was registered on August 14, 2010.
17. Comprehensive Democracy Movement and Progress Party (**Hezb-e-Nuhzat-e-Faraqeer Democracy wa Taraqi**) led by Sher Mohammad Barzgar. The party was registered on August 17, 2010.
18. Afghan Nation Party (**Afghan Millat**) led by Anwar ul Haq Ahadi, current Minister of Commerce. The party was registered on July 27, 2010.
19. Afghanistan Movement of National Awakening and Prosperity Party (**Hezb-e-Nahzat Bedary Milli Falah Afghanistan**) led by Yasin Habib, who ran as a candidate in Kabul. The party was registered on September 19, 2010.
20. Islamic Authority Party (**Hezb-e-Eqtedar Islami Afghanistan**) led by Eng. Ahmad Shah Ahmadzai, former deputy of the Islamic Invitation Party (Hezb-e-Tanzim DawatIslami). The party was registered on September 19, 2010.
21. National Islamic Peace Party (**Hezb-e-Solh-e-Milli Islami**) led by Shah Mahmood Popal former Presidential Candidate. The party was registered on September 4, 2010.
22. Afghanistan Peace Movement Party (**Hezb-e-De Afghanistan De Sole Ghirzang**) led by Shah Nawaz Tanai. The party was registered on July 27, 2010. Shah Nawaz Tanai is a former communist general. His military positions included Commander of Artillery, Chief of the Army staff, Chief of the Khad intelligence network and then Minister of Defence during the Sovjet occupation.
23. Afghanistan Understanding and Democracy Party (**Hezb-e-Tafahum Wa Democracy Afghanistan**) led by Ahmad Shahan former deputy minister of commerce during Communist regime. The party was registered on August 25, 2010.
24. National Solidarity Party (**Hezb-e-Ensejaam Milli Afghanistan**) led by Najibullah Sadeq Modaber Head of Office of Administration Affairs (OAA). The party was registered on August 25, 2010.
25. Allah party (**Hezbollah Afghanistan**) led by Haji Ahmad. The party was registered on August 25, 2010.

26. Afghanistan National Solidarity Party (**Hezb-e-Hambastagi Milli Afghanistan**) led by Mohammad Dawoud Azmak. The party was registered on September 25, 2010.
27. Afghanistan Islamic People Movement Party (**Hezb-e-Wahdat Islami Mardum Afghanistan**) led by Haji Mohammad Mohaqiq who ran as a candidate in Kabul. The party was registered on September 28, 2010.
28. Afghanistan People Prophecy Party (**Hezb-e-Resaalat Mardum Afghanistan**) led by Nooraqa. The party was registered on October 6, 2010.
29. Afghanistan National Islamic Movement Party (**Hezb-e-Junbish Milli Islami Afghanistan**) led by Sayed Noorullah Sadaat who ran as a candidate in Jowzjan. The party was registered on October 6, 2010.
30. Afghanistan National Congress Party (**Hezb-e-Kongara Milli Afghanistan**) led by Abdull Latif Pedram who run as a candidate in Badakhshan.
31. Islamic Party of Afghanistan (Hazb-e-Islami Afghanistan) led by Abdul Hadi Arghandiwal, the party was registered in 20 October 2010
32. People's Republic of Afghanistan Party (De Afghanistan De Khalq Inqlabi Gond) led by Pohanwal Shirgul Owsta registered on 01 November 2010
33. People's welfare party of Afghanistan (Hazb-e- Sa'daat Millie Afghanistan) led by Mawlavi Mohammad Usman Salekzadeh registered on 20 November 2010.
34. Party of freedomers of Afghanistan (Hazb-e-Azadagan e Afghanistan) led by Mohammad Rasul Rahim registered on 22 November 2010.

